

รายการละเอียด

พระราชพิธี

บรมราชาภิเษก เฉลิมพระราชสมภพ

(พระบาทสมเด็จพระ

พระปรมาภิไธยวชิราวุธ

พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว)

แล

เสด็จเลียบพระนคร

พระพุทธศักราช ๒๕๐๘

รายการละเอียด

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกเฉลิมพระราชมนต์เทียร
(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว)

แต่

เสด็จเทียบพระนคร

พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พิมพ์เฉลิมพระเกียรติและสนองพระมหากรุณาธิคุณ
ในวาระครบ ๑๒๐ ปี แห่งวันพระบรมราชสมภพ
ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

คำนำ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์ลำดับที่ ๗ แห่งพระมหากษัตริย์บรมราชวงศ์ ทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพระพันปีหลวง ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติสืบสนองพระองค์ สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๖๘ ในรัชสมัยของพระองค์ มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นหลายเหตุการณ์ ที่สำคัญที่สุดคือการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีน้ำพระราชหฤทัยที่เป็นประชาธิปไตยยิ่ง ทรงยอมสละพระราชากิติสิทธิ์ที่ทรงมีมาแต่เดิม เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนมีเสียงที่แท้จริงในการปกครองตลอดรัชสมัยของพระองค์ได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์สุขของมหาชน โดยทรงถือตามคติการปกครองสยามประเทศแต่โบราณว่า พระเจ้าแผ่นดินกับประชาชนย่อมร่วมทุกข์สุขเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

บัดนี้ แม้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐพระองค์นั้นได้เสด็จสวรรคตล่วงลับไปช้านานแล้ว แต่ผลแห่งพระราชกรณียกิจและพระเกียรติคุณอันไพศาล ยังคงยั่งยืนอยู่ตราบกระทั่งปัจจุบัน และแม้ในอนาคต เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๖ ที่ล่วงมา องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศยกย่องเฉลิมพระเกียรติในวาระครบรอบ ๑๐ รอบปีนักษัตรแห่งการพระบรมราชสมภพ และวาระครบ ๑๐๐ ปีแห่งการเสด็จนิวัตจากต่างประเทศไปทรงศึกษาในต่างประเทศ และกลับมาทรงรับใช้แผ่นดินไทยว่าทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลกด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ และสื่อมวลชน รัฐบาลและประชาชนชาวไทยต่างปีติยินดีกับชาวมงคลเรื่องนี้ เป็นที่ยิ่ง จึงกำหนดให้มีการฉลองเพื่อบูชาพระมหากษัตริย์คุณและเฉลิมพระเกียรติให้ปรากฏยั่งยืนอยู่สืบไป

ในโอกาสดังกล่าว รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเห็นสมควร จัดพิมพ์หนังสือขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกและร่วมเฉลิมพระเกียรติ โดยมอบหมายให้ สถาบันพระปกเกล้าเป็นผู้ดำเนินการ หนังสือเล่มหนึ่งที่คัดลอกได้ คือหนังสือ เรื่อง “รายการละเอียดพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เฉลิมพระราชมณเฑียร (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว) แลเสด็จ เลียบพระนครพระพุทศักราช ๒๔๖๘” หนังสือเล่มนี้ได้เคยพิมพ์ขึ้นเพียง ครั้งเดียว เพื่อใช้ราชการในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เฉลิมพระราชมณเฑียร ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และการเสด็จเลียบพระนคร เมื่อ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๘ งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกครั้งนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกครั้งสุดท้ายของระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ในกรุงสยาม เพราะหลังจากงานพระราชพิธีคราวนี้แล้ว อีกเพียงไม่กี่ปี ประเทศไทยก็เปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข รายละเอียดของการพระราชพิธีต่างๆ ที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้จึงเป็นความรู้ที่นับวันก็จะหาได้ยากยิ่ง และเป็น ขนบธรรมเนียมในพระราชสำนักที่ควรค่าแก่การศึกษาสืบทอด หากได้พิมพ์ซ้ำขึ้น อีกครั้งหนึ่งในวาระแห่งการเฉลิมฉลองคราวนี้ ก็น่าจะเป็นการเหมาะสม โชคดี ที่ได้ค้นฉบับหนังสือดังกล่าว พร้อมทั้งสำเนาภาพเหตุการณ์ในระหว่างงาน พระราชพิธีบรมราชาภิเษกคราวนั้น จากพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า เจ้าอยู่หัวซึ่งได้เก็บรวบรวมไว้ การพิมพ์คราวนี้จึงใช้วิธีถ่ายจำลองสำเนาจาก ต้นฉบับเดิมตลอดเล่ม และพิมพ์ภาพประกอบพร้อมทั้งอธิบายโดยย่อเพิ่มเติม ขึ้นต่อท้ายเนื้อความเดิม ซึ่งเชื่อแน่ว่าจะเป็นประโยชน์และเป็นที่น่าสนใจของผู้ที่ใฝ่ใจ ในการศึกษาหาความรู้โดยทั่วกัน

รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขอพระราชทานน้อมเกล้า น้อมกระหม่อมถวายวิทยาคความรู้และประโยชน์อันเกิดจากการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ เป็นราชพลัญชาพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ขอพระเกียรติยศของสมเด็จพระมหากษัตริย์เจ้าองค์นั้น จงยั่งยืนอยู่ตราบนิตย์กาล

รายการละเอียด

พระราชพิธี

บรมราชาภิเษก เฉลิมพระราชสมณเฑียร

(พระบาทสมเด็จพระ

พระปรมาภิไธยมหาจักรีบรมราชูปถัมภ์

พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว)

และ

เสด็จเลียบพระนคร

พระพุทธศักราช ๒๕๐๘

สารบัญ

	(ต้น) หน้า
คำนำ	
จารึกพระสุพรรณบัฏ	๓
หัวเมืองตงพงษเด่งนาพระมูรธาภิเชก	๓
ทรงตั้งการพระบรมอัฐิและพระบรมศพจะทำการบรมราชาภิเชก	๗
ที่ตั้งพระราชพิธี	๘
เครื่องแต่งตงในพระที่นั่งอมรินทร พระที่นั่งจักรพรรดิ	๘-๑๕
พระที่นั่งไพศาคต และพระมณฑปพระกายะธ่นาน	
ประรำฝ้ายในเฝ้า ฯ	๘-๑๕
โรงพระราชพิธีพราหมณ์	๓๕
รายการที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม	๓๖
แห่พระสุพรรณบัฏเข้าพระราชพิธี	๓๖
เดด็จพระราชดำเนินวันเริ่มพระราชพิธี	๓๖
จุดเทียนชัย	๓๘
สถานที่ทรงบวงสรตวง	๓๘
เดยงพระฉนจุดเทียนชัย	๓๐
เดด็จพระราชดำเนินพระราชพิธีวันค่นและวันตอไป	๓๑-๓๕
เบเดียนเครื่องตงแต่งในพระที่นั่งไพศาคต	๓๕
รายการก่อนเจดอบบรมราชาภิเชก	๓๖-๓๘
ตวงพระมูรธาภิเชก	๓๘

เสด็จประทับพระที่นั่งอัฐทิศ ราชนันทิตตเตชะพรหมณั ถวายนาอภิเชก	๓๒
เสด็จประทับพระที่นั่งภทวิฐุ พราหมณับรมราชาภิเชกถวาย พราหมณัถวายพระพร	๓๕
เสด็จชนพระมหามนัเทียร พระถวายอดิเรก	๔๐
เตรียมการเสด็จออกพระที่นั่งอมรินทร	๔๑
เสด็จออกพระที่นั่งอมรินทร ฝ่ายหน้าถวายพระพร	๔๒
เสด็จออกพระที่นั่งไพศาคท ทรงสถาปนาพระบรมราชินั และฝ่ายในถวายพระพร	๔๓
ระเบียบการเสด็จวัดพระศรีรัตนศาสดาราม	๔๖
เสด็จพระราชดำเนินวัดพระศรีรัตนศาสดาราม	๕๑
เสด็จพระราชดำเนินพระที่นั่งดุสิต	๕๕
เวียนเทียนสมโภชพระราชมนัเทียร	๕๖
เฉลิมพระราชมนัเทียร	๕๗
ชาวต่างประเทศเฝ้า ฯ ถวายพระพร	๕๘
ฝ่ายในทูลเกล้า ฯ ถวายดอกไม้ชูปเทียน	๕๘-๖๓
ทรงตั้งตำแหน่งพระราชกณะและฝ่ายหน้าถวายดอกไม้ชูปเทียน และทรงธรรม	๕๘-๖๒
การเทียบพระนครสถิตมารค	๖๒
ขบวนพยุหยาตราเทียบพระนครสถิตมารค	๖๕

รายการวัดเจ็ดยอดบริเวณวัดและวัดพระเชตุพน	๖๗-๖๘
เจ็ดยอดพระนครขุดมารัก	๖๘
รายการเจ็ดยอดพระราชดำเนิน	๖๘
เรือขบวน	๗๒
รายการทอดอัฐนราชวราราม	๗๕
เจ็ดยอดพระราชดำเนินกลับ	๗๖
มีเหรียญพระราชทาน	๗๗
เรือขบวนและบาญชีต่างๆ	
วัดที่ ๑ แห่งพระสุพรรณบัฏ	๗๗
หมายเหตุ ๒ ไทบุรุษประจำทิศพระที่นั่งอัฐทิศ	๗๘
หมายเหตุ ๓ ให้นำเจ็ดยอดจากหอพระสุราลัยพิมาน ไปพระมณฑปพระกายะถนนานและกลับ	๗๐
หมายเหตุ ๔ ราชบัณฑิตกับพราหมณ์ประจำทิศ ถวายนาทพระที่นั่งอัฐทิศ	๗๓
หมายเหตุ ๕ ให้นำฝ้ายในน้ำเจ็ดยอดและเชิญเครื่องตามเจ็ดยอด จากพระที่นั่งอัฐทิศไปพระที่นั่งภัทรบิฐ	๗๒-๗๓
วัดที่ ๒ ขบวนพยุหยาตราเจ็ดยอดพระราชดำเนินวัดพระศรี รัตนคำสดารามและพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท	๗๔-๗๖
คูเคียงขบวนพยุหยาตรา (ในวัดที่ ๒) เจ็ดยอดวัดพระศรี รัตนคำสดารามและพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท	๗๗

หมายเลข ๗ รัชชบวนพระราชวงศ์ฝ่ายในเชิญเครื่อง
 ราชูปโภคตามเสด็จโดยทางในจากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ๘๘

หมายเลข ๘ รัชชบวนพระราชวงศ์ฝ่ายในเชิญเครื่องตามเสด็จ
 เสด็จพระราชมนเทียร ๘๘-๘๙

รัชต์ ๘ ขบวนพยุหยาตราเสด็จพระราชดำเนิน
 เสด็จพระนครสถลมารค ๘๒-๘๖

คู่เคียงขบวนพยุหยาตราเสด็จพระราชดำเนินเสด็จพระนคร
 (ในรัชต์ ๘) สถลมารค ๘๗-๘๘

รัชต์ ๑๐ ขบวนพยุหยาตราสถลมารค ทำราชวัติ
 วัดอรุณราชวราราม และถลัม ๘๘-๑๐๐

รายการละเอียด

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก เสด็จพระราชมนเทียร
(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว)

และเสด็จเทียบพระนคร

พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยาธรรมราชาธิบดี ศรีวิฑฒนเทียร
บาล ๑ เสด็จขึ้นกระบวนงิ้ว รับพระกระแสรับตั้ง
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์
กรมหลวงอุทัยธรรมราชา ซึ่งทรงรับรัชทายาท
สืบราชสันตติวงศ์ ดำรัสเหนือเกล้า ๑ ว่า
พระยาโหราธิบดี กับโหรมีชื่อคำนวณพระฤกษ์
ศุภมงคลการบรมราชาภิเษกเสด็จพระราชมนเทียร
แห่งพระองค์ชนทูตเกล้า ๑ ถวาย จึงโปรดเกล้า ๑
ให้ตั้งพระราชพิธีดังที่ปรากฏในหมาย กำหนดการ
แล้วนั้น และได้รวบรวมรายการละเอียดขึ้นอีก
ส่วนหนึ่ง ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้า
ภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช
ได้ทรงพระดำริแล้วทรงแถลงการณ์ประทานนั้น มี
รายการดังต่อไปนี้

กระทรวงวัง

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์

พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

รายการละเอียด

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก เฉลิมพระราชมนเทียร

(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว)

และเสด็จเยี่ยมพระนคร

พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

จารึกพระสุพรรณบัฏ

สวดพระพุทธมนตร์

๑) วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ เวลา ๕.๐๐ ต.ท.
พระสังฆราชาคณะ ๑๐ รูป มีพระธรรมวโรดมเป็น
ประธาน สวดพระพุทธมนตร์ตัดคปริต ในพระ
อุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีโหรบูชาเทวดา
ด้วย ไปรดเกล้า ๆ ให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมหมื่นวิจิตรวรณปรีชา เสด็จไปทรงจุดเทียน
เครื่องนมัสการ

จารึกพระสุพรรณบัฏ

วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ เวลาเช้า พระเจ้าบรมวงศ์
เธอพระองค์นั้น เสด็จทรงประเคนอาหารบิณฑบาต

แก่พระสงฆ์เสวีจันต์ เวดากัดพระฤกษ์ ทรงจุด
 เทียนทองเทียนเงินที่โต๊ะทองสำหรับจารึก ครั้นได้
 พระฤกษ์เวดากัด ๑๐.๓๔ ก.ท. พระยาโหราธิบดีตั้ง
 ช้องชัยให้สัญญา เจ้าหน้าที่ยุจารึกถึงมือจารึก
 พร้อมกัน คือ จางวางโท พระยามหานามราช
 (ม.ร.ว. จำนง นพวงศ์ ณ อยุธยา) เป็นผู้จารึก
 พระสุพรรณบัฏพระบรมนามาภิไธย ข้ามาตยตรี
 พระญาณวิจิตร (สิทธิ โสจนาหนท์) จารึกดวง
 พระราชาพระชนมพรรษา ว่าที่รองเสวกตรี จารัด
 ทิพโยธา และพระราชตัญญุณกรประจำรัชกาล
 ขณะนั้นพระสงฆ์สดกษัยมงคลคาถา พราหมณ์
 เป่าสังข์ เจ้าพนักงานประโคมสังข์แตรมีพาทย์
 คดอศนจารึกแล้ว พราหมณ์ถวายน้ำสังข์ ไห
 เจริญแล้ว พราหมณ์มีอันพระสุพรรณบัฏห่อ
 แพรแดงพันด้วยไหมเบญจพรรณ บรรจุในพระ
 กรันฑ์ทองจำหัดกดยา มีถุงตาดระกำ ไห
 มีอันดวงพระราชา พระชนมพรรษา ห่อพันบรรจุพระ
 กรันฑ์ มีถุงตาดเหมือนกัน เชิญดวงรวมใน
 หีบทองด้ายกุดัน มีถุงตาดระกำนอกประจำตรา
 แล้วประดิษฐานไว้บนพานทอง สองชั้นด้ารับใหญ่ปิด

(๕) มณฑลนครศรีธรรมราช ^{๕๘} ตงทพระ

มหาธาตุ ^{๕๘} วัดมหาธาตุแห่ง ๓

(๖) มณฑลพายัพ ^{๕๘} ตงทพระธาตุหริภุญชัย
วัดมหาธาตุ นครลำพูน แห่ง ๓

(๗) มณฑลอุดร ^{๕๘} ตงทพระธาตุพนม จังหวัด
นครพนม แห่ง ๓

มณฑลอื่นนอกจาก มณฑลทมิฬมหาเจดีย์ฐาน
ทั้ง ๗ แห่งนั้น ให้กระทำพิธีเช่นเดียวกัน ณ สถานที่
ที่ต่าง ๆ ดังนี้:—

(๑) มณฑลร้อยเอ็ด ^{๕๘} ตงทวัดบึงพระสถานชัย
จังหวัดร้อยเอ็ดแห่ง ๓

(๒) มณฑลราชบุรี ^{๕๘} ตงทวัดมหาธาตุ
จังหวัดเพชรบุรีแห่ง ๓

(๓) มณฑลนครสวรรค์ ^{๕๘} ตงทวัดพระบรม
ธาตุ จังหวัดชัยนาทแห่ง ๓

(๔) มณฑลปราจีน ^{๕๘} ตงทวัดยโธธร จัง
หวัดฉะเชิงเทรา แห่ง ๓

(๕) มณฑลนครราชสีมา ^{๕๘} ตงทวัดกุดดาว
จังหวัดนครราชสีมา ๗ แห่ง ๓

(๖) มณฑลมหาสารคาม ^{๕๘} ตงทพระธาตุ
ช่อแฮ จังหวัดแพร่ แห่ง ๓

ครนถงพระฤกษ์เวถา ๓๐.๓๔ ถึง ๓๓.๓๔ ก.ท.
 (ตรงกบพระฤกษ์จวักพระสุพรรณมัญ) ตั้งชฌนายก
 จุคเทียบชยเริ่มการพิชิตแคว ขำราชการจค
 ออาหารบิณฑบาตเดยงพระตั้งชททำพิชิต เมื่อ
 พระตั้งชฉฉน เสร็จแคว ผดคเปลี่ยน กนส่งด ภาณวาร
 คดอดการพิชิต เวถา ๕.๐๐ ก.ท. พระตั้งช
 แดะขำราชการประชมพร้อมกัน พระตั้งชส่งด
 พระพุทธรมนครจับแควส่งดภาณวารต่อไป

พระสังฆราชชก เสกน้ำ
 พระพุทธรมนคร

วันที่ ๕ กมภาพนชเวถาเข้า ขำราชการ
 ประชม พร้อมกัน ณ พิชิตถาน เดยง พระตั้งชส่งด
 พระพุทธรมนครแควนก่อน พระตั้งชฉฉนแคว
 ตั้งชฌนายกคตบเทียบชย แดะตั้งชฌนายกทำน้ำพระ
 พุทธร มนคร เจอ.ในน้ำ อภิเชก พระตั้งชส่งด ประสทธิ
 พระพรแคว ตั้งชฌนายกมอบหม้อน้ำอภิเชกแก่
 อุปราชหรือตมูหเทศำภิบาตๆ แดะขำราชการคัง
 บายศรี เวียน เทียน ตมโภช น้ำ อภิเชก แคว แต่งให้
 ขำราช การ เจริญ น้ำ อภิเชก เข้ามา ตั้งยัง กรุงเทพฯ
 รักษานานนไว้ในพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนค้ำดคาร
 ราม จะได้รวมตังใหม่ฉนชดพระราชพิชิตต่อไป
 ในงานนมก้ำหนดให้แต่งเต้มยค้ำชาวทุกเวถา

ทรงกระทำสักการะ

พระบรมอัฐิและพระบรมศพ เริ่มงาน

ถวายบังคมพระบรม	๓) ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ เวลา ๕.๓๐ น.ท.
อัฐและพระบรมศพ	สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเครื่องขาว ดำหรับเด็จพระ
จะบรมราชาภิเษก	<p>ออกทรงบำเพ็ญพระราชกุศลประจำวันถวายพระ บรมศพ สมเด็จพระราชดำเนิน ณ หอพระธาตุนนทบุรี ทรงจุดเทียนทอง เงิน มีพานทองประดับ ดอกไม้สด ๖ ดำรับ กราบถวายบังคมพระบรมอัฐิ พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ พระพุทธยอดฟ้า จุฬาโลก ๑ พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ พระพุทธเลิศหล้านภาลัย ๑ พระบาทสมเด็จพระ รามาธิบดีที่ ๓ พระนั่งเกล้าอยู่หัว ๑ สมเด็จพระ พระปฐมบรมมหาชนก ๑ สมเด็จพระอมรินทรา บรมราชินี ๑ สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ๑ เป็นเคารพในการที่จะเสด็จเข้าพระราชพิธีบรมราชา ภิเษก แล้วเสด็จพระที่นั่งจักรมหาราชปราสาทเสด็จขึ้น หอพระบรมอัฐิ มีเครื่องสักการะเช่นเดียวกัน ๕ ดำรับ กราบถวายบังคมพระบรมอัฐิ พระบาท สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๔ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑</p>

คือ เทียนพระมหามงคุดู ๓ เทียนเท่าพระองค์ใน
 ดู ๓ คนไม้ทองเงิน ๒ ข้าง ดึงเครื่องนมัสการ
 พานทองสองชั้น

(๒) พระทนต์มหาเศวตฉัตร ตั้งพระทนต์
 พุดคานทองทอดลาดหนึ่งราชสีห์เป็นรัศมีถึงห้าอันที่
 ประทับเสด็จออกทรงรับคำถวายขี้ผึ้งมรด มีโต๊ะ
 ทองสำหรับตั้งเครื่องราชูปโภคบนนั้น และทนต์เคียง
 ถาดังคนไม้ทองเงิน ๒ คู่ พระมหาเศวตฉัตรรดดง
 แต่งใหม่ ทอดไว้บนชาทรายเบองหลังเพื่อจะยก
 ขึ้นพร้อมกันกับพระฤกษ์ตั้งมูรธาภิเษก

(๓) ดึงเครื่องตั้งและข่มด้ายในท้องพระโรง
 ตั้งพระราชา บัดถึงกัฏ ประทับตรงหน้า พระทนต์ มหา
 เศวตฉัตร (เมื่อเวลาดำเสด็จขึ้นพระทนต์มหาเศวต
 ฉัตรเด็กถอน) พระธูปเทียนตั้งมาคิดเด้าหน้า
 พระทนต์เศวตฉัตร

(๔) เคียงพระตั้งฆ้องวงกลางแฉกและนั่งปรก
 ตั้งคานเห็นอชิตตบแดพระทวารรดาง กระโຈມ
 เทียนชยหน้าเคียงธูป อาสน์ตั้งฆ้องหน้าด้านนอก
 เครื่องตั้ง และหลังเด้าทั้ง ๒ ข้างเป็น ๔ แถว

เครื่องแต่งตัวในพระที่นั่งไพศาล พระที่นั่งจักรพรรดิ และพระมณฑปพระเกาะसान พระแท่นมณฑล

๖) พระที่นั่งไพศาลทักษิณ

(๑) พระแท่นมณฑล ตั้งที่มณฑานตะวันตก

ออกมมเหนือ ประดิษฐานพระพุทธรูปยวตึงองค์ใหญ่ และองค์น้อย พระชยวัฒนทง ๖ รัชกาล พระชยเนาโดทรรัชกาลที่ ๕ พระพุทธรูปอื่น ๆ อีกทงพระบรมสารีริกธาตุ และพระคัมภีร์พระธรรม พระสุพรรณบัฏ กับ ดวง พระ ชาติาพระ ชนมพรรษา และตงเครื่องราชกกุธภัณฑ์ เครื่องบรมราชาภรณ์ เครื่องราชูปโภค เทวดาเชิญหีบพระราชัญฉกร เชิญพระแสง และประดับพระแสงค่าง ๆ จำหรับแผ่นดิน พระแสงประจำรัชกาล กับพระแสงชัยภูษา พระเศวตฉัตร พระถันภิมย์ ชงชัยราชกระบี่ชูศรฯพาท และราชชวชต่าง ๆ อีกและตั้งพระชนุหยกกับพระครอบพระกริ่ง พระมหาดังชกับพระเศานาพระพุทธรมนตรีต่าง ๆ และเหมบักแฉนเทียนด้วย บนเคียงดางพระแท่นมณฑล มีเทียนพระมหามงคต ๑ เทียนทองตั้งบกับหมอนาพระพุทธรมนตรี ๖ คู่ มีเทียนเท้าพระองค์ ในตตงชางพระแท่นมณฑล ๑ หน้าพระแท่นตงเครื่องนมัสการวงด้ายตีญจันจากพระแท่นมณฑล ไปรวมออกพระทวารเทวดาชมเศวตตอกกับพระที่นั่งบุษบกมาลา

ตั้งอยู่ตรงหน้าพระทวารตงจากหอพระชาตุมณฑล
โตะซ้ายขวาสำหรับตั้งเครื่องราชูปโภค มีเทียน
ทองคำ ๓ ตั้งบนพระแท่นตา

โตะพระสยามเทวาริราช (๔) ที่หลังฉบับ แลตรง พระ ทวาร เทวาราช
มเหศวรตงโตะเครื่องบูชาอย่างจีน ประดิษฐาน
พระสยามเทวาริราช คอนเขียนมีเทียนพระมหา
มงคลทองเงินคู่ ๓ มีย่นครพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
แหวนกตาง ใต้โคมระย้าไฟฟ้าตรงโตะพระสยาม
เทวาริราชนั้น มีสายสัญญาณต่อจากสายสะพานมา
ที่ย่นครแถวห้อยลงมาสำหรับพระประกาศเทวดาถือ
และมีย่นครพระอริยสาวกแขวนผนังตามแนวดวงบัว
ประจำทิศทั้งแปด ต่อสายสัญญาณจากสายสะพานมา
ที่ย่นครทุกย่นคร

อาสนสงฆ์และที่เข้า (๕) ตั้งอาสนสงฆ์ ตาม แนว ผนัง ด้าน เหนือ
พระที่นั่งไพศาล ด้านตะวันออกพระดงมีตึกและผนังเป็น ๒ แถว แต่
และห้องพระโรงหน้า ด้านตะวันตกแถวเดียว ตั้งพระราชบัลลังก์ประทับ
คือพระที่นั่งอัฐทิศ เก้าอี้พระบรมวงศานุวงศ์และ
ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ตั้งด้านตะวันตก ที่ชาดพัก
ด้านตะวันตกเป็นทิวาทุลละของชุดพระบาทในพระราช
สำนัก ที่ห้องพระโรงหน้าพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน

เป็นที่พระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายใน ตั้งเอาเพียง
 แนว พตดิษฐ์ อมจันทร์ ช่าง กตาง ไปด้าน ตะวันออก
 ข้างเดียว กตางของพระโรงหน้าเบ็ดโถง มีทวง
 วดพระบาทชน อมจันทร์ พระมหา มนเทียรข้างด้าน
 ตะวันตก ที่เจดียงตะวันออกเป็นที่หม่อมเจ้าฝ่ายใน
 เจดียง ด้าน ตะวันตกเป็นที่ เจ้าจอม ท้าว นาง เด็ก แก่
 เวนชื่องทางพระทวารทองสองข้าง ทางด้านตะวัน
 ออกเป็นที่ทางข้างในชั้น ทางด้านตะวันตกเป็นทาง
 ข้าราชการฝ่ายหน้าตามเสด็จชนพระมหามนเทียร

พระที่นั่งจักรพรรดิ

๗) พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน

(๑) ตั้งพระแท่นพระบรมม ในพระฉาก
 ตอนข้างเหนือ มีนพปฎลเศวตฉัตรเจอนดอยเหนือ
 พระแท่น (ยกพร้อมกับพระฤกษ์ตั้งพระมูรธา
 ภิเศก) พระแท่นพระบรมมตลกดพระยัญญูไว้
 คดุมผ้าเยียรบับพร้อมด้วย พระ เชนย ทอดบน พาห
 แฉ่นฟ้า บนแท่นพระบรมมตั้งมาหมูประดิษฐาน
 พระชัยนาวโถหในรัชกาลที่ ๕ ตั้งเครื่องเจดิม
 พระราชมนเทียรพร้อมสรรพ ดาดอาสน์พระราชา

คณะสัตวแพทย์พระพุทธรูปบนพระแท่น คิงเครื่อง
นมัสการเครื่องแก้ว คิงพระราชอาสน์ที่ประทับ
ทรงสดับพระสังฆสัตวแพทย์พระพุทธรูป มพระมณฑป
พระมหามงคุดและภาคตั้งพระพักตร์ มีชนพระนพ
ในเวดาสัตวมนตรทั้ง ๓ วันด้วย

(๒) ในพระฉากอนได้เป็นห้องทรงเครื่อง
คิงพระแท่นดาตราชอาสน์ คิงเครื่องตั้งพระพักตร์
เครื่องพระตำอางพร้อม มีนพปฏดเควคณิศรแขวน
ดอยเหนือพระแท่น (ยกตามพระฤกษ์) มีพระ
ฉากห้องตั้งต่อเนื่องกัน

พระมณฑปพระกายะสนาน ๘) มณฑปพระกายะสนาน

(๑) ที่ตั้งพระกายะสนาน ตั้งชธาตาหน้าชาด
พระที่นั่งไพศาคทภษณด้านตะวันออก ยกพนชน
หนึ่งแฉวคิงพระมณฑป หุ้มผ้าขาวเครื่องทอง
ภายในคิงคิงไม้ระเคือบนภาคทอง วันตั้งมูรธา
ภิเชกตั้งภาคตั้งพระพักตร์ มีครอบมูรธาภิเชก
สนาน และมีใบจันท์ไม้นามวันภาคกณิดำหรับ
ทรงเหยียบ บนฐานพระมณฑปประดับราชวัติ

ทรงเครื่องพนขาวถวายทอง มีเครื่องสูงเจ็ดชั้น
ทองแผ่นดวดพันไหมศตของเงินน้ำหนัก ๕ ตัน ๆ ละ ๓
มทองชนทุกคาน

(๒) มีบุษบกน้อยสำหรับตั้งพระชัยเนาวโลก
ที่จะเชิญนำเสด็จตั้งตั้งตรงทิศตะวันออก สำหรับตั้ง
พระคเณศทิศตะวันตก มีศาลเทวดงมูชาฤกษ์และ
จตุโลกบาททั้ง ๔ ทิศ ที่ชวาตาคานเหนือ วันตั้ง
มีโต๊ะเครื่องตั้งเฉยเทวดงมูชาหวาดด้วย

ประรำผ้าในเฝ้า ฯ

(๓) มีประรำหน้าพระเจดีย์พระมหามนเพียร
ข้างด้านตะวันออก เป็นที่ประทับพระบรมวงศานุวงศ์
ฝ่ายในเฝ้า ฯ เวลาตั้งพระมรุชฎภิเษก

โรงพิธีพราหมณ์

๘) โรงพระราชพิธีพราหมณ์

(๑) ตั้งนอกถนนระหว่างพระที่นั่งอมรินท
ธินิจฉัยกับพระที่นั่งบรมพิมาน มีหน้าโรงไปทาง
ทิศใต้ มีไม้โขนทวารประกอบเครื่องพิธีพร้อม
ภายในโรงตั้งเตียงมณฑล มีพระอิศวร พระ
อุมา พระนารายณ์ พระลักษมี พระมเหศวรี พระ
พรหม และพระคเณศ กับตั้งโต๊ะเทวดานพเคราะห์
และโต๊ะเบญจครรภหม้อกฤษณา เคาโหมกฤษณาพร้อม

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (๒) ที่ไมพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีเทียนพระมหามงคลวันศุกร์ ๓ เทียนเท่าพระองค์ในวันศุกร์ ๓ มีเครื่องนมัสการพานทองใหญ่ในวันต่อมณฑล วันที่ ๒๒ ที่ ๒๓ และที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ด้วย

เวียงงานพระราชพิธี

แห่พระสุพรรณบัฏ ๓๐) วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ เวลา ๒.๐๐ ด.ท.

ไปเข้าพระราชพิธี เจ้าพนักงานจะได้เชิญ พระสุพรรณบัฏ และดวงพระราชาพระชนมพรรษา แต่พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม มาชน พระราชยาน กงที่ หน้าประตูหลังพระอาราม มีเจ้าพนักงานชนประคองพานแตรมุกุ่เคียงพระราชยาน แห่เป็นขบวน มุกุ่แห่กวดองชนะและเครื่องสูง เดินขบวนเข้าประตูพิมานชัยศรี เชิญเข้าทางพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ขนยงพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ประคิบฐานบนพระแท่นมณฑล (วิธขบวนหมาย ๓)

เสด็จพระราชดำเนิน เวลา ๒.๐๐ ด.ท. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสรวทมณฑลตั้งน้ำวงด้าย เศวตของครึ่งยศ ห่วงหมั้น พระยามานพวิศร (ทองเจือ) เชิญพระแสงมุกุ่ของเกดยงคามเสด็จ

และเป็นผู้เชิญค้อไปทุกเวด้า เด็ดจ้แค่พระที่นั่ง
 บรมพิมานทรงพระราชยานกงเป็นขบวนราม กรม
 ทหารบกกราบที่ ๓๓ รัชษาพระองค์คงแถวอยู่หน้า
 กระทรงฉิ่งเป็นกงเกียรตียศ เด็ดจ้ไปประทับ
 เกยพระทวารเทเวศร์รักษา เด็ดจ้เข้าในพระที่นั่ง
 อมรินทร์วิจิฉฉัย พระบรมวงศ่านวงค์และข้าราชการ
 การแต่งเครื่องยศเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ตมเด็จ้
 พระเจ้าอยู่หัว ทรงจุตเทียบ เครื่อง นมัสการ พระดั้ม
 พุทธพรณิ์ และพระพุทธรณิ์รัตนปฏิมากร (องค์
 น้อย) แถวเด็จ้ขึ้นทางพระทวารเทวราชมนเฑศร์
 มีดัดำรวงศ่นำเด็จ้ มหาตเด็กเชิญเครื่อง
 แถวจางวางหัวหมนมมหาตเด็ก กบัตมุทราชองค
 รัชตามเด็จ้ ประทับพระที่นั่งไพศาคทักษิณ
 เจ้าพนักงานประโคมศรียคนศร์ พระสงฆ์ราชา
 คณะ ๓๐ รูป ซึ่งจะถวดพระพุทธรณนศร์ ตั้งนาง
 ค้าย เข้าทางประศุศนามราชกิจ พระบรมวงศ่า
 นวงค์และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ แถวมุมนหน้าท้เข้า
 ไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทด้วย ทรงจุตเทียบ
 เครื่องนมัสการ ตมเด็จ้พระดั้มราชเจ้าถวายคัต

แล้ว พระตั้งขีวราชาคณะ ๓๐ รูปตั้งวัดพระพุทฺธมณฑล
ทรงจุดเทียนที่โต๊ะเครื่องบูชาพระสยามเทวาริราช
และเทียนที่พระที่นั่ง อัฐทิศ ภัทรมิฐู พระตั้งขีววัด
พระพุทฺธมณฑลจบแล้ว สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ
กลับออกทางพระทวารเทวราชมเหศวร ทรงพระ
ราชยานกลับทางเดิมสู่พระที่นั่งบรมพิมาน

พราหมณ์เริ่มพิธี

หนึ่งในเวดabayวันนั้น เป็นวันเริ่มคืนตั้งพระ
ราชพิธีพราหมณ์ ในการ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก
เวดาพระตั้งขีววัดพระพุทฺธมณฑล พระราชครู
พราหมณ์ถวายน้ำตั้งขีวตามประเพณี.

งานพระราชพิธี

จุดเทียนชัย

๓๓) วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ เวดาเช้าใกล้
พระฤกษ์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเครื่องครั้งยศ
เสด็จ พระ ราช ดำเนินโดย ขบวน พระ ราชยานกงแต่
พระที่นั่งบรม พิมานไป ยัง พระที่นั่ง อมรินทร์วินิจฉัย
เหมื่อนวันก่อน พระตั้งขีวราชาคณะซึ่งเข้าพระราช
พิธีมีจำนวน ๘๐ รูปนั่งพร้อมกันในพระที่นั่งอมรินทร์
วินิจฉัย ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการทรงตั้งแล้ว

ครั้นได้เวลายุคมฤกษ์เช้า ๓๐.๐๕ ก.ท. ทรงจุด
เทียนทองเป็นเทียนชนวนด้วยไฟฟ้า ทรงตั้งสัตยา
ธิษฐานแล้ว ถวายเทียนทองแด่สมเด็จพระสังฆราช
เจ้า แปรพระพักตร์ตั้งเบื้องมณฑปทิศทรงจุดเทียนชัย
พระสงฆ์สวดคาถาจุดเทียนชัยพร้อมกัน เจ้าพนักงาน
งานประโคมสังข์แตรฆ้องชัยเครื่องดุริยดนตรี เมื่อ
จุดเทียนชัยแล้ว ทรงประเคนไตรแพรกับย่ามแก่
พระสงฆ์ทวักกันแล้ว มหาคเณกจะได้ตั้งเครื่อง
บวงสร่วงเทวดา ๓๗ ตำรับ ถวายทรงจบพระหัตถ์
แล้ว มอบให้เจ้าพนักงานไปบวงสร่วง ณ สถานที่
ที่เคารพต่างๆ คือ:-

สถานที่บวงสรวง

- (๑) พระสยามเทวาริราช ในพระที่นั่งไพศาล
ทักษิณ
- (๒) พระมหาเศวตฉัตร ในพระที่นั่งอมรินทร
วินิจฉัย
- (๓) พระมหาเศวตฉัตร ในพระที่นั่งดุสิต
มหาปราสาท
- (๔) พระมหาเศวตฉัตร ในพระที่นั่งจักรี
มหาปราสาท
- (๕) พระมหาเศวตฉัตร ในพระที่นั่งอนันต-
สมาคม

- (๖) พระนเรศวรเป็นเจ้า ณ ห้องภูษามาดา
- (๗) เทวสถานพระอิศวร
- (๘) เทวสถานพระนารายณ์
- (๙) เทวสถานพระกณเศ
- (๑๐) เทวรูปที่หอเชือก
- (๑๑) พระทศกัณเฑียร
- (๑๒) พระเศียรเมือง
- (๑๓) พระกาพย์ศรี
- (๑๔) พระเพด็จ
- (๑๕) พระเจดีย์
- (๑๖) เทวรูปที่หอแก้วพระภูมิ
- (๑๗) เทวรูปที่คฤหาสน์

เลี้ยงพระวันจุดเทียนชัย

ลำดับนั้นคือไป ส้มเต๋จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้น
พระที่นั่งไพศาคทเกษิณ เจ้าพนักงานประโคมดุริย
ดนตรี พระตั้งขี้เข้าไปฉนั้นในพระที่นั่งไพศาค ๓๐ รูป
คงฉนั้นในพระที่นั่งอมรินทร ๕๐ รูป ทรงจุดเทียน
เครื่องนมัสการแล้ว พระตั้งขี้สดพระ
พุทธรูปนครถวายพรพระ แล้วทรงประเคนอาหาร
บิณฑบาต พระบรมวงศานุวงศ์เข้าปฏิบัติพระตั้งขี้
สดพระฉนั้นที่พระที่นั่งอมรินทรนั้น ไปรดเกล้า ฯ

ให้พระราชวงศ์ทรงประเคน พระดั่งษ์รับพระราช
 ทานฉันแล้ว พระดั่งษ์ในพระที่นั่งไพศาลถวายน
 อนุโมทนาเสร็จ เด็จออกพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
 รับพระดั่งษ์ถวายนุโมทนาต่อไป แล้วทรงจุด
 เทียนเครื่องตะบะมุกขารวมที่พระแท่นสวด พระ
 ราชาคณะเริ่มสวดภาณวาร ตั้งแต่เวลาดำเนินไปตลอด
 เวลาค่ำเทียนชัย ส้มเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับ
 โดยขบวนตามเดิม

เวลา ๖.๐๐ น. ส้มเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
 เครื่องเต็มยศใหญ่ ทรงพระดั่งภาตเครื่องราชอิสริยา
 ภรณ์ด้วย เด็จแต่พระที่นั่งบรมพิมานโดยขบวน
 เช่นวันก่อน แต่เป็นขบวนแต่งเต็มยศสวมเดือครุย
 พระบรมวงศานุวงศ์ข้าราชการนอกราชการ แต่งเต็มยศ
 ใหญ่ ผู้ที่ได้ตราปฐุมจุตจคมเกล้าสวมด้วยด้วย
 ด้วย ส้มเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จประทับพระที่นั่ง
 อมรินทรวินิจฉัย พระบรมวงศานุวงศ์ข้าราชการของ
 รุ้ตพระบาทเจ้า ฯ ทรงจุดเทียนเทพารองค์และเทียน
 พระมหามงคตแล้ว ทรงจุดเทียนชนวนด้วยไฟฟ้า
 พระราชทานแก่พระเจ้บรมวงศ์เธอ กรมหมื่น
 วิจิตรวรณปรีชา ให้ไปทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการ

พระพุทธมหามณีนรัตนปฏิมากร แด้วทรงจุดเทียน
 เครื่องนมัสการพระสัมพุทธพรรณี กับพระพุทธ
 มณีนรัตนปฏิมากร แด้วได้ตั้งขึ้นพระที่นั่งไพศาล
 ทักษิณ ทรงจุดเทียนเท่าพระองค์ และเทียน
 พระมหามงคต เจ้าพนักงานประโคมดุริยดนตรี
 พระสงฆ์ประจำยังอาสนะ พระบรมวงศานุวงศ์ข้า
 ราชการชนที่ได้มกำหนดไว้ให้แล้ว ๆ เหมือนวันก่อน
 ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการ สิ้นเศ็จพระดังฆราว
 เจ้าถวายศีลแล้ว ทรงจุดเทียนบูชาพระสยามเทวา
 ธิราช และบูชาพระเศวตฉัตรที่พระที่นั่งอัฐทิศ
 กับที่พระที่นั่งภัทรบิฐแล้ว ประทับพระราชบัตตั้งก
 พระตำหนักโศภณ ช้านประกาศเทวดาในการบรม
 ราชากิเชกที่ท้าย อาสนสงฆ์ หน้าโตะ เครื่องบูชาพระ
 สยามเทวาธิราช ยืนบนอาสนะซึ่งลาดด้วยผ้าขาว
 ถ้อยด้วยดีนุจนครยันตร์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครั้น
 ประกาศเทวดาจบแล้ว พระราชาคณะในพระที่นั่ง
 ไพศาล ๓๐ รูป ในพระที่นั่งอมรินทร ๘๕ รูป
 ถวายพระพุทธมนตร์ พระราชาครูความเทพมุนี ถวาย
 นำพระมหาดังษ์และถวายใบส้มทิ (คือใบไม้ ๓ อย่าง
 ใบมะม่วง ๒๕ ใบได้แก่กษัตริย์ราย ใบทอง ๑๒ ใบ

ได้แก่อบุทวันตราย และโบตะขบ ๙๖ โบได้แก่
 ไรศันตราย) ทรงรับมาบัตที่พระองค์แล้ว พราหมณ์
 รับไปกระทำ คำสตร์ ปุณยาชูปโหม เผลิงที่โรง พระ
 ราชพิชัพราหมณ์คามไต้ยวิธั แล้วแต่ตั้งจนพระที่นั่ง
 จักรพรรดิพิมาน ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการแล้ว
 ทรงพระมหามงคด สดับพระราชอาณะ ๕ รูป
 สวดพระพุทธมนตร์

ในเวตาแต่ตั้งจน พระที่นั่งไฟศาล ทักษิณ และ
 พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน มีสัตำรจกหวงนำแต่ตั้ง
 และมหาดเด็กเชิญพระแต่งเชิญเครื่องตามแต่ตั้งเช่น
 กต่างแล้ว ดิงจนกว่าจะแต่ตั้งจนพระที่นั่งภทรมิฐ
 แล้วจึงเด็ก

ราชบัณฑิตและโหรบุชาติศ ในเวตาที่พระสวดพระพุทธมนตร์อยู่นั้น ผู้เป็น
 ราชบัณฑิตบุชาติศที่พระนั่งอัฐทิศทุกทิศ และ
 โหรบุชาติศทวดาโพโทธิบาทว์และบุชานพเคราะห์ด้วย
 (รายนามแจ้งในบัญญัติหมายเลข ๕) ครั้นพระตั้งสั
 สวดพระพุทธมนตร์ในพระแท่นที่พระบรรทมจบแล้ว
 ทรงเป็ล่องพระมหามงคด แต่ตั้งชอกประทับพระ
 ที่นั่งไฟศาลทักษิณ พระตั้งสัถวายภวคุดััพพะและ
 ถวาย พระพรดา แล้วแต่ตั้ง ชอก พระ ที่นั่ง อมรินทร์

วินิจฉัยประทับพระราชบัลลังก์ พระราชวงศานวงศ์
และข้าราชการซึ่งไม่ได้เข้าไปเฝ้า ฯ ที่พระที่นั่ง
ไพศาลทักษิณนั้น เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทรง
จุดเทียนตะบะมุกบนพระแท่นส่งจด พระสงฆ์ส่งจด
ภาณวารแล้วแต่ตั้งจากตบโดยชวอนเดิมด้วยพระที่นั่งบรม
พิมาน

เลือกพระ

๑๒) วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ เวลา ๑๐.๓๐ น.ท.

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเครื่องยศ เสด็จโดย
ชวอนราบอย่างวันก่อน ประทับพระที่นั่งอมรินทร
วินิจฉัย ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการแล้วตั้งขึ้น
พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระสงฆ์เข้านั่งอาสนะ
พร้อมแล้ว ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการทรงตั้ง
แล้ว พระสงฆ์ส่งจดถวายพรพระ ทรงจุดเทียน
บูชาพระสยามเทวาธิราช และบูชาพระแก้วมรกตที่
พระที่นั่งอัฐทิศและพระที่นั่งภัทรบิฐ พระสงฆ์ถวาย
พรพระจบแล้วทรงประเคนภัตตาหาร พระบรมวงศานุ
วงศ์ทรงปฏิบัติพระอย่างวันก่อน พระสงฆ์นั้นแล้ว
ถวายอนุโมทนาและถวายพระพรตากลับแล้ว เสด็จ
ออกพระที่นั่งอมรินทรทรงรับพระสงฆ์ถวายอนุโมทนา

และทรงจุดเทียนที่พระแท่นดวงแก้ว เสด็จพระราช
ดำเนินกลับเหมือนอย่างเดิม

เวลา ๖.๐๐ น.ท. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
เครื่องอย่างเวลาเย็นวันก่อน เสด็จไปประทับพระ
ที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย พระที่นั่งไพศาลทักษิณ และ
พระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน การพระราชพิธีเป็นไป
เหมือนเช่นเวลาเย็นวันก่อน

เสียงพระสวด

๓๓) วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ เวลา ๑๐.๓๐ น.ท.

พระพุทธมนตร์

เสียงพระ และเวลา ๖.๐๐ น.ท. สวดพระพุทธมนตร์
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จในการพระราชพิธีเป็นไป
เหมือนอย่างวันก่อน

เปลี่ยนเครื่องตั้งแต่งใน

พระที่นั่งไพศาลทักษิณ

ในเวลาค่ำวันนั้นเมื่อเสด็จกลับแล้ว เจ้าพนักงาน
จะได้ยกอาสน์สงฆ์ใน พระที่นั่งไพศาล ทักษิณ ออก
คงไว้แต่ที่ แนวนั่งพัก ตะวันออก เฉพาะเท่าจำนวน
พระ ๕ รูป สถานที่สำหรับพระบรมวงศานุวงศ์ กับ
ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เฝ้า ๆ คงเกาะอรนเจ้าไปซิด
ผนังพักเหนือ เปิดยื่นหน้าหน้ามาทางทิศใต้ และ

ตั้งคนทาง แวดทิศตะวันตกตรงหน้าพระที่นั่งภทรบุรี
 ปลายทางไปทางทิศตะวันออก จนถึงดับแต่โต๊ะ
 พระสยามเทวาธิราช และปูทางลาดพระบาทตั้งแต่
 พระที่นั่งอุรุทิศมาพระที่นั่งภทรบุรี แต่พับเบ็ดช่อง
 ทางตรงขาดพีก้านตะวันออกไว้ เมื่อตรงแล้วจึง
 เชื่อมทางตลอด

ในพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน ท้อง พระโรง ใน
 ตั้งอาสน์สงฆ์ที่จะได้ รับพระ ราชทาน ฉนวนในวันรุ่งขึ้น
 และทบพระมหามนเทียรองค์ตะวันตก

บรมราชาภิเษก

ราชการก่อนเวลา

๑๔) วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ (ตรงกับวัน

บรมราชาภิเษก

พฤษภาคม เดือน ๔ ชน ๑๔ ค่ำ บัญฑู) เวลาเช้า
 โกลดพระฤกษ์ ส้มเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเครื่อง
 เต็มยศใหญ่เช่นวันก่อนๆ เสด็จโดยขบวนราบ
 ประทับพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ทรงจุดเทียน
 เครื่องนมัสการ พระสัมพุทธพรรณีกับ พระพุทธมณีนี
 รัตนปฏิมากรแล้ว เสด็จขึ้นพระที่นั่งไพศาลทักษิณ
 ส้มเด็จพระสังฆราชเจ้า กับสมเด็จพระราชาคณะ
 และพระราชาคณะผู้ใหญ่อีก ๔ รูป รวมคณะ คือ

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ สมเด็จพระวันรัต
 สมเด็จพระพุฒาจารย์ พระญาณวราภรณ์ ขนยง
 ชาตบุตรที่หนึ่งไพศาลทักษิณ พระสงฆ์ชั้นนอกนั้นซึ่ง
 ถอดมนตร์ในพระที่นั่งไพศาลและพระที่นั่งจักรพรรดิ
 ให้ไปใน พระที่นั่งจักรพรรดิพิमान ท้อง พระโรงใน
 พระสงฆ์พระที่นั่งอมรินทรวงกณียุทธเดิม พระ
 บรมวงศานุวงศ์ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่แต่งเต็มยศใหญ่
 มีราชทูตต่างประเทศ แต่งเต็มยศเข้าไปเฝ้า ฯ อยู่
 ด้วย เจ้าพนักงาน ที่ เข้า ขบวน หน้า และ ตาม เสด็จ
 ตั้ง แต่ เวลา สรง สดุด จัน ขน พระ ที่นั่ง ภัทรมิฐุน
 ขบวนหน้าแต่งเต็มยศพันช้าว ขบวนหลังแต่งเต็มยศ
 ตามตำแหน่ง และสวมเสื้อครุยทั้งสองขบวน
 ราชบัณฑิตแต่งเต็มยศพันช้าว แต่สวมเสื้อครุย
 ห่มเฉียงขวา สดุดทั้งพราหมณ์ผู้ถวายน้ำตั้งช
 นาครอบ และนำเสด็จยังพระที่นั่งภัทรมิฐุนด้วย
 พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการผู้ใหญ่ และ
 ราชทูต เฝ้า ฯ ในพระที่นั่งไพศาลตามที่ซึ่งจัดไว้
 เวลา สรงพระมุรธาภิเษก เฝ้า ฯ ที่ท้องพระโรงหน้า
 พระที่นั่งจักรพรรดิพิमान เสด็จตรงแถวหน้า ฯ
 ตามตำแหน่งเดิม โทรมพราหมณ์และผู้มหนาท

นำเสด็จในการดรงพระมูรธาภิเษก อยู่ชานาด้าน
ตะวันออก พระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายใน เวลาค
ดรงพระมูรธาภิเษก ประทับที่ประรำข้างพระมหา
มณฑียรด้านตะวันออก เสด็จดรงเสด็จขึ้นแล้ว
เฝ้า ฯ ในท้องพระโรงหน้า

เสด็จออกก่อนเวลาบรม สวมเสด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุด เทียน เครื่องนมัส
ราชาภิเษกและราชการ การเดี่ยวประทับพระราชบัลลังก์ สวมเสด็จพระดังฆ
ราชเจ้าถวายเป็น ถวายเสด็จแล้วเสด็จขึ้นประทับหอ
พระสุราลัยพิมาน ผดัดพระภษาทรงเคียดพิศตร
แตรทรงพิศขาวขอบขนิมทอง ครั้นถึงเวลา
๙.๕๓ ก.ท. เป็นมหาอุตมพิชัยฤกษ์ พระราชครู
ความเทพมนักรวบบังคมทูลอัญเชิญเสด็จผู้ตั้งดรงพระ
มูรธาภิเษก เสด็จพระราชดำเนินจากหอพระสุราลัย
พิมาน ข้างพระที่นั่งไพศภัททเกษม หม่อมเจ้าพร้อม
ในกรมหมื่นภูมินทรภักดี ราชบัณฑิต เชิญพระ
ชัยเนาวโศภินิหารในรัชกาลที่ ๕ นำเสด็จ อยู่เบื้องขวา
หอดวงเทพาจารย์พราหมณ์พฤฒินาศ เชิญพระ
คเณศนำเสด็จอยู่เบื้องซ้าย ๓ กรมแสงในชั้นไม้
บันฑิต ๒ คู่ พราหมณ์เบ้าตั้งช่อตราวญ ๒ คู่
พระครูสดานนทมนเบียงขวา หอดวงสุริยาเทเวศร์

ต้องเห็น เจ้าพนักงานประ โคมตั้งขี้แตรบัน เฑาะว
 มหรรทึก เครื่องดุริยดนตรี กองทหารที่ตั้งแถว
 เสด็จมพระเกียรติยศกระทำวันทยาอุธ บรรดงแตร
 ดรรเดรัญพระบารมี และยังปืนมหาฤกษ์ มหาชัย
 มหาจักร มหาปราบยุค ๓๘ นัด ตามก่าตั้งวัน
 พร้อมกัน

พระราชวงศ์ถวายน้ำ

เมื่อตรงดัดข้าราชการแล้ว พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
 กรมหมื่นชินวรศิริวัฒน์ ส้มเด็จพระสังฆราชเจ้า
 เสด็จลงทางบันไดชาดพักตะวันออก ๕ ธนถวายน้ำ
 ทางทิศตะวันออก ด้วยพระครอบพระกริ่งหวดง
 กับพระครอบยันตร์ของเดิม

เมื่อถวายน้ำเสร็จ เสด็จกลับขึ้น ทางเดิม แล้ว
 พร้อมด้วย คณะสงฆ์ต่าง จาก พระที่นั่งไพศาลทักษิณ
 ทางช่องกลาง ผ่านท้องพระโรงหน้าอ้อมไปทาง
 ตะวันตก รวมกับพระสงฆ์ ณ ท้องพระโรงใน สวด
 ถวายชัยมงคลด้วยกันกับหมู่สงฆ์ต่อไปจนตรงเสร็จ

เมื่อสมเด็จพระสังฆราชเจ้าถวายน้ำแล้ว พระ
 บรม วงศ์ ฝ่ายหน้าที่จะ ถวายน้ำ เสด็จลงไป คอยอยู่
 ที่ท้องพระ โรงหน้าตงทางบันไดชาดพักด้านตะวันตก
 รับ พระ เค้า เชิญขัน ทุต เกด้า ๆ ถวายทางทิศใต้

โปรดเกล้า ฯ ให้ถวายที่พระหัตถ์ ตามลำดับดังนี้

(๑) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้า
กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช พระเจ้าเบญจ
ครรรณน้อย

(๒) สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรม
หลวงนครสวรรค์วรพินิต พระเจ้าบัวหยกเขียว

และเจ้าพนักงานจะได้ทูลเกล้า ฯ ถวายพระ
เศวตฉัตรต่าง ๆ พระราชครูความเทพมุนีทูลเกล้า ฯ
ถวาย พระเจ้าเบญจครรรณ และพราหมณ์ทูล
เกล้า ฯ ถวายพระมหาดังข ๕ พระมหาดังข ๓
พระดั่งขตัมฤทธิแก้ว พระยาอุทัยธรรมทูลเกล้า ฯ
ถวายพระมหาดังขทักษิณาวุธ คานขัตติยราช
ประเพณี ครั้นเสร็จเสร็จมูรธาภิเศกแล้ว เจ้า
พนักงานภูษามาตา ทูลเกล้า ฯ ถวายฉดของพระ
องค์สมเด็จพระเจ้าเงิน พระยามุรุขร์รัตนราชพิดตภ
ถวายฉดของพระบาท เสด็จขึ้นทรงเครื่อง ณ หอพระ
สุวรรณภูมิ มีขบวนราชบัณฑิตและพราหมณ์
แห่เสด็จขึ้นหอพระ หยุตประโคม

อนึ่งในมหาอุตมมงคลฤกษ์ เมื่อเสร็จมูรธา
ภิเศกนั้น เจ้าพนักงานจะได้ยกพระมหาค่อดฉัตร

ในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย พระที่นั่งจักรพรรดิ
 พิमान ๒ องค์ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พระ
 ทนงจักรมหาปราสาท พระที่นั่งอนันตสมาคม และ
 ถมเด็จพระ มาตุจฉาเจ้าจะได้ ทรงตาม พระยัฎ ณ์ ที่
 พระบรรทม บนพระที่นั่งจักรพรรดิพิमानพร้อม
 กันด้วย

ในเวท้าน เจ้าพนักงาน ประเคน ถัดอาหาร แก่
 พระสงฆ์ฉัน ในพระที่นั่งจักรพรรดิพิमानและพระ
 ทนงอมรินทรวินิจฉัย ๒ แห่ง ครั้นฉันแล้วพระสงฆ์ใน
 พระที่นั่ง อมรินทร เข้าไปพร้อม ด้วยหมู่ สงฆ์ใน ของ
 พระโรงหลังพระที่นั่งจักรพรรดิพิमान ขึ้นทางของ
 พระโรงหลัง

ประทับพระที่นั่งอัฐทิศ

ถมเด็จพระเจ้า อยู่หัว เสด็จ สู่หอ พระสุราลัย
 พิमान ทรงเครื่องตามสัพพชยสงคราม ทรงพระ
 สดับเพดาเชิงอน พระภูษาเขียนทองพุดสีเงิน
 ฉลองพระองค์คาดพุดสีเงิน ประดับคชราเครื่อง
 ราชอิสริยาภรณ์ทั้ง ๖ ทรงสวมสายสพายมहाจักร
 พร้อมทั้งพระดังवाद ทรงสวมฉลองพระองค์ครุย
 กรองทองรวบัตถ์ต่างนอก เจ้าพนักงานเสวยพระ
 ทวารทางออกพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ผู้เชิญพระ
 ชัยเนาวโถ และเชิญพระเศวตฉัตรนำเสด็จพระราช

คำเนิน พราหมณ์เบ้าตั้งซ้และกรมพระแดงในฉบับไม้
 บันฑะระว่ ดงแถวอยู่ตรงหน้าพระที่นั่งอัฐทิศ และ
 มีขบวนหลังเชิญเครื่องราชกกุธภัณฑ์ และเครื่อง
 ราชูปโภคกับพระแสงอัมฤตราชูธ ดำหรับตามเสด็จ
 ยืนประจำที่อยู่ทชาดพักหออพระสุรกายพิฆาน หลัง
 พระทวารตงพระที่นั่งไพศาคทเกษินน พระบรม
 วงศ์านวงศ์ ข้าราชการผู้ใหญ่ และราชทูตต่าง
 ประเทศ ยืนเฝ้า ๆ ตลอดเวลาเสด็จจนพระราชมน
 เทียร ดมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จสถิตเห็นออกุทุมพร
 ราชอาสน์พระที่นั่ง อัฐทิศภายใต้ พระบวรเศวตฉัตร
 ฉันทพระพักตร์สุบรรพทิศเป็นประณม พระยาอภัยธรรม
 ทูตเกล้า ๆ ถวายพระเศ้าเบญจครรรถดำหรับทรงรับ
 น้าอภิเชก เมื่อประทับพระที่นั่งอัฐทิศ พราหมณ์
 ผู้ได้บวชพรต เข้าประจำทิศเพื่อถวายนำตั้ง
 ราชบัณฑิตกับพราหมณ์นั่งหันหน้าเฝ้าทูลละอองธุ
 พระบาท ประจำอยู่ตามทิศเป็นคู่ ๆ (มีแจ้งอยู่
 ในบัญชีทิศและนามราชบัณฑิต พราหมณ์ หมาย
 เลข ๔ นั้นแล้ว) จึงราชบัณฑิตซึ่งประจำบูรพทิศ
 นั่งคุกเข่ากราบบังคมทูลเป็นนมคชภาษา แล้ว

ราชบัณฑิตและ
 พราหมณ์ถวายน้ำ
 ราชอภิเชก

พระสุพรรณบัฏ และเครื่องราชกกุธภัณฑ์ เครื่อง
บรมราชาภรณ์ เครื่องราชูปโภค พระแสง
อัญญาวุธ เดินเป็น ๔ ด้าย ๗ แถว (มีแจ้จ้อย
ในราวชบวนหมายเลข ๕ นั้นแล้ว)

ชบวนนำเสด็จ เมื่อนำพันพระที่นั่งภัทรมิรุฐ ผู้
เชิญพระชัยและเทวรูปเดินไปยืนริมพระที่นั่งภัทรมิรุฐ
ด้านหลังทั้ง ๒ ข้าง แต่กรมแสงในผู้ขับไม้บันฑาคารว
และพราหมณ์เป่าสังข์ เดินวงเดียวถัดออกมาข้างขวา
และซ้ายตามแถวทั้ง ๒ ข้าง ย้อนกลับมาตามทาง
นำเสด็จ มาแข่งเข้าในระหว่างแถวชบวนมหาดเล็ก
เชิญเครื่อง กับทางลาดพระบาทนั้น ทางลาด
พระบาทอยู่ในระหว่างแถวพราหมณ์ทั้ง ๒ แถว
แถวถัดหน้ามาทางพระที่นั่งภัทรมิรุฐ พราหมณ์
ผู้ไปรัชชาดชอกและผู้นำเสด็จทั้ง ๔ นั้นคุกเข่าตรง
หน้าพระที่นั่ง ชบวนหลังทเชิญเครื่องตามเสด็จ
เมื่อชบวนหน้าเดินย้อนกลับมา ได้แยกทางให้ชบวน
หน้าแข่งเข้าระหว่างแถว กับทางลาดพระบาท
แถวหยุดยืนอยู่เพียงแนวพราหมณ์เป่าสังข์

พราหมณ์ราชาภิเษกถวาย ถ่มเสด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จชนประทับพระที่นั่ง
ภัทรมิรุฐ มีพระพักตร์บุรพทิศ เมื่อประทับเป็นที่

ประโคน

ปรกติแล้ว ดุจดั่งดังซึ้ง จึงพระราชครูความเทพ
 มุ่กต่างเวทธรเสวริญโกธาด ปรหมณ์เป่าดังซึ้ง
 ทง ๓๓ ครันดุจดั่งดังซึ้ง พระราชครูความเทพมุ่ก
 กราบบังคมทูลเจติม พระปรมาภิษย์และถวายเครื่อง
 ราชกกุธภัณฑ์ และเครื่องประดับพระราชอิสริยยศ
 ด้วยมคธภาษาจบแล้ว ครีถวัลด้วยมคธภาษา
 แล้วพรหมณ์เป่าดังซึ้ง ไทรต้นซ้องชัย กรมแต่ง
 ในซิมไม้บันฑฑาจารย์ เจ้าพนักงานประโคนแตรดังซึ้ง
 มหรรทกเครื่องศุริยคนครยงบันนมหากฤษ มหัชย
 มหาจักร มหาปราบยุค ซึ้งเรียงอยู่ในสนามหน้า
 พระที่นั่งจักรมหาราธาต ๓๘ นัต (ตามก่าตั้งวัน)
 ทหารบกและทหารเรือ ยิงปืนใหญ่เจติมพระ
 เกียรติกษแห่งละ ๓๐๓ นัต พระสงฆ์ในพระอาราม
 ทง หตาย ย่า ระฆัง ถวายชัย มงคด อาราม ละ ๗๗๓
 เพื่อประชาชนได้สดับอุโฆษนาการ เป็นที่หมาย
 แห่ง ส้มเค็จ พระเจ้าอยู่หัวได้ มุ่กธาภิเชก และ เค็จ
 ซึ้ง เถลิง ถวดยราช ส้มบัต ดับ ต้นอง พระองค์ ส้มเค็จ
 พระบรมเชษฐาธิราชเจ้าแล้ว ในเวदानเจ้าพนักงาน
 ผู้เชิญเครื่องตามเค็จ เชิญเข้าไปส่งให้พระราช
 ครูความเทพมุ่กถวาย โดยมีดาดับคอง

พราหมณ์ถวายเครื่อง
บรมราชาภิเษก

(๓) พระสุพรรณบัฏ ทรงรับแล้วจางวางโท
พระยามหานามราชรับค้อมพระหัตถ์ เชิญไปยื่นท่าย
พระที่นั่งภัทรบิฐ ด้านเหนือแถวนอก

(๒) พระตั้งวาทพราหมณ์สุร่า ทรงรับแล้ว
ทรงด้อมพระองค์เฉียงซ้าย

(๓) พระตั้งวาทนพรัตนราชวรารณย์ ทรง
รับแล้ว ทรงด้อมพระองค์เฉียงขวา

(๔) พระตั้งวาทพระนพ ทรงรับแล้ว ทรง
ด้อมพระองค์เฉียงขวา

(๕) พระมหาพิชัยมงกุฎ ทรงรับมาทรง
ด้อมแล้วผู้เชิญพานไป ยื่นท่าย พระที่นั่ง ภัทรบิฐด้าน
เหนือต้นแถวใน

(๖) พระแสงขรรค์ชัยศรี ทรงรับแล้ว ทรง
วางบนโต๊ะข้างพระที่นั่งภัทรบิฐเบื้องซ้าย

(๗) ขารพระกร ทรงรับแล้ว ทรงวางบนโต๊ะ
ข้างพระที่นั่งภัทรบิฐเบื้องขวา

(๘) พัดวาทวิชนี ทรงรับแล้ว ทรงวาง
บนโต๊ะเบื้องขวา

(๙) พระแฉ่มจามรี ทรงรับแล้ว ทรงวาง
บนโต๊ะเบื้องซ้าย

(๓๐) พระแต่ห้างข้างเผือก ทรงรับแล้ว
ทรงวางบนโต๊ะเบื้องซ้าย

(๓๑) พระชำมรงค์มหาดิเชียยจินดา ทรง
รับมาทรงสวม ผู้เชิญพานไปยื่นท่ายพระที่นั่ง
ภทรมิฐุด้านใต้ แถวนอกที่ ๒

(๓๒) พระชำมรงค์รัตนวารุช ทรงรับมา
ทรงสวม ผู้เชิญพานไปยื่นท่ายพระที่นั่งภทรมิฐุด้าน
เหนือ แถวนอกที่ ๒

(๓๓) นกดของพระบาท พระราชครวามเทพมณี
สอดถวาย ผู้เชิญอ้อมข้างหลังพระที่นั่งภทรมิฐู
ด้านใต้ ค้นแถวนอก

(๓๔) พระแสงดาบฝักทองเกดยง ทรงรับ
แล้ว ผู้เชิญรับไปยื่นเชิญอยู่ท่ายพระที่นั่งภทรมิฐู
ด้านเหนือ แถวนอกที่ ๒

(๓๕) ชารพระกรเทวรูป ทรงรับแล้ว ผู้
เชิญรับไปยื่นเชิญอยู่ท่ายพระที่นั่งภทรมิฐุด้านใต้
แถวนอกที่ ๒

(๓๖) พระสุพรรณดั่งบัวแดง } ผู้เชิญ ๆ
(๓๗) พานพระชันหมาก }

เข้าไปทอด ถวายโต๊ะ ข้างพระที่นั่งภทรมิฐูเบื้องขวา

- (๑๘) พระมณฑป } ผู้เชิญ ฯ
 (๑๙) พระเศวตทักสิโลทก }

เข้าไปทอดถวายใต้ข้างพระที่นั่งภัทรวิษณุของซ้าย

และพระราชครูความเทพมุนีกวายนพระแสง

อัญญาจรต่อไป คือ :-

(๒๐) พระแสงหอกเพชรวิคิน

(๒๑) พระแสงดาบเขย

(๒๒) พระแสงตรี

(๒๓) พระแสงจักร

(๒๔) พระแสงเขนมีดาบ

(๒๕) พระแสงขลุ

(๒๖) พระแสงของ้าวแค้นพดพ่าย

(๒๗) พระแสงปืนคาบศุกข์ข้ามแม่น้ำสโคง

ทรงรับแล้ว มหาเด็กผู้เชิญรับไปยื่นเชิญ
 อยู่ข้างหลังพระที่นั่งภัทรวิษณุ ด้านเหนือและด้านใต้
 ตามระเบียบที่เชิญตามเด็กเจ้าแล้ว หยุดประโคม
 พระธิดาธิษัณห์ กราบ บังคมทูล ถวาย พระเศวตฉัตร
 ด้วยภาษามคร ครั้นรับด้วยมครภาษาแล้ว
 กราบบังคมทูลด้วยคำด้ายามอีก ครั้นจบแล้ว
 ทรงรับคำด้ายามอีก แล้วพระธิดาธิษัณห์เชิญพระ

เคื่อดรคณัตร์ถวาย ขณะนั้นพราหมณ์เฝ้าตั้งชื่อ ไท
 ต้นชื่อชัชย เจ้าพนักงานประโคนตั้งชื่อแค
 บันเตาธวัชหรือทัก เครื่องดุริยดนตรี เมื่อ
 ทรงรับแล้ว ผู้เชิญรับไปยืนเชิญอยู่ท้ายพระที่นั่ง
 ถักรบิฐด้านใต้ ต้นแถวโดยปรกติ แล้วหยุดประโคน

พราหมณ์ถวายพระพร

จึงพระครูอุษฎาจารย์กล่าวอนุชฎกคือมนตร์
 หดวงราชมุ่กต่างอนุชฎกวิชณมนตร์ ถวายพระ
 พรชัยนายละ ๓๓๓ เมื่อสงบพราหมณ์เฝ้าตั้งชื่อทุก
 ครั้ง เสร็จแล้วพระราชครูถามเทพมุ่กต่างคำถวายน
 ชัยด้วยมคธภาษา แล้วกต่างคำถวยามตามความ
 ในภาษามคธถวาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 พระบรมราชโองการ พระราชทานอภัยและอภิกษา
 ให้แก่ประชาชนด้วยคำมคธภาษา แล้วพระบรม
 ราชโองการ เป็นภาษาถวยามตาม เนื้อความในภาษา
 มคธนอก พระราชครูถามเทพมุ่ก กรับพระ
 บรมราชโองการด้วยคำถวยามเป็นประณมเสร็จแล้ว
 พราหมณ์เฝ้าตั้งชื่อทักษิณาวุฏ เจ้าพนักงาน
 ประโคน ตั้งชื่อแค บันเตาธวัชของ ชัชยหรือทักเครื่อง
 ดุริยดนตรี จึงเจ้าพนักงานกรมพระคลังมหา
 ทรัพย์ตั้งชื่อเกิด ๆ ถวาย ชันทอง ดง ยามี่ ดอก

พิกัดของเงินในนั้น ทรงไปรยพระราชทาน
 พราหมณ์ทั้ง ๔ ผู้เฝ้าทูตละของชุดพระบาทอยู่เฉพาะ
 หน้าพระที่นั่งนบนเป็นประถม แล้วเจ้าพนักงานกรม
 พระคลังซึ่งที่ทูตเกล้า ฯ ถวายขันทองดงยาม
 เงินตั้งในนั้น ทรงไปรยพระราชทานพราหมณ์
 ทั้ง ๔ อีกครั้งหนึ่ง แล้วทรงหงษ์นำทักขิไนทก
 ทรงตั้งศัคยาศิษฐาน คึง พระ ราช ฤทธิย์ ทรงบำเพ็ญ
 ทศพิชราชธรรม จรียนอุวัตรแผ่อาณาแต่ ประชาชน
 แล้วทรงเปิดของพระมหาพิชัยมงกุฎ พระยาอุทัย
 ธรรมเชิญพานเข้าไปรับ เชิญกดับมายืนอยู่ตามที่
 ทรงปลด พระจ้ามรงค์ มหา วิเชียรจินดา และพระจ้าม
 มรงค์รัตนวราวุธ ผู้เชิญเดิมเชิญพานเข้าไปรับแล้ว
 เชิญกดับมายืนอยู่ตามที่ จึงเสด็จจากพระที่นั่ง
 ภัทรบิฐ ทรงไปรยดอกพิกัดของเงินและเงินตั้ง
 พระราชทานพระบรมวงศานุวงศ์ข้าราชการตามประ
 เเพณี เจ้าพนักงานหยดประโคม

เสด็จขึ้นพระมหามนเทียร คือไปนเสด็จขณยงพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน
 ทรงประเคนไทยธรรม มีมหาดเล็ก เชิญ เครื่อง ตาม ปกติ ตาม เสด็จ พระ
 แก้วพระสงฆ์ ราชดำเนิน ทรงประเคนเครื่องไทยธรรมแก่พระ

ดั่งมี ๘๐ รูป พระดั่งมีถวายอนุโมทนา ส้มเค็ญ
 พระดั่งมี ราช เจ้าถวาย อติเรกพิเศษ เป็นประถมพระ
 ฤกษ์ พระดั่งมี ถัดได้ยักดัดทโย ๓ จบ แล้ว ถัด
 ถัดพิพุกษาและภวคุดพิพ ส้มเค็ญพระราชาคณะ
 ถวายพระพรจาเด็ญแล้วพระออก ส้มเค็ญพระ
 ดั่งมีราช เจ้า กับ พระ ดั่งมี ที่ ถัด มนตรี ใน พระที่นั่ง
 ไพศาลทักษิณรวม ๓๐ รูป เข้านั่งอาสน์ในพระที่นั่ง
 อมรินทร์วินิจฉัย ส้มเค็ญพระวันรัตคัมเทียบชัย
 พระราชาคณะ ถัดคาคา คัมเทียบชัย เป็นเด็ญ
 พระราชพิธีดั่งมี

เสด็จออกทอ้งพระโรง

เตรียมการเสด็จออกพระ (๑๕) เจ้าพนักงานจะได้ยกอาสน์ดั่งมีและเตียง
 ที่นั่งอมรินทร์วินิจฉัย ถัดกับกระโจมเทียบชัย และเกาทัณฑ์ตงของ
 ชุดพระบาท ออกจากพระที่นั่งอมรินทร์วินิจฉัย
 ชกพระสูตกรหน้าพระที่นั่งมหาเศวตฉัตร โต๊ะ
 ข้างพระที่นั่งพุดตานบนพระที่นั่งมหาเศวตฉัตร ตง
 เครื่องศิริราชกกษภัณฑ์ และเครื่องราชูปโภค
 ไซ้เครื่องพานพระจันทร์หมากดำรับใหญ่ เมื่อใกล้
 เวลาเสด็จออกพระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการ

แต่งเต็มยศใหญ่สวมเสื้อครุย ผู้ที่เฝ้าพระราชนิเวศน์
 คราปฐมจุลจอมเกล้าประทับด้วยสร้อย มีราชทูต
 นุทต่างประเทศแต่งเต็มยศมาเฝ้า ฯ ด้วย พระ
 บรมวงศานุวงศ์ทรงขึ้นเฝ้า ฯ ระหว่างเฝ้าหน้าพระ
 ฉากข้างขวา หม่อมเจ้าห้อยท้ายลงไปทางเด็จ
 ค์วันออก อัครราชทูตเฝ้า ฯ ระหว่างเฝ้าข้างซ้าย
 พวกทูตานุทูตต้องไปตามลำดับ ข้าราชการฝ่าย
 ทหารพลเรือนเฝ้า ฯ ถวายบังคมพระโรงตามตำแหน่ง
 ราชองครักษ์และมหาดเล็กเฝ้า ฯ หลังพระที่นั่งมหา
 เสด็จขึ้นในพระตำหนัก แตรฝรั่งและมหรทักอยู่หลัง
 ข้างหน้าพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ดัง แตรงอน
 แตรฝรั่งดองชนะอยู่ภายนอกหน้าพระที่นั่งอมรินทร
 วินิจฉัย กองทหารเฉลิมพระเกียรติยืนแถวคงแต่
 หน้าพระที่นั่งดุสิตาภิรมย์ ไปจนหน้าพระที่นั่งจักรี
 มหาปราสาท พระราชนิเวศน์และพระยาข้างต้น
 เทียบเทียบ พระยาม้าต้นยันทัดนามหน้าพระ
 ทวารเทเวศร์รักษา ประจำที่พร้อมสรรพ

เสด็จออกพระที่นั่ง
 อมรินทรวินิจฉัย
 ฝ่าหน้าถวายพระพร

ครั้นใกล้เวลาพระฤกษ์เวลา ๓.๐๐ ค.ท. พระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเครื่องพระภุชญาและฉลอง
 พระองค์เครื่องพระบรมราชาภิเษก ประดับเครื่อง

ราชอิศริยาภรณ์ ทรงสายดีพายและพระสายสร้อย
 มหาจักรี และทรงสวมพระตั้งวาทนพรัตนราชวรา
 ภรณ์ พระตั้งวาทพระนพ และพระตั้งวาทพราหมณ์
 สร้อยขุรา แล้วทรงฉลองพระองค์ครุยไว้คู้ห่า
 และทรง พระสายสร้อย จุกจอมเกล้า ภายนอกฉลอง
 พระองค์ครุย ได้ตั้งออกพระทวารเทวราชมเหศวร
 ทรงรับพระแสงขรรค์ชัยศรีมาทรงถือ ได้ตั้ง
 สถิตพระบรมราชอาสน์ เห็นพระแท่นพุดตานทอง
 บนพระที่นั่งมหาเศวตฉัตร แล้วทรงพระมหาพิชัย
 มงกุฎ จางวางมหาดเล็กตั้งคตตองพระบาทถวาย
 ม่มหาดเล็กหุ้มแพรเชิญพระแสงรายคันทองข้างพระ
 ที่นั่งมหาเศวตฉัตรข้างละ ๓ คัน ถวายอยู่
 พัดใบกอบูเบองหลังข้างละนาย ราชองครักษ์ ๒ นาย
 เชิญธงชัยราชกระบี่ชัย ยืนข้างขวาแถวหน้าเรียง
 กับพระแสงรายคันทอง เชิญธงชัยครุฑพาห
 ยืนข้างซ้ายแถวเดียวกัน ด้านหลังพระที่นั่งมหา
 เศวตฉัตร ม่มหาดเล็กเชิญพระแสงอัสภิวรร
 ยืนเรียงกันอยู่ด้วย

ครั้นได้เวดาศุภมงคลย์ กรมอวังวรวิกรม ชาว
 ม่านไชยพระสุตวร พระยาราชมานุษุพุมเข้ามณเฑ

ดอกไม้ทองให้สัญญา เจ้าพนักงานประโคมสังข์
 แตรวง แตรฝรั่ง มหรัทก กดของชนะ พระบรม
 วงศ์านวงศ์ ข้าราชการ และราชทูตานุทูต ถวายคำนับ
 กองทหารทำวันทยาอุช แตรวงบรรเลงสรรเสริญ
 พระบารมี เมื่อสุดเสียงประโคมแล้ว สมเด็จพระ
 พระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุ
 วงศ์วรเดช อ่านคำกราบบังคมทูลถวายชัยมงคล
 และ ถวาย ความ ถ่อมมีภักดีของ พระบรมวงศ์
 และข้าทูลละอองธุลีพระบาทฯลฯ ผู้ที่เฝ้า ฯ อยู่
 ในที่ประชุม ในเวदानนถวายนับพร้อมกัน พระบาท
 สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว มีพระ บรม ราชโองการดำรัส
 คอบ สมเด็จพระบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยา
 ภาณุพันธุวงศ์วรเดช จึงรับพระบรมราชโองการเป็น
 พระฤกษ์ แล้วกรมวังวังรับ พระบรมวงศ์
 ข้าทูลละอองธุลีพระบาทและราชทูตานุทูตถวายคำนับ
 พร้อมกัน พระยาราชมานูชูปุมเข้ามีฉันทดอกไม้
 ทองให้สัญญา ชาวประโคมฯลฯ สังข์แตรวมหรัทก
 กดของชนะ กองทหารทำวันทยาอุชและแตรวง
 บรรเลง สรรเสริญพระบารมี ชาวบ้านชุกพระสุต
 บัดเด็กลงในพระฉาก

เสด็จออกมายืนในเฝ้า ฯ

เสด็จออกพระที่นั่งไพศาล ๑๖) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง
 ทักขิน สถาปนาสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก ทรงพระแสงขรรค์เหน็บ
 พระบรมราชินีและ เสด็จขึ้นพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ประทับพระที่นั่ง
 ฝ้ายในถวายเป็นพระพร ภัทรวิบูลย์ พระอรรราชชายาสดกิดเห็นพระราชอาสน์
 ยืนได้ แดงไว้ใกล้ พระที่นั่ง ภัทรวิบูลย์ ข้างซ้ายฝ่ายทิศ
 เหนือ พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าทูลละอองธุลีพระบาท
 ฝ้ายในเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พระเจ้าบรมเธอ
 กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรงวงมูรธาธร
 ยานประกาศพระบรมราชโองการ ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้สถาปนาพระเกียรติยศหม่อมเจ้า
 ฟ้าไพพรรณี ผู้เป็นพระอรรราชชายา ขึ้นเป็น
 สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินี เสด็จแล้ว
 สมเด็จพระบรมราชินี เสด็จ เข้าไป ถู หน้า พระที่นั่ง
 พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง หอ หน้า พระมหา
 ดังขและทรงเจิมแล้ว พระราชทานเครื่องราชูปโภค
 ดำหรับตำแหน่งสมเด็จพระบรมราชินี เสด็จ
 กลับมาประทับ ณ ที่เดิม ถ้าคบบนพระเจ้าบรมวงศ์
 เชอพระองค์เจ้าอนุภาพประกาศ กราบบังคมทูลถวาย
 ชัยมงคลแทนพระบรมวงศานุวงศ์และข้าทูลละอองธุลี
 พระบาทฝ้ายใน และถวายพระพรสมเด็จพระบรม

ราชินีด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราช
 คำรัสตอบเสร็จแล้ว ชาวประโคนฯ ถึงรัชเตร
 เครื่องศุขยศคนตรี ทรงไปรอยคอกพิกุดทองเงิน และ
 เงินตั้งแล้ว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระ
 พระบรมราชินี ไปเข้าพระทวารหอพระสุราลัยพิมาน
 ทรงเปิดทองพระธัญญาและฉดของพระองค์ศุขยศ ทรงพระ
 มหามาดาเจ้าผู้ตั้งเงิน เสด็จพระราชดำเนิน
 โดยทางลาดพระบาท พร้อมด้วยสมเด็จพระบรม
 ราชินี แต่หอพระสุราลัยพิมาน ออกพระที่นั่ง
 ไพศาลทักษิณ ทรงไปรอยพิกุดทองเงินและเงิน
 ตั้ง เสด็จกลับทางช่องบันไดกลาง ไปสู่พระที่นั่ง
 บรมพิมานตามทางเดิม โดยทางภายใน

เสด็จวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ทรงประกาศพระองค์เป็นพระพุทธรักษาสนุปลัฎฐิก
 ระเบียบการเสด็จวัด ๓๗) เวลาบ่ายวันนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้า
 พระศรีรัตนศาสดาราม อยู่หัว จะเสด็จโดยขบวนพยุหยาตราเป็นพระลักษณะ
 คราวแรก สู่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรง
 นมัสการพระพุทธรูปมหาณรัตนปฏิมากร และทรง
 ประกาศพระองค์เป็นพระพุทธรักษาสนุปลัฎฐิก แล้ว

เด็จพระที่นั่งค็อดิคมหาปราสาท ถวายบังคม
พระบรมอัฐิ อัครมหาราชและ พระบรมศพ สมเด็จพระ
พระบรมเชษฐาธิราช ตามพระราชประเพณี

เจ้าพนักงานจะได้จัดการตกแต่งในพระอุโบสถ
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ให้เรียบร้อยงดงามเป็น
พิเศษ มีเครื่องนมัสการพานทองใหญ่ตั้งทหน้า
ชรรมาสน์คีตาตามเดิม ตั้งอาสน์สงฆ์ให้พอ
พระราชอาศนะนั่งได้ ๙๐ รูป นิมนต์พระดำรับเดิม
ที่ได้สดุดนมัสการในการพระราชพิธีนั้น ทอดพระราช
บดลงกัมพระแท่นดและฐานกำมะหยี่รองชน ๓ ที่
เมื่าวรมณังด้านใต้ต้อออกมาตั้งเกาอพระบรมวงศา
นุงศ์ ที่เหลือนนตงเกาอดำหรับอัครราชทูตและ
ทูตานุทูตคอดงมาตามลำดับ และตั้งเกาอดำหรับ
ข้าราชการ ฝ่าย ทหาร ตั้ง แต่ ชน ยศ นาย พด ชน ไป
ฝ่ายพด เรือน ตั้ง แต่ชน ยศมหา อำมาตย์ กับ ชนมหา
เสวกชนไป

ด้านหน้าพระอุโบสถ ตั้งเกาอหม่อมเจ้าและ
ข้าราชการนั่งตามแนวเสาศดอดเข้าไปจนกำแพงแก้ว
หม่อมเจ้า อยู่ กตาง ฝ่าย ทหาร เช่น ตำแหน่ง
นาย พัน นาย นา วา อยู่ เบอง ขวา ฝ่าย พด เรือน

เช่นตำแหน่งอำมาตย์และเสวกอยู่เบื้องซ้าย ควร

ถอระเบียบเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นใหญ่

ข้าราชการ ฝ่ายทหาร ชั้น ตำแหน่ง นายร้อย

นายเรือ ฝ่ายพลเรือนชั้นตำแหน่งรองอำมาตย์

และรองเสวก ฝ่าย ทชาดาพระอารามระหว่าง

ศาลารายตามแนวทางลาดพระบาทคดออกทาง

เจดีย์งพระอุโบสถด้านเหนือ สำหรับพระ

ตำรวจ ชั้นตำรวจ นายตำรวจ กรมพระตำรวจ

หัตถพิทักษ์ เจดีย์ด้านใต้สำหรับหัวหมัน จำ หุ้มแพร

และมหาดเล็กพิทักษ์

อนึ่งเจ้าพนักงานจะได้ตกแต่งประดับประดาเปิดของ

เครื่องบริมประคุดังวัดไว้พร้อมสรรพด้วย

ทางเสด็จ ฯ

ครั้นเวลา ๓.๓๐ ต.ท. เจ้าพนักงานผู้จะเข้า

ขบวนเสด็จจะได้เตรียมพร้อมเสด็จ ราชรถจะ

เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตรา แต่

พระที่นั่งศิวดิถีราชมัยชอกประดิษฐานชัยศรี ถึง

ประดับประดาหลังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อเวลา

เสด็จกลับก็กลับทางเดิม แต่เสด็จไปเสด็จชนท

พระที่นั่งอาภรณ์พิโมกขปราสาท มีกองทหาร

เณรติมพระเกียรติยศ ๒ แห่ง ๆ หนึ่งทีหน้าห้องกรม
 พระตำรวจหอดวง อีกแห่งหนึ่งทีต้นามหน้าศาลา
 ดัทยัดมากม มีธงและแตรวงพร้อม ทงมทหาร
 รายทาง ๒ ข้างราชวิถัดคอดด้วย หนึ่งทรงพระ
 กรุณาโปรดเกล้า ๆ พระราชทานพระบรมราชา
 อนุญาต ให้ราชภูวไค้มาชมพระบารมีทงต้องช้าง
 ทางทีในพระบรมมหาราชวงได้ ตามความ ประารถนา
 ประจำที่เฝ้า ฯ ถ้าบันพระส่งข้ราชาคณะทง ๘๐ รูป จะได้
 พร้ยอมอยู่ใน พระอุโบสถ วัดพระ ศรีรัตน ศาลดาราม
 พระบรมวงศานุวงศ์ข้าราชการ แต่งเค้มยศใหญ่
 เข้าไปประจำอยูคามตำแหน่งที่เฝ้า ๆ แต่พวกราช
 ทูตานุทูตต่างประเทศ ซึ่งแต่งเค้มยศเหมือนกัน
 นั้น เจ้าพนักงานจะได้จัดทีให้พักอยู่ ณ ศาลาดัทยัด
 ด้มากม เพื่อได้เฝ้า ฯ เมื่อเสด็จพระราชดำเนิน
 ก่อนแล้ว จึงพาตวงหน้าเข้าไปเฝ้า ฯ ในวัดพระศรี
 รัตนศาลดารามต่อไป

ฝ่ายในทอดพระเนตรแห่ ส่วนฝ่ายในนไม่ตองเสด็จและไปทวงด ด้มเด็จ
 พระบรมราชินีและพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จออก
 ประทับเฝ้า ฯ และทอดพระเนตรชบวนไค้ ณ ห้อง
 กระทรวงวง ข้ราชการฝ่ายในและตริบรรตาคักัก

ทรงพระมหาเมตตาเด้าสั่ง ทรงพระราชดำเนิ
 เข้าพระอารามโดยทางลาดพระบาท มีขบวน
 พระตำรวจหอดวงแห่นำเสด็จ และขบวนภุชามาตา
 กับมหาดเล็กเชิญเครื่องราชกกุธภัณฑ์ และ
 พระแสงอัฐฎาวุธตามเสด็จด้วย เว้นแต่เชิญ
 พระมหาเศวตฉัตรเปิดขึ้นเป็นเชิญพานพระมหาเมตตา
 แทน เมื่อเสด็จขึ้นในพระอุโบสถโดยทางพระทวาร
 กกลาง ขบวนเชิญเครื่องราชกกุธภัณฑ์ กับพระ
 แสงอัฐฎาวุธตามเสด็จเข้าไปด้วย ยืนเฝ้า ๆ ตาม
 ระเบียบท่ายพระราชบัตถ์

ทรงเครื่องนมัสการ

ถวายเครื่องสักการ

เจตีย์ฐานสำคัญ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงจุดเทียนทอง
 รูปเงินเครื่องนมัสการ ถวายต้นไม้ทองเงินพระ
 พุทธมหามณัรัตน์ปฏิมากร ซึ่งเป็นหัตถ์มหาเจดีย์
 สถานสำคัญ ณ กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร
 แด้ว เจ้าพนักงานจะได้ถวายต้นไม้ ทอง เงิน
 เทียนทอง รูปเงิน เป็นเครื่องราชสักการทรงจบ
 พระหัตถ์ โปรดเกล้า ๆ พระราชทานให้อุปราช
 สมุหเทศาภิบาล หรือผู้แทน เชิญไปบูชาเจดีย์
 สถานที่ เป็น หัตถ์ อยู่ตาม จังหวัด ต่าง ๆ ในพระราช
 อาณาเขต คือ

จำนวนเจ็ดฐานสำคัญ

(๑) พระพุทธบาท เป็นหลักพระนครศรี
อยุธยา และนครตะไคร้รวมกันแห่ง ๑

(๒) พระพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
เป็นหลักราชธานีข้างฝ่ายเหนือแห่ง ๑

(๓) พระบรมธาตุ จังหวัดสงขลา
เป็นที่เคารพแห่งพระราชาธิบดีกรุงสุโขทัย ศรีธรรม
ดิย์ในโบราณสมัยแห่ง ๑

(๔) พระธาตุหริภุญชัย เป็นหลักราชธานี
เชียงใหม่และเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา และ
นครเขตก รวมนกันแห่ง ๑

(๕) พระปฐมเจดีย์ เป็นหลักราชธานีศรี
วิชัย และสุพรรณบุรีรวมกันแห่ง ๑

(๖) พระมหาธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช
เป็นหลักราชธานีข้างฝ่ายใต้แห่ง ๑

(๗) พระธาตุพนม ในมณฑลอุดร เป็น
หลักโคตรบูรพราชธานีข้างตะวันออกแห่ง ๑

เมื่อเสร็จการทรงกระทำพุทธบูชาแล้ว ประทับ
พระราชบัลลังก์ พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการ
ราชทูตานุทูตสโมสรตั้งนียบาดเฝ้า ๆ อยู่พร้อมกัน

ทรงประกาศพระองค์ ถ้า^๕บนตั้ง^๕ฆกา^๕ร^๕จะ^๕ได้^๕อารา^๕รนา^๕ค^๕ดี สัม^๕เด^๕จ

เป็นพุทธศาสนิกและ พระ^๕ตั้ง^๕ฆ^๕ร^๕า^๕จ^๕เ^๕า^๕ถ^๕ว^๕ย^๕ค^๕ั^๕ถ^๕แ^๕ถ^๕ พระ^๕บ^๕า^๕ท^๕ด^๕ม^๕เด^๕จ

พระบรมราชูปถัมภก พระ^๕เจ^๕า^๕อ^๕ย^๕ห^๕ู^๕ ท^๕ร^๕ง^๕พระ^๕ก^๕า^๕ศ^๕พระ^๕ไ^๕ท^๕ร^๕ว^๕ถ^๕น^๕ถ^๕น^๕น^๕ิ^๕ย^๕า^๕ค^๕น

พระพุทธานุสา เป็น^๕ค^๕ำ^๕ม^๕ค^๕ รั^๕บ^๕เป็น^๕พระ^๕พุ^๕ท^๕ธ^๕ค^๕ำ^๕ส^๕น^๕ุ^๕ปล^๕ม^๕ภ^๕ก^๕ม^๕ห^๕ะ^๕น^๕

 บ^๕ำ^๕ร^๕ุง^๕พระ^๕พุ^๕ท^๕ธ^๕ค^๕ำ^๕ส^๕น^๕า^๕ให้^๕ถ^๕ำ^๕ว^๕ร^๕ว^๕ฒ^๕น^๕า^๕ก^๕าร^๕ด^๕ี^๕บ^๕ไป พระ

 ตั้ง^๕ฆ^๕ถ^๕ว^๕ย^๕ถ^๕ำ^๕ร^๕ก^๕าร^๕ช^๕น^๕พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕ก^๕น^๕แ^๕ถ^๕ สัม^๕เด^๕จ^๕พระ

 ตั้ง^๕ฆ^๕ร^๕า^๕จ^๕เ^๕า^๕ถ^๕ว^๕ย^๕พระ^๕พ^๕ร^๕ช^๕ย^๕อ^๕ดิ^๕เร^๕ก^๕พิ^๕เศ^๕ษ พระ^๕ตั้ง^๕ฆ

 ถ^๕ว^๕ค^๕ป^๕ระ^๕ส^๕ถ^๕ิ^๕ท^๕ิ^๕พระ^๕พ^๕ร ถ^๕ว^๕ย^๕ด^๕ว^๕ย^๕ค^๕า^๕ถ^๕า^๕ไ^๕ศ^๕อ^๕ค^๕ถ^๕ก^๕ท^๕โ^๕

 แ^๕ถ^๕แ^๕ถ^๕ด^๕ั^๕พ^๕พุ^๕ท^๕ธ^๕า^๕ภ^๕ว^๕ค^๕ด^๕ั^๕พ^๕ม^๕ง^๕ค^๕ถ^๕ง^๕แ^๕ถ^๕ สัม^๕เด^๕จ^๕พระ

 ร^๕า^๕ช^๕า^๕ค^๕ณ^๕ะ^๕ถ^๕ว^๕ย^๕พระ^๕พ^๕ร^๕ถ^๕า^๕เด^๕ร^๕จ^๕ พระ^๕บ^๕า^๕ท^๕ด^๕ม^๕เด^๕จ

 พระ^๕เจ^๕า^๕อ^๕ย^๕ห^๕ู^๕ท^๕ร^๕ง^๕น^๕ม^๕ถ^๕ก^๕าร^๕พระ^๕พุ^๕ท^๕ธ^๕ม^๕ห^๕า^๕ม^๕ถ^๕น^๕ร^๕ถ^๕น^๕ป^๕ฎ^๕

 ม^๕า^๕ก^๕ร แ^๕ถ^๕ว^๕เด^๕ด^๕จ^๕ก^๕ถ^๕บ^๕อ^๕อ^๕ก^๕จ^๕า^๕ก^๕พระ^๕อ^๕โ^๕บ^๕ส^๕ถ ท^๕ร^๕ง

 พระ^๕ร^๕า^๕ช ค^๕ำ^๕เน^๕ิน โ^๕ด^๕ย ท^๕า^๕ง^๕ถ^๕า^๕ด พระ^๕ บ^๕า^๕ท ต^๕า^๕ม ท^๕า^๕ง^๕เด^๕ิม

 ช^๕น^๕พ^๕ด^๕บ^๕พ^๕ด^๕า^๕ท^๕ร^๕ง^๕พระ^๕ม^๕ห^๕า^๕พิ^๕ช^๕ย^๕ม^๕ง^๕ก^๕ฎ แ^๕ถ^๕ว^๕เด^๕ด^๕จ^๕

 อ^๕อ^๕ก^๕เ^๕ย^๕ป^๕ระ^๕ท^๕บ^๕พระ^๕ร^๕า^๕เช^๕น^๕ท^๕ร^๕ย^๕า^๕น เด^๕ด^๕จ^๕พระ^๕ร^๕า^๕ช

 ค^๕ำ^๕เน^๕ิน ก^๕ถ^๕บ^๕ โ^๕ด^๕ย ช^๕บ^๕ว^๕น พ^๕ย^๕ห^๕ย^๕า^๕ค^๕ร^๕า เ^๕ำ^๕ ป^๕ระ^๕ค^๕ุ^๕ พ^๕ิ^๕ม^๕า^๕น

 ช^๕ย^๕ศ^๕ี^๕ เ^๕ย^๕ง^๕ห^๕น^๕ำ^๕ห^๕อง^๕ร^๕า^๕ช^๕อง^๕ค^๕ร^๕ก^๕ษ^๕ แ^๕ถ^๕แ^๕ถ^๕ก^๕ร^๕ม^๕พระ

 ค^๕ำ^๕ร^๕ว^๕จ^๕ห^๕ต^๕ว^๕ง เ^๕ย^๕บ^๕ร^๕า^๕เช^๕น^๕ท^๕ร^๕ย^๕า^๕น^๕ท^๕เ^๕ย^๕ เด^๕ด^๕จ^๕ช^๕น

 พระ^๕ท^๕น^๕ง^๕อ^๕า^๕ภ^๕ร^๕ณ^๕พิ^๕โ^๕ม^๕ก^๕ช^๕ป^๕ร^๕า^๕ธ^๕ำ^๕ท ท^๕ร^๕ง^๕เป^๕ด^๕อ^๕ง

 พระ^๕ม^๕ห^๕า^๕พิ^๕ช^๕ย^๕ม^๕ง^๕ก^๕ฎ ท^๕ร^๕ง^๕พระ^๕ม^๕ห^๕า^๕มา^๕ถ^๕า^๕เ^๕ำ^๕สู่^๕

แล้ว เสด็จขึ้นพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทโดยทาง
ข้างใน

การในพระที่นั่งดุสิต

ส่วนที่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทนั้น เมื่อ
เสร็จการเสด็จออกท้องพระโรงแต่เวลาดังกล่าว
แล้ว เจ้าพนักงานจะได้เชิญพระบรมอัฐิพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้ง ๕ รัชกาล กับพระบรม
อัฐิสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก ๓ ส่วนเสด็จ
พระศรีพัชรินทรบรมราชินีนาถ พระบรมราช
ชนนี ๓ รวม ๗ พระโกศเสด็จไปประดิษฐาน
เหนือพระแท่นประดับมุก ภายใต้พระมหาเศวตฉัตร
ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท และแต่งเครื่อง
นมัสการไว้พร้อมสรรพ ตั้งชกการันนิตพระสงฆ์
จำหับตบตีปกรณไว้พร้อม

ส่วน พระบรมวงศานุวงศ์ และ ข้าราชการนั้น
เมื่อเสด็จกลับจากพระอุโบสถแล้ว ควรรับตบตีมา
ทางนอกกำแพงพระบรมมหาราชวัง แล้วเข้าประตู
ศรีสุนทรคอยเฝ้า ฯ อยู่ในถานพระมหาปราสาท
และศาลารับแขก เสด็จถึงเกยพระที่นั่งอาภรณ์
พิโมกขปราสาทแล้ว ให้นำผู้ใหญ่ขึ้นไปคอยเฝ้า ฯ
อยู่ในพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

ลำดับปรกต์พระบรม

อัฐและพระบรมศพ

ถ้าคัมภีร์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเด็จเจ้า
ออกพร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชินี ทรงจุด
เครื่องนมัสการกราบถวายบังคมพระบรมอัฐิ และ
พระบรมศพสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราชเจ้าแล้ว
ลำดับปรกต์พระบรมอัฐิ ไตร ๑ ผ้าขาว ๘ พับ
เหมือนกันทั้ง ๗ พระโกศ พระบรมศพไตร ๑๐
รวมเป็นพระ ๘๐ รูป พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา
ถวายอดิเรกถวายพระพรดา แล้วเด็จเจ้า
พระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชินี โดย
ทางในเหนือผ้าคาดพระบาท มีเชือกพระวงศ์ฝ้ายใน
เชิญเครื่องตาม (ริ้วขบวนหมายเลข ๗) ตั้งแต่พระ
ที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ทรงไปรยเงินตั้งคดออก
ทางถึงพระที่นั่งบรมพิมาน อันเป็นพระราชฐาน
ที่ประทับพัก จนกว่าจะถึงพระฤกษ์เสด็จพระราช
มนเทียรต่อไป

เว็อนเท็อนสมโภช

พระราช มนเทียร

อนึ่งเวลา ๒.๐๐ ต.ท. วันนั้น เจ้าพนักงานจะได้
ตั้งบายศรีแก้ทุกข์เงิน และบายศรีคองตองทอง
ขาว พราหมณ์และข้าทูลละอองธุลีพระบาทฝ่ายหน้า
ฝ้ายใน พร้อมกันเวียนเทียนถ่มโภชพระราช
มนเทียร คามจารย์คโบริาณชาติติยราชประเพณี

เฉลิมพระราชมณเฑียร

เฉลิมพระราชมณเฑียร

๓๘) เวลาค่ำถึงพระฤกษ์เฉลิมพระราช

ขึ้นพระแท่นพระ

มณเฑียร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง

บรรทม

เครื่องโดยปรกติ แต่ตามฉัษยสังคราม คือ

ทรง พระ ภูษา และ นลของ พระองค์ แพร่ต้นน้ำเงินดวณ

คดขยจนถุงพระบาทและนลของพระบาท ทรงรัต

พระประคตต้นน้ำเงินปนทอง ทรงดวณพระตั้งวาล

นพรต้นราชวราภรณ์ พระตั้งวาดพระนพ และ

พระตั้งวาดพราหมณ์ดรัยชรูร่า ทรงพระมาตา

เพชรน้อย (ในรัชกาลที่ ๕) ทรงกมุพระขรรค์

องค์น้อย (ในรัชกาลที่ ๕) เสด็จพระราชดำเนิน

โดยทางตาดพระบาท พร้อมด้วยสมเด็จพระบรม

ราชินี มีพระราชวงศ์ฝ่ายในเชิญพระแสงเชิญ

เครื่องเฉลิมพระราชมณเฑียร และเชิญเครื่อง

ราชูปโภคตามเสด็จ (มีแจ้งในวิวัฒนาการ ๘)

จากพระที่นั่งบรมพิมาน ไปชนพระที่นั่งจักรพรรดิ

พิมาน ทรงโปรยพิฤตของเงินและเงินตั้งด้วย

เมื่อเสด็จถึงในท้พระราชมณเฑียร ทรงจุดเทียน

นมัสการแล้ว ถึงเวลา ๘.๕๓ ค.ท. ได้มีหาอุดม

มังกดฤกษ์ เด็จชนพระแท่นที่บรรทม ถ่มเด็จ
 พระ มาตุจฉา เจ้าพระบรม ราชนัดถวายพระเด็จข้าง
 ซ้างเผือก พระนางเจ้าอุทุมมาตมารศรีพระราชเทวี
 ถวายเงินหมากทอง ทำวรวงคานันต์ถวายกัญแจ
 ทอง ทรงรับเด็จวางไว้ข้างที่ แด้วเอนพระองค์
 ดงเห็นอพระแท่นที่โดยทักษิณาปารศิวเป็นพระฤกษ์
 ถ่มเด็จพระมาตุจฉาเจ้าถวายพระพร แด้วพระ
 บรมวงศ์ผู้ใหญ่ฝ่ายในถวายขยมังกด มีประโคน
 ดั่งขแตรเครื่องดริยดนตรีเด็วจ์เด็ว ประทับในพระ
 มหามนเทียร เป็นพระฤกษ์เริ่มต้นในวันนั้น

งานเนื่องต่อบรมราชาภิเษก

ผู้แทนรัฐบาลต่างประเทศ

๑๘) วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๑๙๑๐ ค.ท.

ประเทศถวายพระพร

พระ บาท ถ่ม เด็จ พระ เจ้า อยู่หัว ทรง เครื่อง เค็ม ยศ
 เด็จ ออก พระ ทิ้ง จักร มหาปราสาท ท้อง พระ โรง
 กดาง พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าไตรทศประพันธ์
 เสด็จบดักกระทรวงการต่างประเทศ นำอัครราชทูต
 และอุปทูตกงสุลผู้แทนรัฐบาลนานาประเทศแต่งเค็ม
 ยศเข้าเฝ้า ๆ พร้อมกัน ผู้เป็นหัวหน้าคณะทูตจะได้

อ่านคำถวายขั้มงคต พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
มีพระราชดำรัสตอบ และมีพระราชปฏิสันฐารพอ
สมควรแล้ว เสด็จขึ้นเข้าสู่พระมหรามนเทียร ทรง
เปิดเครื่องแต่งพระของค์ทรงเครื่องยศ

ฝ่ายในถวาย

เวดดา ๕.๐๐ ถ.ท. เสด็จพระที่นั่งไพศาลทักษิณ

ดอกไม้รูปเทียน

ทรงจุดเทียนเครื่อง นมัสการที่ พระแท่น มณฑลแล้ว
พระบรมวงศานุวงศ์และข้าทูลละอองธุลีพระบาทฝ่าย
ในเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายดอกไม้รูปเทียน
ในกร พระ บรม ราชาภิเชก เณติมพระ ราชมนเทียร
ตามขัตติยราชประเพณี แล้วเสด็จออกพระที่นั่ง

ทรงตั้งตำแหน่ง

อมรินทร์วินิจฉัย พระบรมวงศานุวงศ์ข้าราชการ
แต่งเครื่องยศ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทตามตำแหน่ง
ที่เฝ้า เมื่อเสด็จออกแล้วจะได้ทรงตั้งตำแหน่ง

พระราชอาคัน

ธมณศักดิ์ทพระราชอาคันณะ ๓ รูปเป็นประถม เพื่อ
สวดตัมมกต ในสิริราชธมบตี มีพระตั้งหน้า ๓๐ รูป
สมเด็จพระตั้งฆราชเจ้าเป็นประธาน เฝ้าข้าง
อาสน์ตั้งข้อมอยู่พร้อมแล้ว ดำหรับเมื่อทรงตั้ง
ตำแหน่งธมณศักดิ์จะได้สวดขั้มงคต ถ้าดับนั้น
จะได้พระราชทานไตรแพร ธัญญาบัตร พัดยศ
พัตรอง พร้อมด้วยบาตรยามเครื่องบริขาร คือ

ให้พระมหาพร เปรียญ ๖ ประโยค วัด
ประยูรวงศ์วาต เป็นพระบิณฑโกศ ที่พระ
ราชาคณะ (คณะมหานิกาย)

ให้พระครูปฐมธรรมชาดา วัดปฐมนาราม
เป็นพระบัญชาพิศาลเถร ที่พระราชาคณะ (คณะ
ธรรมยุติกนิกาย)

ให้พระมหาคง เปรียญ ๓ ประโยครามัญญ
วัดสนาม จังหวัดนันทบุรี เป็นพระธรรมวิสาร์ทะ
ที่พระราชาคณะ (คณะรามัญ) แต่งประทับ
พระราชอาสน์ พระราชาคณะที่รับตำแหน่งชอก
ไปครองผ้าแก้วกัณฑ์มานั่งอาสน์ แต่งถวาย
อนุโมทนา สมเด็จพระสังฆราชเจ้าถวายอดิเรก
สมเด็จพระราชาคณะถวายพระพรดา

ฝ่าหน้าถวายดอกไม้

จึงเสด็จประทับที่เสด็จด้านตะวันตก พระ

รูปเทียนและทรงธรรม

บรมวงศานุวงศ์ทูลเกล้า ฯ ถวายดอกไม้ธูปเทียน
พร้อมกัน แต่งเสด็จประทับกตางห้องพระโรง
ข้าราชการฝ่ายทหารพลเรือนทูลเกล้า ฯ ถวายดอก
ไม้ธูปเทียนพร้อมกันแล้ว เสด็จประทับพระ
ราชบัลลังก์ ตั้งฆารนิมนต์พระดำذنโศภณซึ่ง
จะได้ถวาย เทศนา กับพระ รับผิดชอบ เขา นั่งอาสน์ตั้ง

ชาวประโคนฯ ตั้งช้เศวตเศวตีพาทย์ ทรงพระ
 กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระถวายนกรมเทศนาในงาน
 พระราชพิธีบรมราชาภิเษกบนพระที่นั่งมหาเศวตฉัตร
 เพื่อสดับคิมงคล พระเทศน์ถ้อยคำดีเยี่ยมเทศนา
 เป็นพิเศษ ครั้นทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการ
 ทรงธรรม พระดำเนินโถงถน ๕ ๖ ๗ ๘ ๙
 เศวตฉัตร ถวายคัสศักราชและถวายเทศนา
 มงคลสูตร รัตนสูตร เมตตสูตร รวมเป็นถันท์
 เดียวกัน จบแล้วทรงประเคนเครื่องไทยธรรม
 และใบวัดจุฬามณีมูลค่า ๘๐ บาทบูชาถันท์ เจ้า
 พนักงานประโคนตั้งช้เศวตีพาทย์แล้ว พระดำเนิน
 โถงถน ถวายอติเรกถวายพระพรตาแล้ว เสด็จขึ้น

ผ้าขนในถวายดอกไม้

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ เวลา ๕.๐๐ ด.ท. พระ

รูปเทียน

บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเครื่องเครื่องยศ เสด็จ
 พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ทรงจุดเทียนเครื่อง
 นมัสการที่พระแท่นมณฑลแล้ว ๕ ๖ ๗ ๘ ๙
 พระบาทฝ่ายในและสตรีบรรดาศักดิ์ ทูลเกล้าฯ
 ถวายดอกไม้รูปเทียนแล้วเสด็จออกพระที่นั่งอมรินท

ผ้าขนหน้าถวายดอกไม้

วินิจฉัย พระบรมวงศานุวงศ์ข้าราชการแต่งเครื่องยศ

รูปเทียนและทรงธรรม

เข้าทูลถ้อยของชุดพระบาทตามตำแหน่งที่เฝ้า ถ้าบง

ข้าทูลละอองธุลีพระบาทในพระราชสำนักทูลเกล้า ฯ
 ถวายดอกไม้ธูปเทียนรวมพร้อมกันแล้วเสด็จประทับ
 พระราชบัลลังก์ ทรงจุดเทียนทรงธรรม ส้มเสี้ยว
 พระสังฆราชเจ้าเสด็จสู่พระที่นั่งมหาเศวตฉัตร
 ถวายเทศนาเทวดาทิศนถา ทศพิชราชธรรม
 และจักรวรรดิวัตร รวมเป็นกัณฑ์เดียวกัน จบแล้ว
 ทรงประเคนเครื่องไทยธรรม และใบวัดถ้ำจำจัย
 มุद्रาราคา ๘๐ บาทบูชากัณฑ์ มีพระโคมเช่น
 วันก่อน แล้วเสด็จพระสังฆราชเจ้าถวายอภิเษก
 ถวายพระพรตากลับแล้วเสด็จขึ้น

เสด็จเสียบพระนครสถลमारค

การเสียบพระนคร
 สถลमारค

๒๐) วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ เป็นวันหยุดพักเจ้า
 พนักงานเตรียมการที่จะได้เสด็จเสียบพระนคร โดย
 สถลमारคในวันต่อไป

วันที่ ๑ มีนาคม เป็นวันกำหนดเสด็จพระราช
 ดำเนินด้วยขบวนพยุหยาตราเสียบพระนคร โดย
 สถลमारคตามประเพณี

ระเบียบการวัดบวรนิเวศ

เจ้าพนักงานแต่งพัดบังแดดของเครื่องที่หน้าวัด
 บวรนิเวศและในพระอุโบสถ ตั้งเครื่องนมัสการ

ของทิศ คึงพระราชบัถงกั และคึงอาถนงงษ์
 ทงเกาอตำหรับพระบรมวงศานุวงศ์เฝ้า ฯ และวัด
 จะได้อจัดการตกแต่งสถานที่โห่งดงาม และเจริญ
 พระ อัฐิ ส้ม เต็จ พระ มหา สมนเจ้า ทัง ๒ พระโกศ
 ประดิษฐานในพระอุโบสถด้วย ภายนอกพระ
 อารามเจ้าพนักงานจะได้บู้อผ้าลาดพระบาท และคึง
 เกาอตำหรับข้าราชการด้วย

ระเบือบการวัดพระเชตุพน ส่วนทงวัดพระเชตุพนนี้ เจ้าพนักงานจะ
 แต่งคำดาภายในวัดริมประตูด้านทิศเหนือ เป็น
 พถัปปถาเปตองเครื่อง ในพระอุโบสถตกแต่งเช่น
 ในวัด บวรนิเวศ เบตียน แต่ พระ อัฐิ เป็น ส้ม เต็จ พระ
 มหาสมณเจ้ากรมพระปรมาหุสิดธิโนรดแตระบุ้อลาด
 พระบาท เพียงคึงแต่ประตูกำแพงแก้วเข้าไปถึง
 บันไดพระอุโบสถ คึงเกาอข้าราชการที่ชาดาใน
 กำแพงแก้วด้านเหนือ

การเฝ้า ฯ เมื่อโถถถึงเวลาเต็จ จะได้อม้กองทหาร
 ตำหรับเตติมพระเกียรติยศ ไปคึงแถวบัถงกัจอยุ
 ในวัดบวรนิเวศและวัดพระเชตุพน ทัง ๒ วัด ๆ ละ
 กอง ๑ และม้ทหารยืนแถวรายทง ๒ ข้างราชวิถึซึ่ง
 จะเต็จคุดอกไป พระสงฆ์ในวัดบวรนิเวศเข้านั่ง

อาตมดงษ์ พระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการ
 แดงเครื่องเต็มยศใหญ่ ไปคอยเฝ้าทูตละของทูต
 พระบาทท้าวคบวรนิเวศ เสด็จออกจากวัดบวรนิเวศ
 แล้ว รับผิดชอบไปเฝ้า ท้าวคพระเชตุพนอีก พระบรม
 วงศานุวงศ์ฝ่ายในเฝ้า ๆ และทอศพระเนตรชบจนเสด็จ
 กลับจากวัดพระเชตุพน ที่พระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย
 ข้าทูตละของทูตพระบาทและสดรับบรรดาศักดิ์คือยู่ทชน
 ตต ราชทูตานุทูตกับภรรยาและพวกกงซุลต่างประ
 เทศนั้น เสด็จมาดื่งการต่างประเทศหาสถานที่เหมาะ
 แห่งหนึ่งสำหรับเฝ้า ๆ และดูชบจน เสด็จกลับกระทรวง
 มหาดไทยและกรมพระนครบาล มีหน้าที่จัดสถานที่
 เฝ้า ๆ และดูชบจนสำหรับสุภาพบุรุษและสตรีทั้งประ
 ชาชนพดเมืองตามฐานะอันควร พวกพ่อค้านายห้าง
 ต่างประเทศ ให้จัดเป็นเหล่า ๆ พวก ๆ เรียงราย
 เป็นระยะกันตามสมควรแก่ฐานะ ตตอดไปตาม
 ราชวิถีทางเสด็จ และให้อำเภอแนะนำราษฎรที่จะ
 มาเฝ้า ๆ ชมพระบารมีตามทางเสด็จให้แต่งกายและ
 ประพาศคืนโดยสุภาพเรียบร้อย ควรตั้งเครื่อง
 ตกการบูชาหน้าบ้านหน้าเรือน ไม่ต้องตกแต่งสถานที่
 ประคัมขงทิวและมุกมามาตาไปไม่้อย่างใด ๆ โดย

เป็นระหว่งเวลาใดทุกซ์ ที่พระอารามพระดังษ์ออก
รับเสด็จ คอยส่งค ถวายข้มงศต เมื่อเวลา เสด็จผ่าน
ไป ทรงให้เป็นไปศตอตราชวถทางเสด็จพระราช
ดำเนิน

กระบวนแห่

ตั้งแต่เวลาบ่ายเจ้าพนักงานจะได้องหวจนแห่
หน้า พระที่นั่ง คุดิดาภิรมย์ไว้พร้อมพรัง เหมือนอย่าง
ขบวนวบท ๒๕ กุมภภาพนธิ เว้นแต่ขบวนรวมหาคเด็ก
เชิญเครื่องตามเสด็จ ไม่ได้เชิญเครื่องราชกกุธ
ภัณฑ์กับพระแสงอัญญาวุธตามเสด็จ เป็ดยนเป็น
เชิญพระแสงดาบกับ เครื่องบรมราชูปโภค แทนรวม
กัน ๒๐ นาย มีขบวนทหารกองทัพบกแห่นำเสด็จตั้ง
แถวหน้าประตูพิเศษชัยศรี ไปตามถนนหน้าพระธาตุ
เดียว โคง ขอบ ดนาม หดวงไป ตาม ถนน ราชันี่ จนถึง
สะพานผ่านพิภพดิตา และมีขบวนกรมทหารบก
ราบที่ ๓ มหาเด็กรักษาพระองค์ จ. ป. ร. ตาม
เสด็จภายหลัง กรมทหารเรืออยู่สุดท้ายขบวน
(รวขบวนหมายเลข ๘)

เคลื่อนกระบวนแห่

เวลา ๓.๐๐ ต.ท. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงเครื่องอย่างวันบรมราชาภิเศก เป็ดยนตั้งแถว
ตามต้นฉันทวี ทรงประดับตราเครื่องราชอิสริยา

ภรณ์พร้อม ทรงสายสะพายและพระตั้งวาทเครื่อง
 ราชอิสริยาภรณ์จุฑามณีต่างชั้นนอก เสด็จออก
 พระที่นั่งดุสิตาภิรมย์ ทรงพระชฎามหากษัตริย์น้อย
 เสด็จลงสู่ เกยพริ้ง พร้อม ด้วย ขบวน เสด็จอำมาตย์
 ราชเสวกคู่เคียงพระราชยาน ทงกรมพระคำรอด
 หลวง กรมทหารบกราบที่ ๓ มหาดเล็กรักษา
 พระองค์ จ.ป.ร. ขึ้นประจำเรือขบวนตามตำแหน่ง
 ผนึกครุฑเฉพาะหน้าพระที่นั่ง กรมวังวรภัยให้
 ฉัญญา ข้าราชการของชุดพระบาทในเรือขบวนถวาย
 คำนิมพร้อมกันแล้ว เสด็จประทับพระที่นั่งพุดตาน
 ทอง ชาวประโคมฯ สังข์แตรกลองชนะแตรมโหรีทัก
 เกิดอนขบวนเสด็จพระราชดำเนินสะพริ้งด้วยเครื่องสูง
 อภิรม ชุมสาย บังแทรก พระกนิษฐมัยทรงชงชัย
 กระบี่ชูและพระครุฑพาท เป็นขบวนพยุหยาตรา
 อย่างใหญ่ออกประคองพิมานชัยศรี ทหารปืนใหญ่
 ที่ตั้งกองอยู่ในสนามวัดบวรสถานสุทธาราวาส ยิงปืน
 ใหญ่เฉลิมพระเกียรติยศ ๓๐๓ นัด เมื่อขบวนเสด็จ
 ออกประคองพิเศษชัยศรี บรรจบกันกับขบวนทหาร
 กองทัพบก ยাত্রาไปตามถนนหน้าพระธาตุ ทหาร
 ราชทางถวายวันทยาอูฐตอดไป ขบวนวงทอง

ยাত্রาชบวนต่อไปตามถนนพระสุเมรุ เดิมข้าง
 กำแพงพระนครแต่หน้าวัดบวรนิเวศ ไป^๕เดี่ยวนถนน
 ราชดำเนินกลาง ข้ามสะพานผ่านพิภพพิธา ไป
 ตามถนนราชดำเนินใน ถนนสนามชัย เทียบพระ
 ที่นั่งพุทธานที่เกยหน้าวัดพระเชตุพน เด็ด^๕เข้าใน
 พระอารามประทับพิธ^๕ปธ^๕ตา เปิด^๕องพระชฎามหา
 กฐินน้อย ทรงพระมหามาดาเจ้า^๕ดั่ง เด็ด^๕จพระราช
 ราชการที่วัดพระเชตุพน ดำเนิน^๕ชน^๕ในพระอุโบสถ พระสงฆ์^๕ซึ่งรับ^๕เด็^๕จ^๕อยู่
 นั้น สวดคาถาดวยชัยมงคล ทรงจุดเทียน
 รูปเครื่องนมัสการพระพุทธทวปฏิมากร และ
 เครื่องทองน้อยเครื่องห้า ถวายสักการบูชาพระบรม
 อัฐิพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก แล้ว
 ทรงจุดเทียนรูปเครื่องทองน้อย ถวายสักการพระ
 อัฐิสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมาณูธิ
 ชิโนรส และโปรดให้เจ้าพนักงานภูษามาดาเชิญ
 ทรงตั้งพิศาดถวายพระพุทธทวปฏิมากร เหมือนที่
 วัดบวรนิเวศวิหาร แล้วพระธรรมวโรดมเจ้าอาวาส
 ถวายอดิเรก พระสงฆ์^๕สวดภาควัด^๕พิพนังคัง^๕ตั้ง^๕เด็^๕จ^๕
 เด็ด^๕จ^๕ก^๕ถับ^๕ประทับ^๕พิธ^๕ปธ^๕ตาเปิด^๕องเครื่องทรงพระชฎา
 มหากฐินน้อย เด็ด^๕จ^๕ชน^๕ดู่^๕เกย^๕ประทับ^๕พระที่นั่ง

เสด็จกลับ

พุดตาน เกิดอนชบวณเสด็จพระราชดำเนินโดย
 ถนนเชตุพนมาโดยถนนมหาธาตุ ประทับณ
 พระบรมมหาราชวัง เดียวถนนหน้าพระตำหนักเข้า
 ดู่พระบรมมหาราชวัง ทางประตูวิเศษชัยศรีและ
 ประตูพิมานชัยศรี ประทับเทียบเกยพระที่นั่ง
 คุณิศาภิรมย์ เสด็จขึ้นทรงเปิดองพระชฎามหากษัตริ
 น้อยแล้ว เสด็จขึ้นเข้าดู่พระราชมนเทียรสถาน

เสด็จเทียบพระนครชลมารค

๒๓) วันที่ ๒ มีนาคม เป็นวันหยุดพัก เจ้า
 พนักงานเตรียม การที่จะได้เสด็จเทียบพระนครชล
 มารคในวันต่อไป

วันที่ ๓ มีนาคม เป็นวันกำหนดเสด็จพระราช
 ดำเนินด้วยขบวนพยุหยาตราเทียบพระนคร โดย
 ชลมารคตามราชประเพณี

ราชการที่พระที่นั่งราช

เจ้าพนักงานแต่งพระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย ผู้

กิจวินิจฉัย

ม่านทอง ประจำเข้าเป็น พลับพลาที่ ประทับทอดพระ
 เนตรเรือขบวนถวายดำ ทอดพระราชบัลลังก์ทรง
 กวางที่เฉลียงด้านตะวันตก และตั้งเกาธพระบรม

ประกอบด้วยขงราว และบ้านเรือนประชาชนนิม
๐ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
ดำนาทองแพเรือททอดอยู่ตง ๒ ผง ควรดงเควอง
ตั้งการบขารบตั้งตั้ง

เวดาบายกระทรงททารเรือจะไต้ตั้งเรือพระ
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
ทง และตั้งขบวนเรือนำและตามตั้งโดยขบวน
พยุหยาตราตามพระราชประเพณี เตรียมพร้อม
อยู่เหนอหน้า ซึ่งจะได้พายกถวายดำเมื่อตั้งตั้งประทับ
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
พระทงราชกิจวินิจนัย

ฝ่ายในเสด็จออก

เมื่อใกล้เวดาตั้งตั้งพระราชดำเนิน ตั้งตั้ง
พระบรมราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายหน้าฝ่าย
ในทง เครื่อง เคมยค์ตั้งตั้ง ประทับที่พระทงราชกิจ
วินิจนัย ราชทูตานุทูตกับทงภรรยา และข้าราชการ
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
การกบทงผู้ทโตมกำหนดไว้ทงชายหญิงนั้น ก็มา
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
เข้านั่งในกระโจมผ้า ทูตานุทูตและข้าราชการ
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
แต่งเคมยค์

เสด็จพระราชดำเนิน

๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
ควนถึงเวดา ๓.๐๐ ต.ท. พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว ทงเครื่องพระราชภูษิตาภรณ์อย่างวัน
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
บรมราชาภิเศก ทงถดองพระองค์และพระภุษา
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
ตั้งตั้งตามตั้งตั้ง ทงตั้งตั้งตั้งตั้งตั้งตั้ง
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
ราชวราราภรณ์ ทงตั้งตั้งตั้งตั้งตั้งตั้งตั้งตั้ง

และพระตั้งวาทมหาปรมาภรณ์ทบนอก ทรง
 พระมหาเมธาเจ้าตั้งตั้งเขี้ยว เด็ดจ้อออกพระที่นั่ง
 อมรินทร์วินิจฉัย แดงชนเกยหน้าพระทวารเทเวศร์
 รักษาประทับเหนือพระราชยานทองงยา เด็ดจ้อ
 พระราชดำเนินโดยขบวนราบ เข้าประคุกำแพงแก้ว
 ด้านตะวันออก ผ่านหน้าพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท
 ไปออกประตูด้านตะวันตก ออกประตูศรีสุนทรและ
 ประตูเทวาริรมย์ไปตามถนน เดี่ยวไปประทับเกย
 พระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย แดงเด็ดจ้อชนประทับพระ
 ราชบัลลังก์พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชินี และ
 พระบรมวงศ์นางวงศ์ฝ่ายหน้าและฝ่ายในเฝ้า ฯ ในพระ
 ทงนนิ โปรดเกล้า ฯ ให้เคลื่อนเรือขบวนเรือหน้า
 พายถวายท่าทอดพระเนตรตามลำดับ คือ เริ่มต้น
 ขบวนเรือพิฆาตและเรือแซ่ แดงถึงเรือกตงนอก
 ลำ ๑ พระยาราชวงศ์ตั้งลงในเรือนั้น ค่อยมาเรือคำรวจ
 ลำ ๑ แดงถึงขบวนเรือตงเจ้าฟู่ขาว ๓๐ กู แดงถึง
 เรือตง (คุชก) เรือบายนกบเรือทองชวานฟ้าเจ้า
 แดง ๑ แดงถึงเรือขบวนเรือรูปสัตว์ คือ เรือกระบี่
 ราชูรอนราพนเรือกระบี่ปราบเมืองมาร ๑ เรือ
 อสูรฉายฤษี เรืออสูรบัณฑุมุทกุ ๑ เป็นเรือกตง

ปล่อยเรือขบวน

ชนะเงิน เรือพาดตรงทอปล เรือคู่ศรีพรของเมืองคู่ ๑
 เป็นเรือกตองชนะทอง มีจำบีจากตอง เรือตำรวจ
 ในอุยกดางดำ ๑ เรือครุฑเห็นเห็น เรือครุฑเต็วจ
 ไตรจักรคู่ ๑ เป็นเรือตั้งขั้แคว เรือพระที่นั่งศรี
 ประภัก์ชัย มีบุษบกประดิษฐานผ้าทรงดักถวาย
 พระพุทธรูป แดวถึงเรือกรองในหน้า พระยาคำรง
 ราชพดชนะตงในเรือดำนอกตาหนึ่งแดวถึง เรือ
 เอกชัยเห็นหวอ แดวเรือเอกชัยหวอดทอง เป็น
 เรือคู่ชุก มีมหรทกในนนคู่ ๑

ออกเรือพระที่นั่ง

ในขณะระหว่างเมื่อเรือครุฑเห็นเห็น เรือครุฑ
 เต็วจไตรจักรผ่านไปถึงเรือเอกชัยเห็นหวอ เรือ
 เอกชัยหวอดทองคู่ชุกถวายดำนน เรือพระที่นั่ง
 อเนกชาติกุซงศ์ ซึ่งเป็นเรือพระที่นั่งพดบพดา
 เต็อนเข้ามาประทับท่าราชวรดิฐ แดวเรือพระที่นั่ง
 ศรีสุพรรณหงส์ ซึ่งเป็นเรือพระที่นั่งทรงก็ตาม
 เข้ามาประทับเทียบเรือพระที่นั่งพดบพดา พระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จโดยทางตาดพระบาท
 ตงประทับเรือพระที่นั่งอเนกชาติกุซงศ์ ทรงพระ
 ชฎามหากฐินน้อยแดว เสด็จตงเรือพระที่นั่งศรี

ผู้พรรณหงดี ประทับบนพระบรมราชอาสน์ภายใน
 มุขมกประดับด้วยเครื่องอภิมุขรายดำ มีนักสวด
 ถ้อย ขวาย หัก ท้อง ขวาง ท้าย เรือ พระที่นั่งพร้อม
 พนักงานภูษามาตาถวายเป็นงานพระกตติและบังสุริย
 และชาวอภิมุขถวายเป็นงานพัดโบก เสนาบดี
 กระทรวง วงกับ สมุหราชองครักษ์ ตาม เสด็จนั่งหน้า
 หน้าพระที่นั่ง หัวหมันมหาดเล็กเชิญพระแสงราย
 คันตอง มหาดเล็กหุ้มแพรเชิญเครื่องราชูปโภค
 ตามเสด็จ กับมหาดเล็กเชิญพระแสงหอก มหากษัตริ
 กับพระแสงทวนนั่งอยู่ตอนท้าย นายทหารเรือ
 คับทมิฬพายเกรินเห่ เรือพระที่นั่งเคลื่อนออกจาก
 ท่าราชวรดิษฐ์ ยাত্রาขบวน และมีเรือแซงอีก ๒ คู่
 เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช เป็นเรือพระที่นั่งรอง
 และเรือพระที่นั่งทวยเทพถวายกร เป็นเรือพระที่นั่ง
 รองตามเสด็จด้วย (แจ้งในร่วท ๓๐) ทหารในเรือ
 รบหวดง ยิงปืนใหญ่ เฉดิน พระเกียรติยศ ๒๓ นัด
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนเรือพิฆาต เรือตั้ง
 เรือรูปสัตว์ และเรือเอกชัยคู่ชกนำเสด็จ ชาว
 ประโคม ๆ กตองชนะตั้งขบวนหรรทัก มีเรือกรวม
 ก็นยาพระตำรวจ ขุนตำรวจและนายตำรวจหวดง

กับทหารเรือรักษา พระองค์ แข็งแค้นเป็นขบถ
 พยุหยาตราอย่างใหญ่ในเขตमारคิถิ ข้ามฟาก
 ไป ณ วัดอรุณราชวราราม เรือพระที่นั่งพัดบพดา
 เทียบท่าพระฉนวนแก้ว เรือพระที่นั่งศรีสุพรรณ
 หงส์ดำ ทรง จึง เทียบ เรือ พระที่นั่ง พัดบ พดา เปิดของ
 พระขรรค์มหากฐินน้อย ทรงพระมหามาตาเด้า
 ดั่งแก้ว เสด็จขึ้นท่าพระฉนวนประทับพระราชยาน
 ถมยาตะทอง เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวน
 รวบไปเทียบพระราชยานที่เกยหน้าประตูพระอาราม
 ทรงพระราช ดำเนิน โดย ทางลาด พระบาทชนประทับ
 ในพระอุโบสถ พระสงฆ์ในพระอารามที่รับเสด็จ
 ถวดคากาดถวายชัยมงคล พระบาทสมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัว ทรงจุดเทียนรูปเครื่องนมัสการทองทิศ
 บูชาถวายพระพุทธรูป และทรงจุดเทียนรูปเครื่อง
 ห้าถถวายสักการบูชาพระบรมอัฐิ พระบาทสมเด็จพระ
 พระพุทธเลิศหล้านภาลัย และเครื่องทองน้อยบูชา
 พระพุทธรูปมณฑลแล้ว โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงาน
 ภูษามาดาเชิญทรงตั้งพักคากาดถวายพระพุทธรูปมณฑล
 ราชแล้ว พระเทพสุธีเจ้าอาวาสถวายอภิศเรศ
 พระสงฆ์ถวดคากาดตั้งพิมพ์มงคลเสร็จ เสด็จพระราช

รายการที่วัดอรุณ

ดำเนินออกจากพระอุโบสถตามทางลาดพระบาทชน
สู่เกยหน้าประตูพระอาราม ประทับพระราชยาน
เสด็จ พระ ราช ดำเนินโดย ขบวน รามมายัง ทำนนวน
เสด็จประทับเรือพระที่นั่งพัดบพลา

กลับเรือขบวนเปลี่ยน

อนึ่งเมื่อเวลาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ

เรือพระที่นั่งเสด็จกลับ

ประทับในพระอุโบสถ เรือขบวนจะได้กลับดำดง
ขบวน กตบชนมาตามดำเนิน พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว ทรงพระชฎามหากษัตริย์น้อยแล้ว
เสด็จ ประทับเรือ พระที่นั่งอนันตนาคราช เป็นดำ ทรง
ดัดทิเห็น พระบรม ราชอาสน์ในบุษบก ประคับด้วย
เครื่อง เถลิม พระ ราชอิศริยยศ ประจำ เรือ พระ ที่นั่ง
พร้อมคันทมิฬพายเกริ่นเห้ เรือพระที่นั่งเคลื่อน
ขบวนพยุหยาตราจากท่าพระฉนวนวัดอรุณราชวร
ราม ข้ามกตบชนมายังท่าราชวรดิฐ เสด็จแต่เรือ
พระที่นั่งประทับเรือพัดบพลา ทรงเปิดองพระชฎา
มหากษัตริย์น้อย ทรงพระมหามาตาเจ้าสูงแล้ว
เสด็จขึ้นท่าราชวรดิฐ ทรงพระราชดำเนินสู่เกย
ประทับพระราชยาน เสด็จพระราชดำเนินโดย
ขบวนรามคั้นเข้าสู่พระบรมมหาราชวัง ทางประตู
เทวาภิรมย์และประตูศรีสุนทรตามทางเดิม เทียบ

พระราชยานที่เกยหน้าพระทวารเทเวศร์รักษา เด็ดจ
คนเขาสั่งพระมหามนเฑียรสถาน

เป็นเด็กรักษาพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เติม
พระราชมนเฑียร และเด็กรักษาพระนคร พระ
พุทธศักราช ๒๔๖๘ แด่ท่าน รวมฉันทานเฉพาะ
การพระราชพิธีเริ่มตั้งคนแคว้นตั้งนางจตุรพักตวัน
ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ เด็กรักษาฉันทาน ๓ มีนาคม หยุด
พักผ่อน ๒ วัน คงเป็นฉันทานอยู่ ๕ วัน

มีเหรียญพระบรม
ราชาภิเษก
พระราชทาน

หนึ่งใน การ พระ ราชนิธิ์ บรม ราชาภิเษก ครอง
ใต้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเหรียญที่
ระลึกในงานนี้ เป็นเหรียญพระบรมรูปอย่างประดับ
ออกได้ มีเหรียญกำไหดทองอย่าง ๓ เงินอย่าง ๓
เหมือนกัน ห้อยแพรแถบสีเขียวกับดั่งเหลืองเป็นริ้ว
สลับกัน สำหรับพระราชทานแก่ผู้สมควรรับในงานนี้

(ต่อจากนมัสการ)

วิภา
วิท ๑

แห่พระสุพรรณบัฏ

จากองค์พระศรีรัตนศาสดาราม เข้าพระมณฑลในพระที่นั่งไพศาลทักษิณ

พระพุทศักราช ๒๕๖๘

คู่แห่ นุ่งสมบักลาย สวมเสื้อครุย ลอมพอก		๑๖๐	
ตำรวจหลวง		๘๐	
กลองชนะ	๔๐	}	
จำ	ปี่ ๑		} ๒
	กลอง ๑		
แตร	งอน ๖		} ๑๐
	ฝรั่ง ๔		
สังข์	๒		
กรมวัง	คุมเครื่องหน้า	๒	
	๓ ชั้น	๒	
	๕ ชั้น	๖	
เครื่องสูงหน้า	บังแทรก	๔	
	พัดโบก	๑	
	บังพระสุรย	๑	
มหาดเล็ก	เชิญพระแสงระหว่างเครื่อง หน้า	๖	
พระราชอาคันตุก	ทรงพระสุพรรณบัฏ	๑	
พระกลด		๑	
ประคอง	ข้าราชการกรมพระอาลักษณ์ นุ่งสมบักลาย สวมครุย ลอมพอก	๑	
คู่เคียง	ตำแหน่งหลวง กระทรงต่าง ๆ ๘ คู่	๑๖	
อินทร	เชิญจามร ๘	} ๑๖	
พรหม	เชิญจามร ๘		
กรมวัง	คุมเครื่องหลัง	๒	
	๓ ชั้น	๒	
เครื่องสูง	หลัง ๕ ชั้น	๔	
	บังแทรก	๒	
มหาดเล็ก	เชิญพระแสงระหว่างเครื่อง หลัง	๔	

หมายเลข ๒

โหรบัญชีประจำทิศ พระที่นั่งอัฐทิศ

-
๑.	เสวกโท พระยาโหราธิบดี (แหม่ม วัชรโชติ)	ทิศ กลาง
๒.	เสวกตรี พระญาณเวท (ศุข ศุขโชติ)	ทิศ บูรพา
๓.	รองเสวกตรี ขุนโตกพรหมา (เพิ่ม เศษโชติ)	ทิศ อากเนย์
๔.	รองเสวกเอก หดวงโตกทับ (ตุต ภาณุทัต)	ทิศ ทักษิณ
๕.	นายชั้น คดงเงิน	ทิศ หรดี
๖.	รองเสวกโท หดวงไตรเพทพิสัย (เลื่อน สุนทรโชติ)	ทิศ บัจจิม
๗.	นายบาง เสมเสริมสุข	ทิศ พายัพ
๘.	รองเสวกโท ขุนโตกพยากรณ์ (พร วรโชติ)	ทิศ อุตฺร
๙.	นายใจ ทับเทศ	ทิศ อีศาน

หมายเลข ๓

รื้อนำเสด็จจากหอพระสุราลัยพิมาน
ไปพระมณฑปพระกายะสนานและกลับ

ชาย

- ๓ เชิญพระคเณศ
หุดวงเทพาจารย์
๔ ชับไม้บันฑะระว
ภาษามาตา
๓ ชับไม้บันฑะระว
ภาษามาตา
๔ เบ้าตั้งช่อคราวัฏ
พราหมณสูก
๕ เบ้าตั้งช่อคราวัฏ
พราหมณเมย
๖ เบ้าตั้งช่อทกษณาวัฏ
หุดวงตรียาเทเวศร
๗ ไปรยข้าวคอก
หุดวงราชมุนี
๘ นำเสด็จ ฯ
พระดีทิตยชัยบดี

ขวา

- เชิญพระชัยเนาวโตหะ
หม่อมเจ้าพร้อม
๔ ชับไม้บันฑะระว
ภาษามาตา
๕ ชับไม้บันฑะระว
ภาษามาตา
๖ เบ้าตั้งช่อคราวัฏ
พราหมณะไม
๗ เบ้าตั้งช่อคราวัฏ
พราหมณคาค
๘ เบ้าตั้งช่อทกษณาวัฏ
พระครูตพานันทมุนี
ไปรยข้าวคอก
พระครูอัมภิจารย์
นำเสด็จ ฯ
พระราชครูวามเทพมุนี

หมายเลข ๔

ราชบัณฑิต กับ พราหมณ์ ประจำทิศ (ถวายหน้าที่พระที่นั่งอัฐทิศ)

ทิศ	ราชบัณฑิต	พราหมณ์
กลาง	หม่อมเจ้าพร้อม ในกรมหมื่น ภูมินทรภักดี เจริญพระยศ	
บูรพา	พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่น วิจิตรรณปรีชา	พระราชครูวามเทพมุนี (หว่าง รังสีพราหมณกุล)
อาคเนย์	หลวงธรรมนิเทศทวยหาญ (อยู่ อุดมศิลป์)	พระครูอภัยอาจารย์ (ปลอด สวัสดิเวทิน)
ทักษิณ	พระยาวชิตรธรรมปรีวัตร (คำ พรหมกลีกร)	พระครูสดานันทมุนี (แขก นาคเวทิน)
หริดี	พระราชอาภิรมย(แจ่ม บูรณะนนท์)	หลวงเทพมุนี (เรือง รังสีพราหมณกุล)
บ้ศจิม	พระขามหานามราช (ม.ร.ว. จ้างง นพวงศ์ ณอยุธยา)	หลวงราชมุนี (สวาสดี รังสีพราหมณกุล)
พายัพ	พระญาณวิจิตร (สิทธิ โลจนานนท์)	หลวงสุริยาเทเวศร (สด ศะตะเวทิน)
อุดร	เจ้าพระขอมราช (มั่น สุขุม)	พราหมณ์นาค โกมลเวทิน
อีสาน	พระขยปริบัติธรรมธาดา (แพ ตาละลักขมณ)	พราหมณ์ผล เศตะพราหมณ์

หมายเลข ๕
 รั้วนำเสด็จและเชิญเครื่องตามเสด็จ
 จากพระที่นั่งอัฐทิศ ไปพระที่นั่งภัทรบิฐ

นำเสด็จ

<u>ซ้าย</u>	<u>ขวา</u>
๑ เชิญพระคเณศ หอดวงเทพาจารย์	เชิญพระชัยเนาวโศหะ หม่อมเจ้าพร้อม
๒ ชับไม้บันฑิตะว ภูษามาตา	ชับไม้บันฑิตะว ภูษามาตา
๓ ชับไม้บันฑิตะว ภูษามาตา	ชับไม้บันฑิตะว ภูษามาตา
๔ เป่าสังข์ช่อตราวัฏ พราหมณ์ตุ๊ก	เป่าสังข์ช่อตราวัฏ พราหมณ์ตะไม
๕ เป่าสังข์ช่อตราวัฏ พราหมณ์เผย	เป่าสังข์ช่อตราวัฏ พราหมณ์ตาด
๖ เป่าสังข์ทกษิณาวัญ หอดวงสุริยาเทเวศร์	เป่าสังข์ทกษิณาวัญ พระครูสังคานันท์มุนี
๗ โปรยข้าวตอก หอดวงราชมุนี	โปรยข้าวตอก พระครูอัมมิจาจารย์
๘ นำเสด็จ ฯ พระดีทักษิณบัต	นำเสด็จ ฯ พระราชครูความเทพมุนี

เชิญเครื่องตามเสด็จ

แถวที่	ซ้าย	ขวา	
๑	เชิญพระ เศวตฉัตร มหาเสวกตรี พระยาเทวธिरาช	เชิญพระสังวาล พราหมณ์ธูรา รองเสวกเอก หลวงญาณสมมภูว	เชิญพระสุพรรณบัฏ จางวางโท พระยา มหานามราช เชิญพระมหาพิชัย มงกุฎ มหาเสวกโท พระยาอุทัยธรรม
๒	เชิญธารพระกร จางวางตรี พระยา บริหารราชมานพ	เชิญพระสังวาล พระนพ มหา เสวกตรี พระยา วงศาภรณ์ภูษิต	เชิญพระสังวาลคนพ รัตนราชวรภรณ์ เสวกโท พระยา ราชโกษา เชิญพระแสงขรรค์ ชัยศรี หัวหมั้น พระยา มานพนริศร
๓	เชิญพัดวาลวิชนี รองหุ้มแพร ม.ล. เขาวนั ปาลกวงษ์ ณ อยุธยา	เชิญพระแสงจามรี รองหุ้มแพร ผัน จิตรภักดี	เชิญพระแสงข้างข้าง เผือก รองหุ้มแพร บุญ ผลพันธ์ เชิญฉลองพระบาท หุ้มแพร เลื่อน วิจารณ บุตร
๔	เชิญธารพระกรเทวรูป รองหัวหมั้น จมื่น มหาดเล็ก	เชิญพระธำมรงค์ วิชัยจินดา เสวกโท พระยา อภิเมษาราช	เชิญพระธำมรงค์ รัตนวรารุช เสวกเอก พระยาประชุม มงคลการ เชิญพระแสง ผักทอง เกลี้ยง รองหัวหมั้น หลวงศักดิ์นาขเวร
๕	เชิญพระสุพรรณศรี บัวแดง หุ้มแพร แจ่ม เงินขวง	เชิญพานพระ ขันหมาก รองหุ้ม แพร กุญ ฟังบารมี	เชิญพระมณฑป รองหุ้มแพร นพ วิเศษเนื่อม เชิญพระเต้าทักษิโณทก รองหุ้มแพร เอิบ ชอดบุตร
๖	เชิญพระแสงดาบ เชลย รองหุ้มแพร นายรองสุจินดา	เชิญพระแสงจักร รองหุ้มแพรม.ร.ว. ชานุชาติ ศรีธวัช ณ อยุธยา	เชิญพระแสงตรี รองหุ้มแพร ม.ร.ว. อนุศักดิ์ หัสดิน ณ อยุธยา เชิญพระแสงหอกเพชร รัตน รองหุ้มแพร นายรองเสนองาน ประภาย
๗	เชิญพระแสงของ้าว แสนพลพ่าย มหาดเล็กสำรอง ม.ร.ว. สด้าง สดาก วัลข ณ อยุธยา	เชิญพระแสง ดาบเขน มหาด เล็กสำรอง กระสิน อมาตยกุล	เชิญพระแสงธนู มหาดเล็กสำรอง สมสาท โชติค เสถียร เชิญพระแสงปืนข้าม แม่น้ำสโตง รองหุ้ม แพร นายรองสนองราช บรรหาร

วิ
ว ๒

ขบวนพยุหยาตรา
เสด็จพระราชดำเนิน วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
และพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท
พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

ประตู่หน้า	พระยาพิทักษ์ภูบาล	๑	}	๒	
	พระยาเวียงวินนฤบาล	๑			
นายท้ายช้าง	เจ็ญรงหัทธองขวาง			๒	
นำรั้ว	พระยามารุจราชฐาน	๑	}	๒	
	พระยาภูบาลบรรเทิง	๑			
มหรทัต ๔	คนหาม ๑๖	๓ ๔		๒๐	
กำกับมหรทัต	หลวงคชศักดิ์	๑	}	๔	
	หลวงศรีวังราช	๑			
	หลวงอักษรสรรพกิจ	๑			
	หลวงสิทธิบริวาร	๑			
สารวัด	หลวงวิสุทธิเสวก			๑	
ตำรวจหลวง	เขาร้วคู่มหาดเล็ก	๔๖	คู	๕๒	
มหาดเล็ก	เขาร้วตำรวจหลวง	๔๖	คู	๕๒	
กลองชนะ	ทอง	๔๐	}	๘๐	
	เงิน	๔๐			
	ปี่	๒			
จำ	กลอง	๒	}	๔	
ผู้กำกับ	พระรามเกียรติ์	๑	}	๓	
	ทหารรักษาวัง	๒			
แตร	เป็ริง	๒๐	}	๕๖	
	งอน	๓๕			
	สังข์	๔			
สารวัดแตร	ขุนเสนาหาราช			๑	

เครื่องสูงหน้า	๗ ชั้น ๒ } ๕ ชั้น ๖ } บังแทรก ๔ }	(ทหารรักษาวัง)	๑๒
	พระเสมาธิปัตย์ ๑ พระฉัตรชัย ๑ พระเกี้ยวพาห ๑		๓
พระแสงหว่างเครื่องหน้ามหาดเล็กเชิญ			๖
คุมเครื่องหน้า	พระพินิจนทิสาน ๑ } พระสมบัตยาธิบาล ๑ }		๒
ผู้บอกสัญญา	พระชราชามานู		๑
กรับสัญญา	พระยาเสถียรสุระประเพณี		๑
พรหมณ์พีธี	เป้าสังข์ ๑ คู่		๒
ราชองครักษ์	เชิญธงกระบี่ชู ๑ } เชิญธงครุฑพาห ๑ }		๒
พระที่นั่งราเชนทร	ทหารรักษาวัง ๙ หาม		๕๖
กำกับพระที่นั่ง	พระราชปริมาณ		๑
	พัตโปก ๑ } บังพระสุรย ๑ } พระกลด ๑ }	ภูษามาลา	๓
เชิญพระทวย	จมนจกคังคองค์ ๑ } (สำหรับผลัดเปลี่ยน) จมนจกรักอาของค์ ๑ } จมนสวัสดิวังราช ๑ }		๓
คู่เคียงพระที่นั่ง	ข้าในพระราชสำนักและชั้นปลัดทูลฉลอง		
	กระทรวงต่าง ๆ ๗ คู่		๑๔
ราชองครักษ์	ทหาร ๑๐ คู่		๒๐
อินทรพรหม	มหาดเล็กเชิญพุ่มกันไม้เงิน ๔ } กรมวังเชิญต้นไม้ทอง ๔ }		๑๖
กำกับอินทรพรหม	พระอินทรทิตย ๑ } พระจันทราทิตย ๑ }		๒
เครื่องสูงหลัง	๗ ชั้น ๒ } ๕ ชั้น ๔ } บังแทรก ๒ } ชุมสาธ ๔ }		๑๒

คูเคียงขบวนพยุหยาตรา (ในร้ว ๖)

เสด็จวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

คู่ที่ ๑	จางวางเอก พระยาอรรพวงศ์ พิพัฒน์ มหาดเล็ก	จางวางเอก พระยามุขรรัตน ราชพัตตภ มหาดเล็ก
คู่ที่ ๒	มหาเสวกเอก พระยาบริบูรณ์ ราชสมบัติ พระคตังข้างที่	มหาเสวกโท พระยาพจนปรีชา กระทรวงจิง
คู่ที่ ๓	มหาอำมาตย์โท พระยาศรี ธรรมมาชิราช กระทรวงมหาดไทย	จางวางโท พระยาไพศาล คีตปศาสตร กระทรวงคक्षाธิการ
คู่ที่ ๔	มหาอำมาตย์โท พระยาธวัชดี วรวิถิ กระทรวงคมนาคน	มหาอำมาตย์โท พระยาอิศรพันธ์ โสภณ กระทรวงยุติธรรม
คู่ที่ ๕	จางวางโท พระยามหา นามราช กระทรวงมูรธาธร	มหาอำมาตย์โท พระยาไมตรี วิรัชกฤตย กระทรวงการต่างประเทศ
คู่ที่ ๖	นายพลเรือตรี พระยาตำรา ราชพลชั้นช กระทรวงทหารเรือ	นายพลตรี พระยาพระกฤษณ รักษ์ กระทรวงกตาโหม
คู่ที่ ๗	มหาอำมาตย์ตรี พระยา ธรรมพิภจเกษตรการ กระทรวงเกษตราธิการ	มหาอำมาตย์ตรี พระยาราชสมบัติ กระทรวงพระคตัง มหาสมบัติ

หมายเลข ๗

รัฐธรรมนูญพระราชวงศ์ฝ่ายในเจริญเครื่องราชูปโภคตามแต่กิจ ฯ
 โดยทางในจากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

เสด็จพระราชดำเนิน

◎

ทรงไปรย

สมเด็จพระบรมราชินี

◎ พระสุพรรณศรี	◎ พานพระศรี
หม่อมเจ้ารำไพประภา	หม่อมเจ้าดวงจิต ในสมเด็จพระเจ้า
ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ	บรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนริศรา
เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์	นุกิตติวงศ์
วรเดช	
◎	◎ พานพระกตัญ
หม่อมเจ้าเซไขจรัด	หม่อมเจ้าพวงรัตนประไพ ในสมเด็จพระ
ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา
กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ	เทวะวงศ์วโรปการ

หมายเลข ๘

ราชบวณพระราชวงศ์ฝ่ายในเชิญเครื่องตามเสด็จ ฯ

เฉลิมพระราชมณเฑียร

๑ นำเทียน

หม่อมเจ้ามุตต์ศักดิ์ดาต ในพระเจ้า
บรมวงศ์เธอ กรมพระดอด้ดี
ฉันทนวิศิษฎ

๑ นำเทียน

หม่อมเจ้ารัตดาทศ ในพระเจ้า
บรมวงศ์เธอ กรมพระดอด้ดี
ฉันทนวิศิษฎ

เสด็จพระราชดำเนิน

๑

ทรงไปรย

สมเด็จพระบรมราชินี

๑ พระแสง

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
สุทธวงศ์ฉัตร ในสมเด็จพระเจ้า
พี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนคร
สวรรค์วรพินิต

๑ พระแสง

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
สิริรัตนบุษบง ในสมเด็จพระเจ้า
พี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนคร
สวรรค์วรพินิต

- ๑ พระแต่ห้างข้างเมือก
พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
มยุรฉัตร ในพระเจ้าพี่ยาเธอ
กรมหลวงกำแพงเพชรอัคร
โยธิน
- ๑ ธารพระกรศักดิ์สิทธิ์ กับอุ้มไก่ขาว
พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
พิณรุฒบดมัย ในสมเด็จพระเจ้า
พี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนคร
สวรรค์วรพินิต
- ๑ คีตาบด
หม่อมเจ้าทิพยศแจ้งหว่า
ในพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวง
ราชบุรีดิเรกฤทธิ์
- ๑ พานพิช
หม่อมเจ้าพัฒนคณนา ในพระเจ้า
พี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ
- ๑ กุญแจทอง
หม่อมเจ้าจารุพัศตรา ใน
พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวง
ชุมพรเขตอุดมศักดิ์
- ๑ จันทมาททอง
หม่อมเจ้าดวงทวัญโนคม ในพระเจ้า
พี่ยาเธอ กรมหลวงปราจิณกิติบดี
- ๑ อุมวิพาร
หม่อมเจ้าสุริยนิทันนา
ในพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหมื่น
ไชยาศรีสุริโยภาส
- ๑ พานพิช
หม่อมเจ้าพรรณเพ็ญเช ในพระเจ้า
พี่ยาเธอ กรมหมื่นพิชยมหิทธิโรตม

เชิญเครื่องราชูปโภค

๑ พระอัครพรณศรี

หม่อมเจ้าว่าไพประกา

ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์

วรเดช

๑ พานพระศรี

หม่อมเจ้าดวงจิต ในสมเด็จพระเจ้า

บรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนริศรา

นุกิตติวงศ์

๑

หม่อมเจ้าไชยจรัส

ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ

๑ พานพระกตัญญู

หม่อมเจ้าพวงรัตนประไพ ในสมเด็จพระ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา

เทวะวงศ์วโรปการ

วิวที่ ๗

ขบวนพยุหยาตราเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร
สถลมารค

ขบวนหน้าทหารบก

กรมบัญชาการกองพลทหารบกที่ ๑ รักษาพระองค์

แตรวงกรมทหารบกน้ำรวม

กรมทหารบกม้ากรุงเทพ รักษาพระองค์

กรมทหารปืนใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์

กรมทหารบกช่างที่ ๑ รักษาพระองค์

แตรวงกรมทหารบกราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์

กองพันที่ ๑ กรมทหารบกราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์

กองพันที่ ๒ กรมทหารบกราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์

กรมบัญชาการกองทัพน้อยทหารบกที่ ๑

(ขบวนราชอิสริยยศ)

ประตู่หน้า	พระยาพิทักษ์ภูบาล	๑	}	๒
	พระยาเจียงไฉนฤบาล	๑		
นายท้ายช้าง	เชิญธงหัตถ์ของดวง	๒ (ต้องมดัด)		๔
นำริ้ว	พระยามำรุงราชฐาน	๑	}	๒
	พระยาภูบาลบวรเทือง	๑		

มหรทัถ ๕	คนหาม ๑๖ คี ๕		๒๐
กำกับมหรทัถ	หตวงคชศักดิ์	๓	๕
	หตวงศัวัจราช	๓	
	หตวงอักษรธรรมพิภจ	๓	
	หตวงดิทธิบริวรรณาการ	๓	
ตำรวจัด	หตวงวิดิทธิเสวก		๓
ตำรวจหตวง	เขารวจคุมบมหาดเด็ก	๕๖	๙๒
มหาดเด็ก	เขารวจคุมตำรวจหตวง	๕๖	๙๒
กตองชนะ	ทอง ๕๐	}	๘๐
	เงิน ๕๐		
จำ	มี ๒	}	๕
	กตอง ๒		
ผู้กำกับ	พระรามเถรี	๓	๓
	นายทหารรักษาวัง	๒	
แตร	ฝรั่ง ๒๐	}	๕๖
	งอน ๓๒		
	ตั้งขี ๕		
ตำรวจัดแตร	ขุนเด่นหราชอาณาจักร		๓
เครื่องตุงหน้า	๗ ขัน ๒	}	๒๕
	๕ ขัน ๖		
	บังแทรก ๕		

	พระเดมาธิบพิ	๑	
	พระนครชัย	๑	๓
	พระเทวพาห	๑	
พระแสงหว่างเครื่อง	หน้า มหาตเด็กเชิญ		๒
คุมเครื่องหน้า	พระพิณจินนทิดำต้น	๑	๒
	พระดมบักขยาธิบาต	๑	
ผู้บอกสัญญา	พระยาราชมานู		๓
กรับสัญญา	พระยาเต็กยรตุรประเพณี		๓
พราหมณ์พิช	เป่าสังข์ ๓ คู่		๒
ราชองครักษ์	เชิญธงกระบี่ชูช	๑	๒
	เชิญธงครุฑพาห	๑	
พระที่นั่งพุดตานทอง	ทรง รักรักษาห้ามและถือไม้ ๓ ผัด		๕๒
กำกับพระที่นั่ง	พระราชปริมาณ		๓
	พิศโยก	๑	๓
	บังพระสุรยุ	๑	
	พระกตค	๑	
	จมนจรงภักค้องค	๑	๓
เชิญพระทวย	(ดำหรับผัดคเป็ตยน)		
	จมนจรงรักษองค	๑	
	จมนตวัดคิงวราช	๑	

คูเคียงพระที่นั่ง	อุปราษและธมฺหเทศาภิบาลดำเร้จราชการมณฑล ต่าง ๆ กับธมฺหพระนครบาล (ตามบาญชี) ๗ คู	๓๕
ราชของครวักษ์	ทหาร ๑๐ คู	๒๐
อินทร	มหาดเล็ก ถ้อยทอน ๘	๓๖
พรหม	กรมวัง ถ้อยทอน ๘	
กำกับ	อินทร พระอินทราทิตย ๑ พรหม พระจันทรทิตย ๑	๒
เครื่องตั้งหตั้ง	๗ ชิ้น ๒ ๕ ชิ้น ๔ บังแทรก ๒ ชุมด้าย ๔	๓๒ ตั้งองผัดดี
คุมเครื่องหตั้ง	นายประกาศมณฑไทย์ร ๑ นายเด็ถยรรักษา ๑	๒
มหาดเล็ก	เชิญพระแสงหว่างเครื่องหตั้ง	๔
	พระแสงรายคนคอง ๔ พระแสงตาม ๘ เชิญเครื่องคอง ๔๐	๕๒
พระที่นั่งทองตงยา	รอง (ทหารรักษาวังหาม)	๓๘
กำกับพระที่นั่งรอง	พันทอง	๑

	เจ้ากรม	๓	}	๓๒	
	ปลัดกรมม้าพระที่นั่งทรง	๓			
	ปลัดกรมม้าพระที่นั่งรอง	๓			
กรมพระอัครราช	ม้าพระที่นั่ง	๔			ม้า
	ม้าจูง	๔			
	นายม้าคน	๔			
	พนักงานจูงม้า	๓๖			
	นายเวรกรม	๓			
แพทย์ท้ายกระบวน	พระรัตนแพทย์	๓	}	๒	
	พระไชยแพทย์	๓			
ประคูดัง	พระยาสิทธิโชคชุมนุม	๓	}	๒	
	จมนรราชนาคร	๓			
กองพันที่ ๑	กรมทหารมหาดเล็ก	(แ창เด็จพระราชดำเนิน ๒ ข้าง ๆ ละ ๑ กองร้อย)			

ทหารบกหลัง

แถววงกรมทหารมหาดเล็ก

กองพันที่ ๒ กรมทหารมหาดเล็ก (ตาม)

ทหารเรือ

แถววงทหารเรือ

กรมทหารเรือ

กรมทหารทุกกรมจัดแถวตอนเดินทาง

และภายในกองร้อยทหารปืนใหญ่จัดแถวเรียงรถ

คู่เคียงชบวนพยุหยาตรา
เสด็จพระราชดำเนิน เลียบพระนคร (ในครั้งที่ ๕)

สถลมารค

- คู่ที่ ๑ มหาเศวตโท พระยาโบราณ มหาเศวตโท พระยาราชนฤต
ราชธานีทร อุปราชมณฑลภาคอีสาน
อุปราชมณฑลอยุธยา
- คู่ที่ ๒ มหาเศวตโท พระยาเดชาบุษิต จางวางโท พระยาศรีนทรราชา
สมุหเทศาภิบาลมณฑล สมุหเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต
มหाराษฎร์
- คู่ที่ ๓ มหาเศวตโท พระยาเพชรดา มหาเศวตโท พระยาศรีสุริยราช
สมุหพระนครบาล อรรณวัคร
สมุหเทศาภิบาลมณฑล
พิษณุโลก
- คู่ที่ ๔ มหาเศวตโท พระยาศรี ธรรมศักราช มหาเศวตโท พระยารณชัย
ชาญยุทธ
สมุหเทศาภิบาลมณฑลอุบล สมุหเทศาภิบาลมณฑล
ร้อยเอ็ด

<p>คู่ที่ ๕ จางวางโท พระยามหินทร
เคษานุกัศ
ตมฺหเทศำภิบาตมณฑล
นครสวรรค์</p>	<p>มหาเสวกโท พระยาคงคาธราชิบดี
ตมฺหเทศำภิบาตมณฑล
สุราษฎร์</p>
<p>คู่ที่ ๖ จางวางโท พระยาศทาธรบดี
ตมฺหเทศำภิบาตมณฑล
ราชบุรี</p>	<p>มหาเสวกตรี พระยาเพชรปาน
ตมฺหเทศำภิบาตมณฑล
นครราชสีมา</p>
<p>คู่ที่ ๗ จางวางตรี พระยาไกร
เพชรรัตนสงคราม
ตมฺหเทศำภิบาตมณฑล
จันทบุรี</p>	<p>จางวางตรี พระยาสุนทรบุรี
ศรีพิชัยสงคราม
ตมฺหเทศำภิบาตมณฑล
นครชัยศรี</p>

เรือประภัสร์ชัย
(ทรงผ้าทรงดัพักพระพุทธรูป)

เรือดองใน

เรือเอกชัยหัตถาทอง (มหรทัต) (มหรทัต) เรือเอกชัยเหิรหาจ

เรือดัพรรณหงส์ (คิงบุษบก เป็นพระที่นั่งทรง ชาติไป)

(ซากดืบเบียดนเป็นเรืออนันตนาคราช)

เรือแข่ง (ทหารเรือ) (ทหารเรือ) เรือแข่ง

เรือแข่ง (ทหารเรือ) (ทหารเรือ) เรือแข่ง

เรืออเนกชาติภุชงค์ (คิงบดตงกกัญญา)

(เรือพดบพดา)

เรืออนันตนาคราช (คิงบุษบก)

(พระที่นั่งรอง)

เรือทวยเทพถวายกร (คิงบดตงกกัญญา)

(พระที่นั่งรอง)

ภาพถ่ายงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
พระพุทธศักราช ๒๔๖๘
พร้อมคำอธิบายโดยย่อ

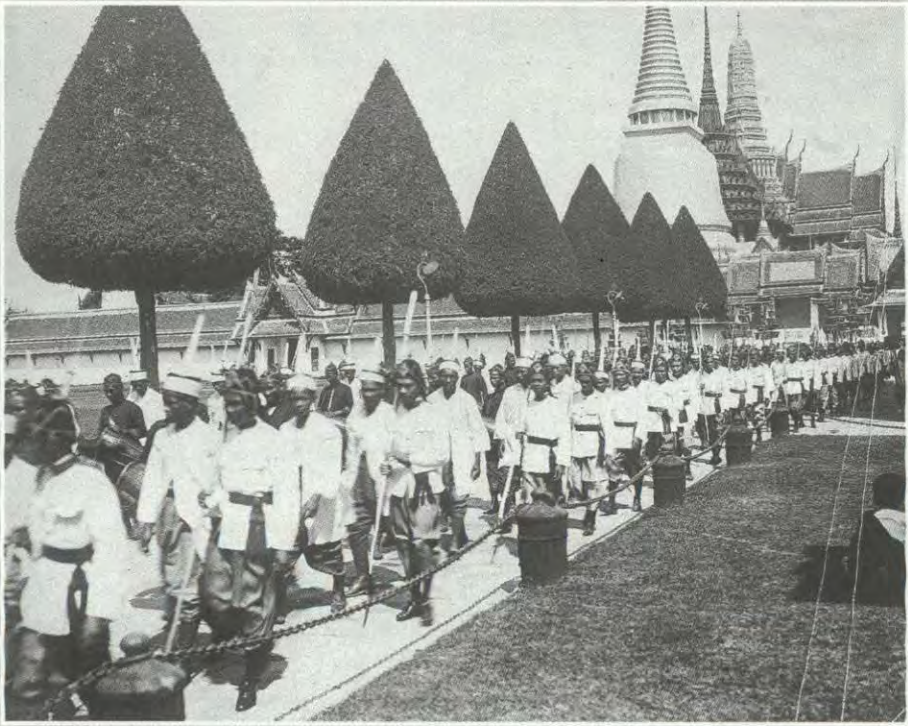
การตั้งแต่งเครื่องนมัสการสำหรับพระราชพิธีจารึกพระสุพรรณบัฏ
ภายในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นวิจิตรวรณปริชา
เสด็จทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์

การจารึกพระสุพรรณบัฏ ทรงพระบรมราชสมภพและแกะพระราชลัญจกร
ที่พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
วันพฤหัสบดีที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘

เจ้าพนักงานตั้งบายศรี เงิน ทอง แก้ว สมโภชพระสุพรรณบัฏ
 ดวงพระบรมราชสมภพ และพระราชัญจกรที่จารึก และแกะเรียบร้อยแล้ว
 ภายในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

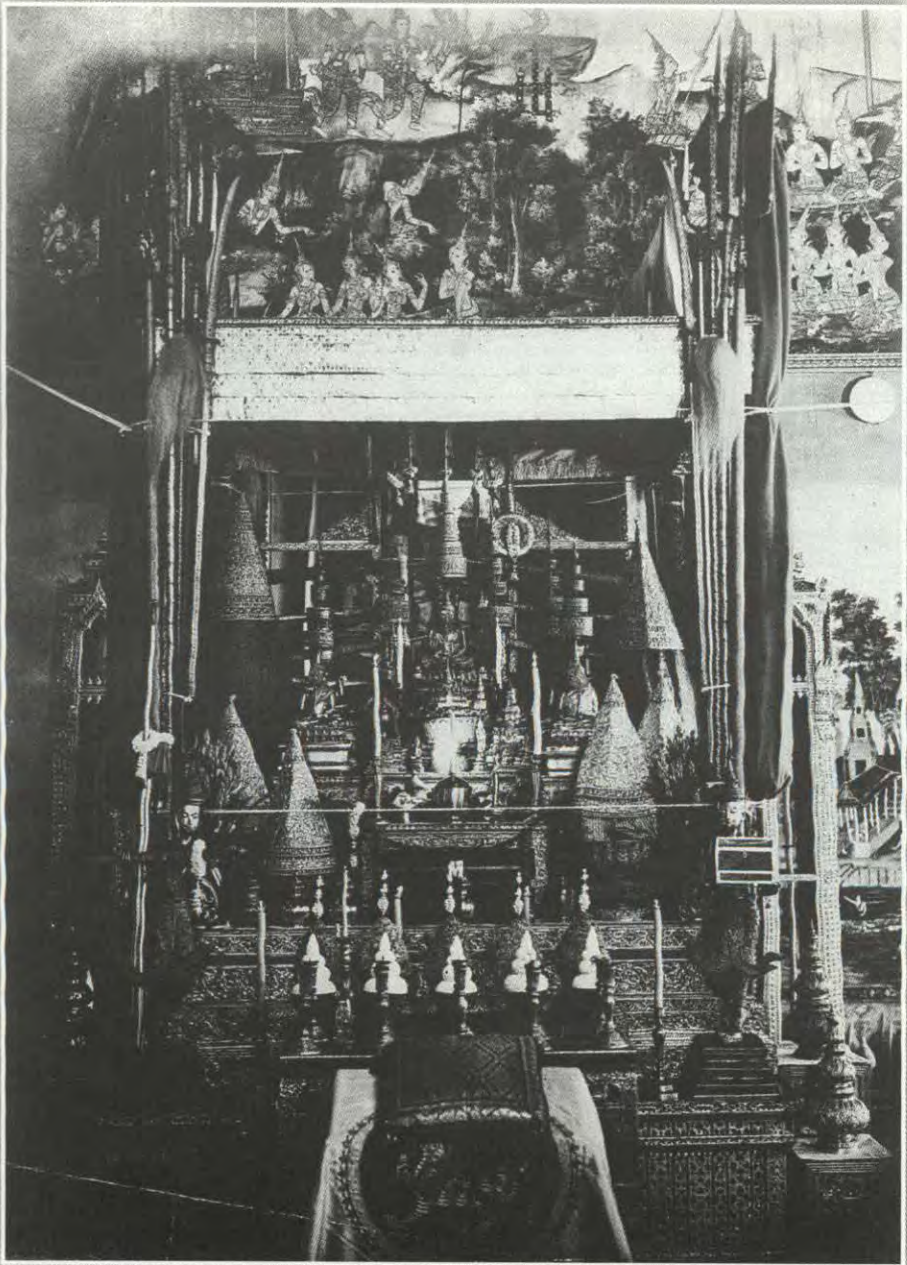
กระบวนแห่เชิญพระสุพรรณบัฏ จากวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ไปเข้ามณฑลพระราชพิธีในหมู่พระมหามณเฑียร

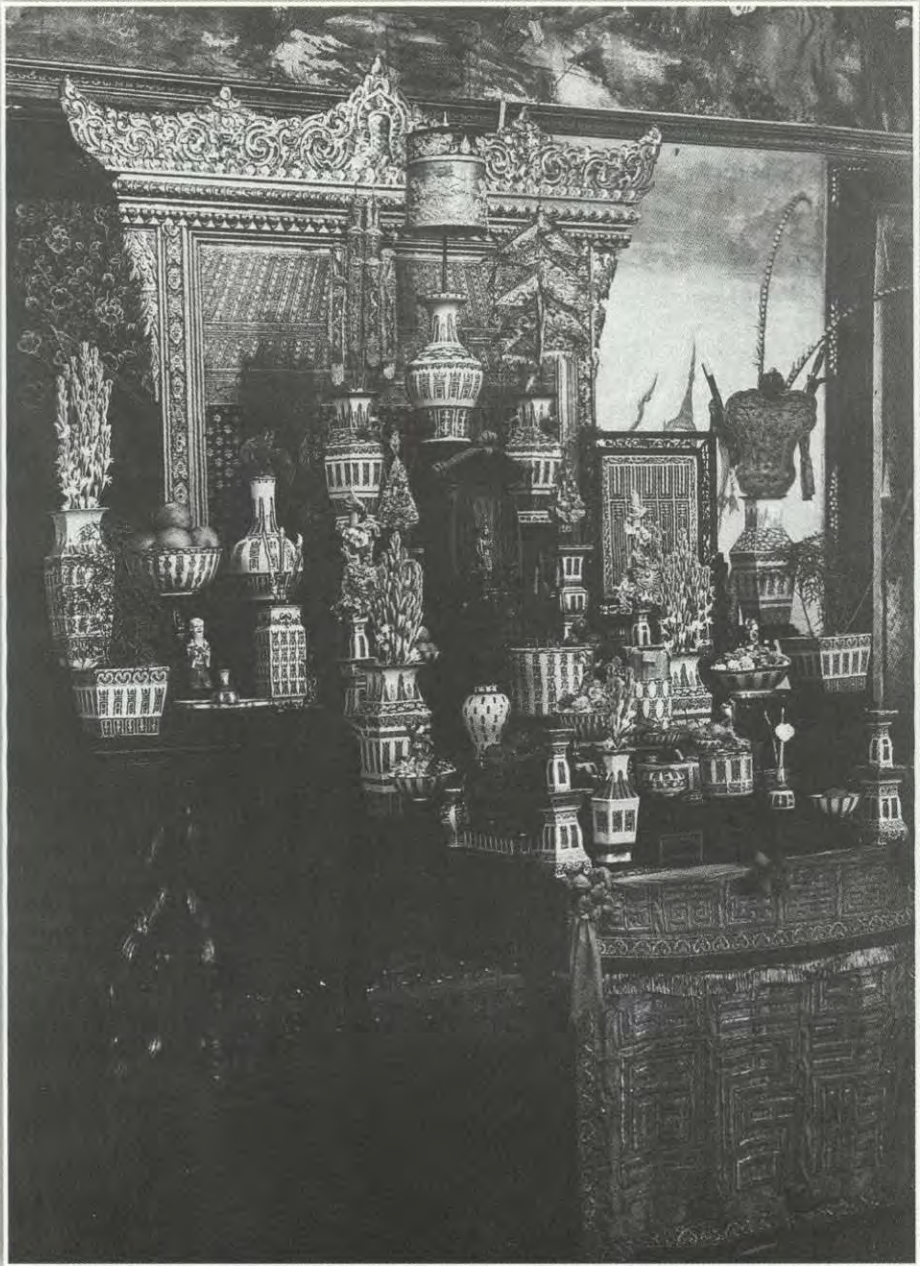
ภาพกระบวนแห่พระสุพรรณบัฏ ขณะยাত্রาไถ่จะถึงประตูปิมาณชัยศรี

การติดตั้งภายในพระที่นั่งไพศาลทักษิณฟากตะวันตก
มีพระแท่นมณฑลประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญอยู่ทางด้านซ้ายมือ
แลเห็นพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ ภายใต้พระบวรเศวตฉัตรอยู่กลางภาพ

พระแท่นมณฑลประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญ
และเครื่องมงคลพระราชพิธีต่างๆ ภายในพระที่นั่งไพศาลทักษิณ

พระวิมานของพระสยามเทวาธิราช ภายในพระที่นั่งไพศาลทักษิณ

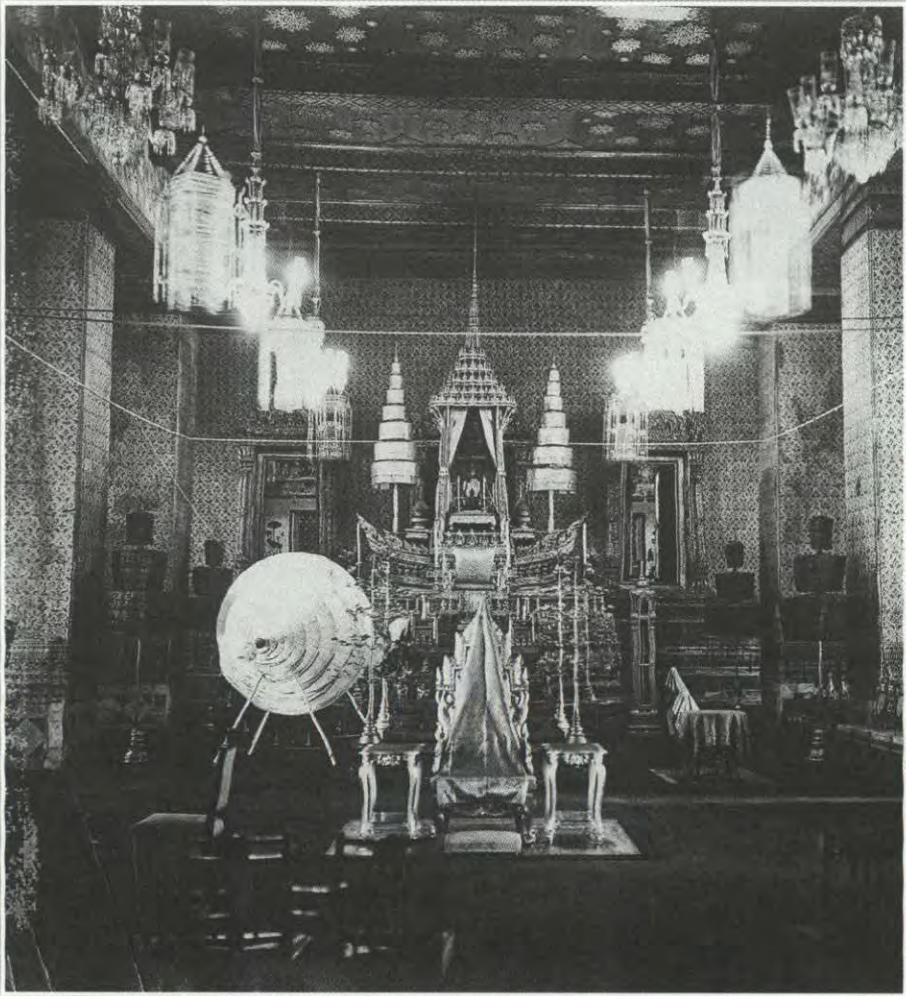
การตั้งแต่งพระวิมานภายในพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน

การตั้งแตงอักษุมหนึ่งภายในพระที่นั่งจักรพรรดิพิมาน

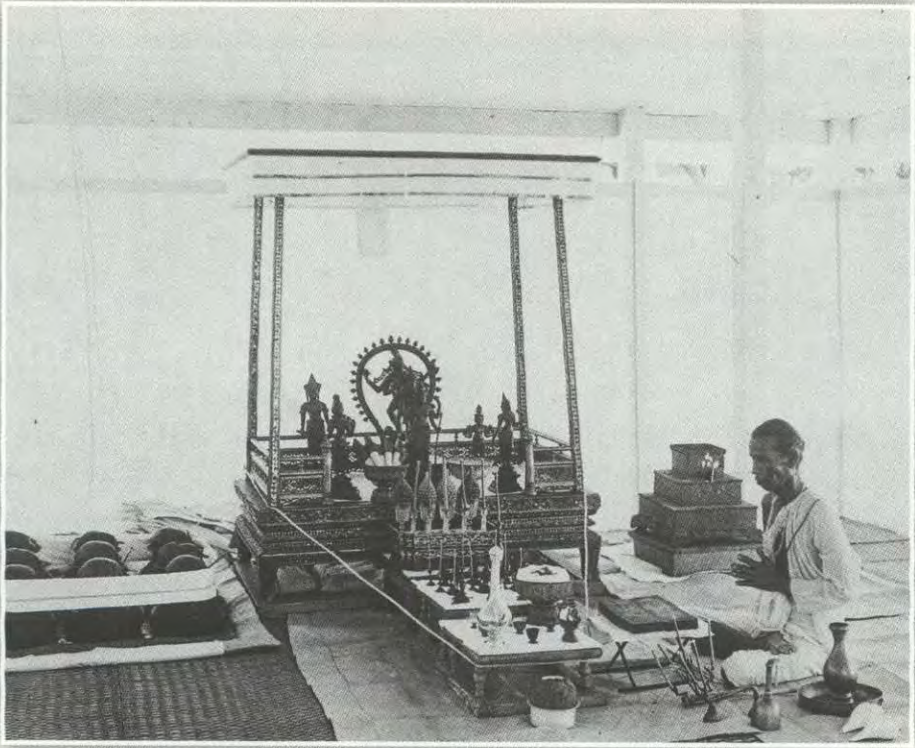
การตั้งแต่งภายในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
 แลเห็นพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรอยู่ทางด้านซ้ายมือในภาพ
 เพื่อรอยกขึ้นประดิษฐานเหนือพระแท่นราชบัลลังก์เมื่อเวลาทรงมุขากิเชก

การตั้งแต่งภายในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
 แต่เห็นพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรอยู่ทางด้านซ้ายมือในภาพ
 เพื่อรอยกั้นประดิษฐานเหนือพระแท่นราชบัลลังก์เมื่อเวลาทรงมุรธาภิเษก

มณฑปพระกระยาसनาน ถ้ำหรับทรงพระมูรธาภิเษก
ที่ชาตาพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยย์ ด้านทิศตะวันออก

การตั้งแต่งภายในโรงพิธีพราหมณ์
ซึ่งปลูกอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย

ตอนต้นของริ้วขบวนราบเพื่อเชิญเสด็จพระราชดำเนินจากพระที่นั่งบรมพิมาน
มาทรงฟังสวดพระพุทธมนต์ มีกำหนด ๓ วัน
ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘

ริ้วขบวนตอนหน้า มีตำรวจหลวงถือหอกนำเสด็จพระราชดำเนิน
แลเห็นพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ประทับบนพระราชยานอยู่ด้านขวามือในภาพ

ขณะเสด็จพระราชดำเนินขึ้นบนเกยที่หน้าพระที่นั่งบรมพิมาน
เพื่อประทับพระราชยานกง

เมื่อเริ่มยাত্রาริ้วกระบวนจากพระที่นั่งบรมพิมานไปสู่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับพระราชยานกง
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงฟังสดพระพุทธรมณฑ์

กระบวนเสด็จพระราชดำเนินเมื่อ ยাত্রาฟื้นประตู่เหล็กกล้า
และกำลังผ่านด้านหน้าพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับบนพระราชยาน
ขณะเสด็จพระราชดำเนินผ่านมุมกำแพงแก้วของหมู่พระมหामณเฑียร
แลเห็นบางส่วนของพระที่นั่งสุทไธสวรรย์อยู่ทางขวามือในภาพ

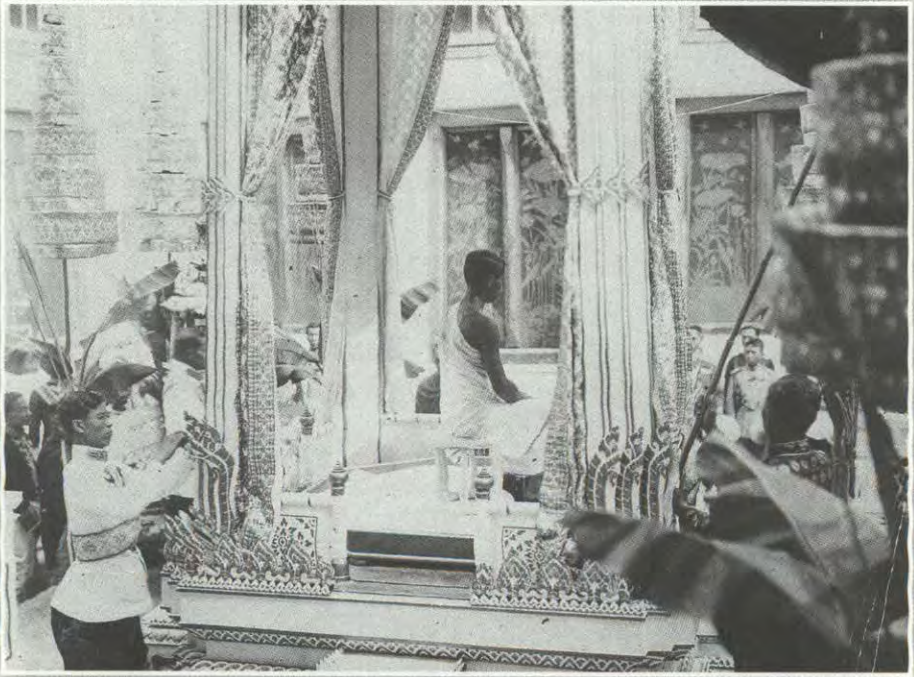
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวขณะเสด็จพระราชดำเนินขึ้นบนเกย
 ที่หน้าพระทวารเทเวศร์รักษา เพื่อประทับพระราชยานเสด็จพระราชดำเนินกลับ
 พระที่นั่งบรมพิมาน หลังจากทรงฟังสวดพระพุทธรมณต์แล้ว

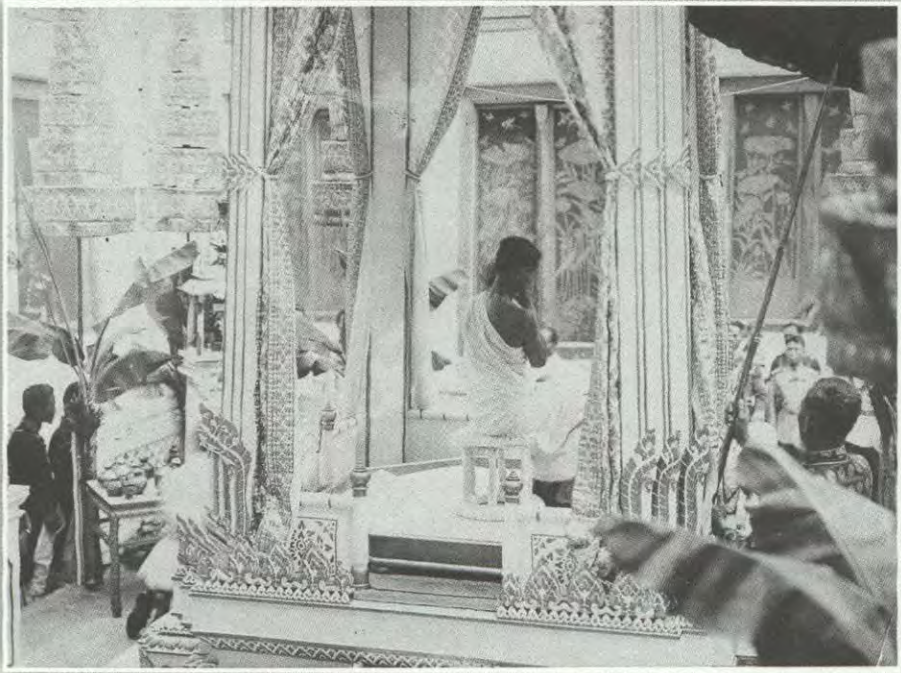
ริ้วกระบวนเชิญเสด็จพระราชดำเนินในเวลาเช้า
วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘
สังเกตได้ว่าฝนตกมาตั้งแต่ก่อนรุ่ง และด้วยเหตุที่พระบารมี
ฝนได้หยุดตกก่อนการพระราชพิธี

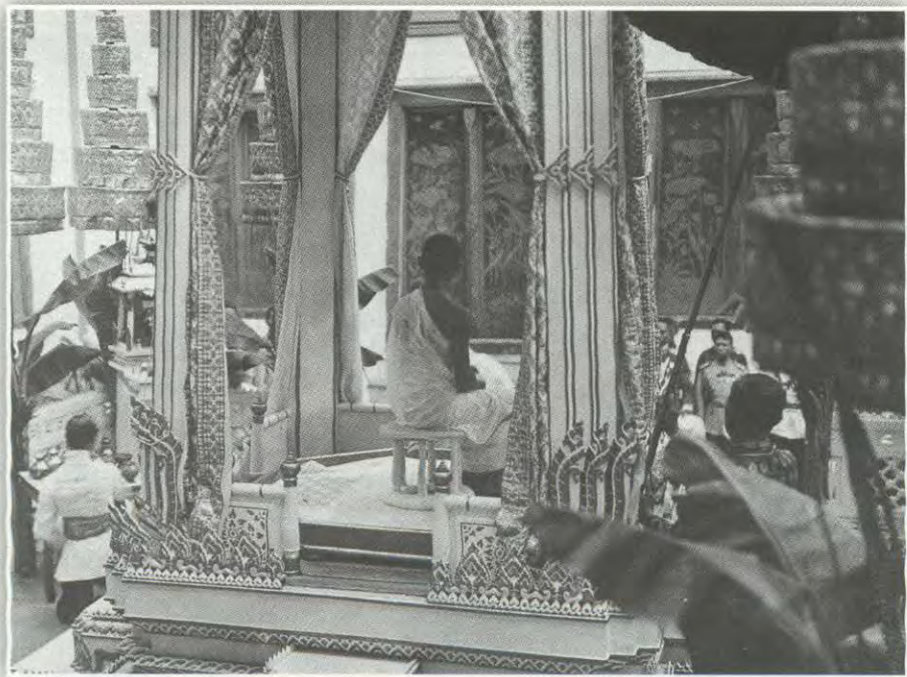
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงจุดเครื่องนมัสการบูชาเทวดากลางหาวก่อนทรงมูรธาภิเษก

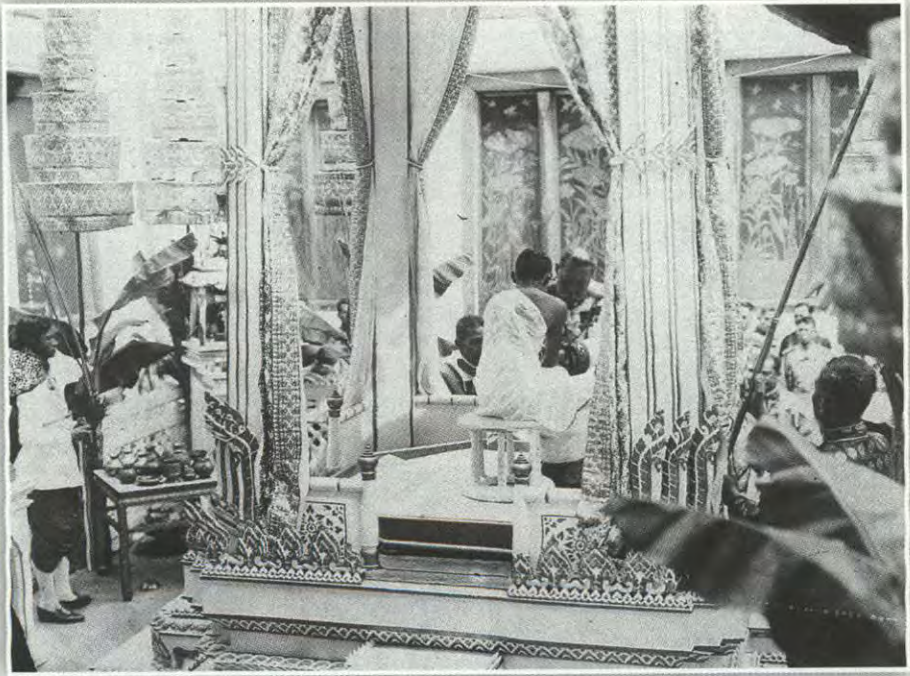
เจ้าพนักงานไซส์หัตถการถวายสรงแก่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เป็นเบื้องต้นแห่งการสรงมุรธาภิเษก

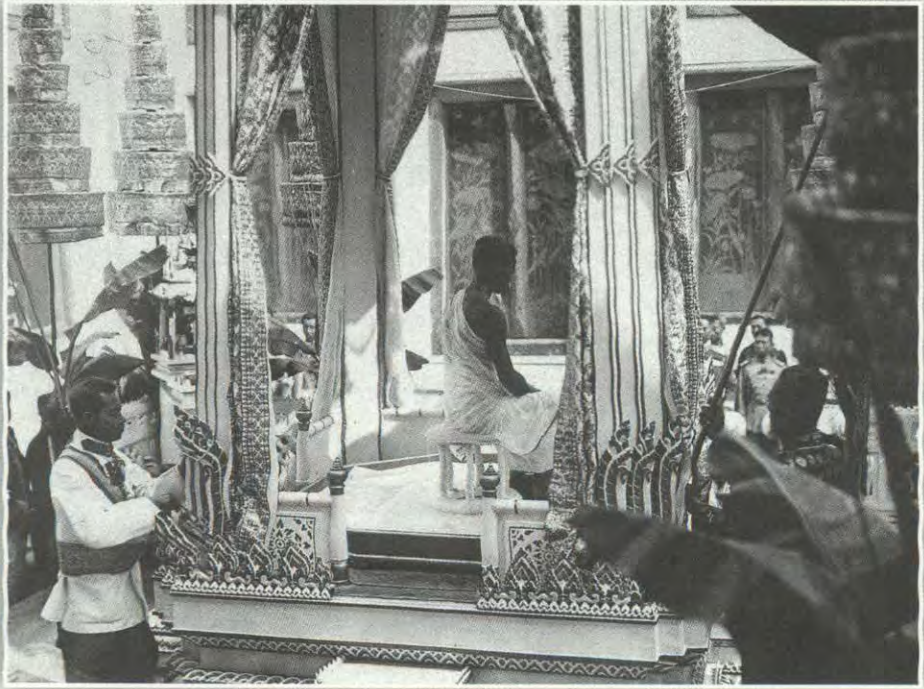
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระมุรธาภิเษก
ที่มณฑลพระกระยาसनานในเวลาเช้าของวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘

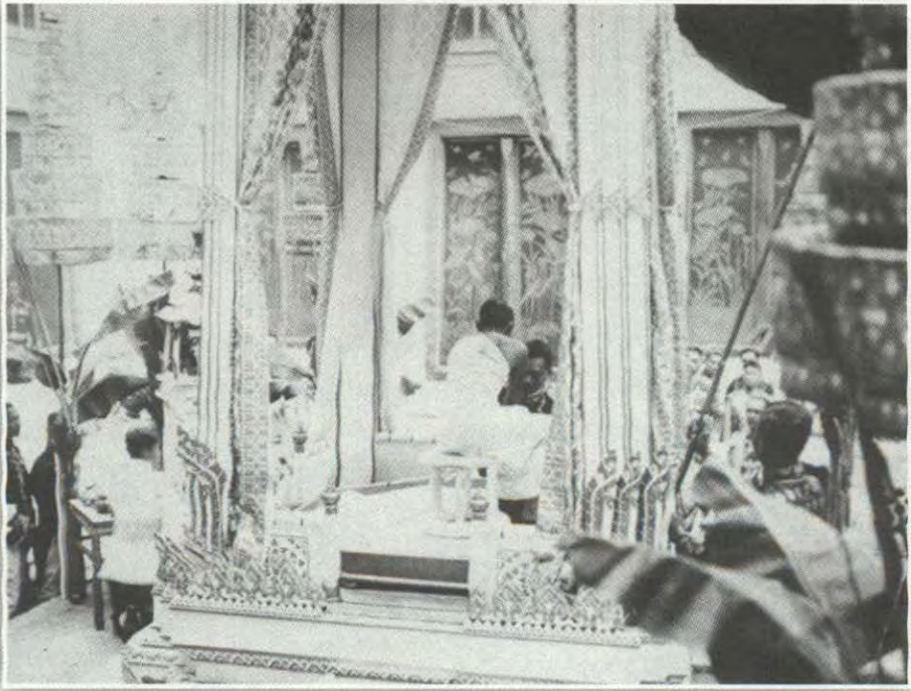
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระมุรธาภิเษก
ที่มณฑลพระกระยาसनานในเวลาเช้าของวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘

สมเด็จพระราชปิตุลา บรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์
กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดชถวายน้ำสรงแด่
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระมุรธาภิเษก วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๘

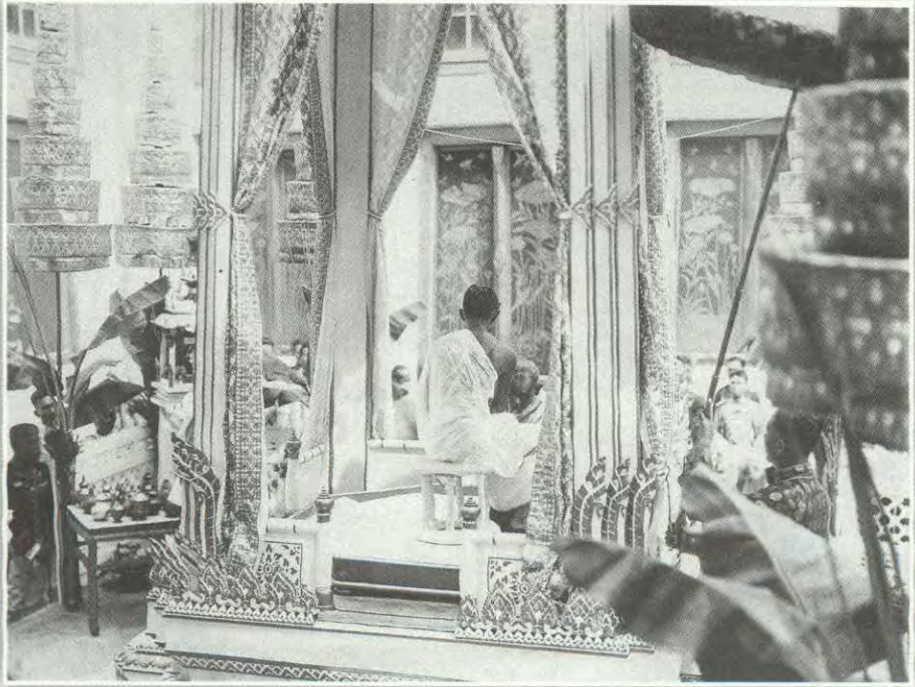
ทรงพระมุรธาภิเษก วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘

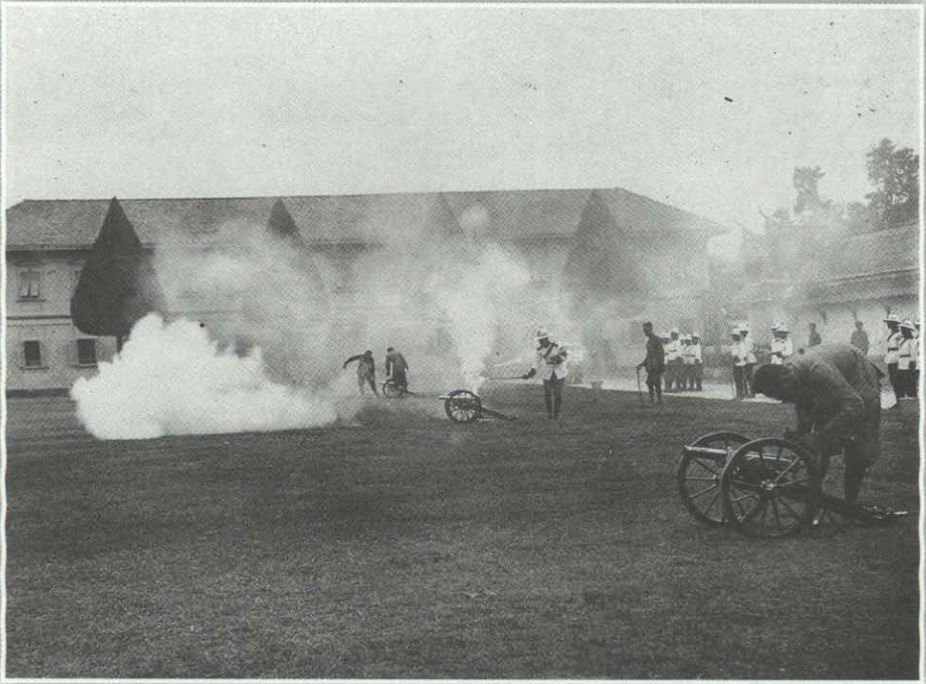
ทรงพระมุรธาภิเษก วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘

ทรงพระมุรธาภิเษก วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘

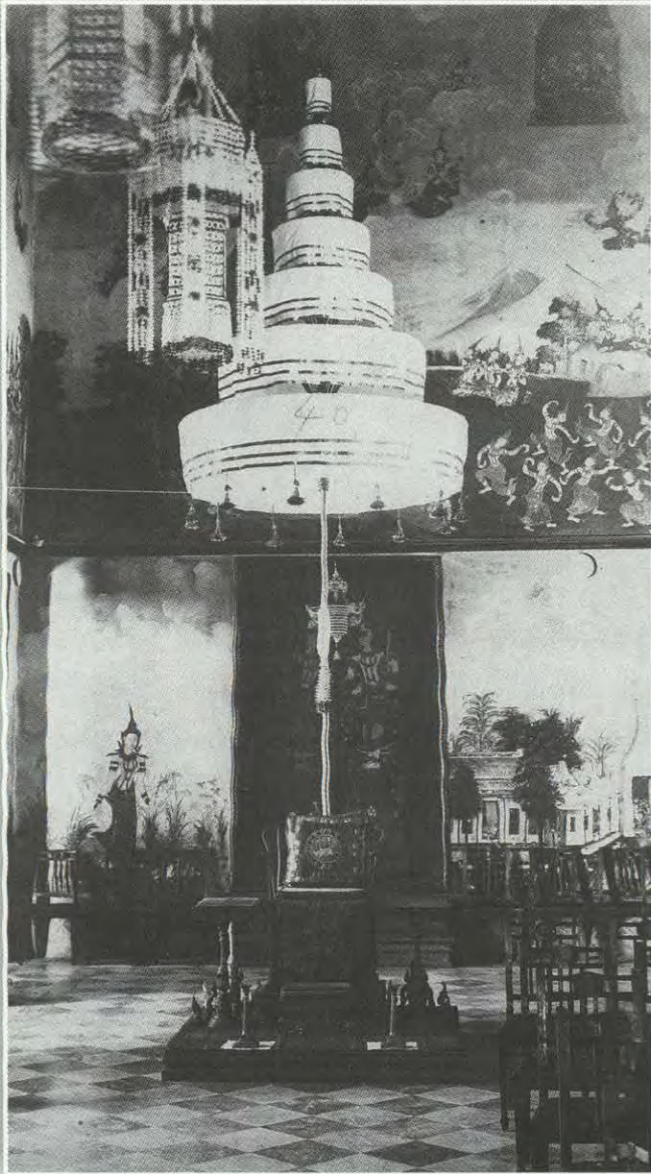
ทรงพระมุรธาภิเษก วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘

เจ้าพนักงานกรมกองแก้วจินตายุ้งปิ่นมหาฤกษ์ มหาชัย มหาจักร
และมหาปราบที่สนามหลังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ในระหว่างที่สร้างมูรธาภิเษก

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ประทับบนพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์เพื่อทรงรับน้ำพระกลศ
และน้ำพระมหาสังข์จากราชบัณฑิตและพราหมณ์ทั้งแปดทิศ

พระที่นั่งภัทรบิฐภายใต้พระบวรเศวตฉัตร
ประดิษฐานบนพระที่นั่งไพศาลทักษิณพากะวันออก

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ประทับบนพระที่นั่งภัทรบิฐเพื่อทรงรับเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์
เครื่องบรมราชาภรณ์และเครื่องบรมราชอิสริยยศต่างๆ

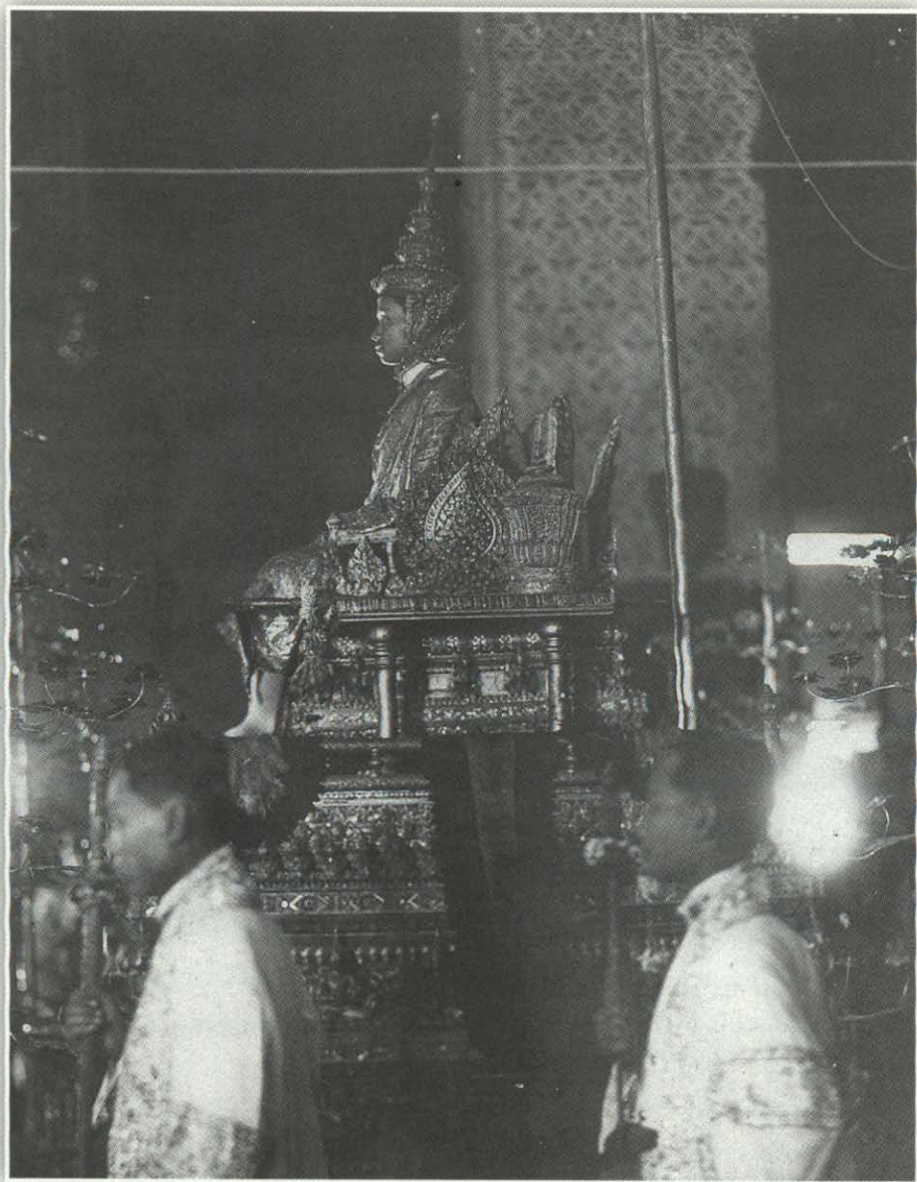
เครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ที่ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย
ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

เครื่องบรมราชอิสริยยศ ราฐูปโภค พระแสงชัยภูวราช และพระแสงต่างๆ
สำหรับทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระยาม้าต้นยืนเจดิมพระเกียรติยศระหว่างเวลาพระราชพิธี
ที่สนามหญ้าด้านทิศตะวันตกแห่งพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย

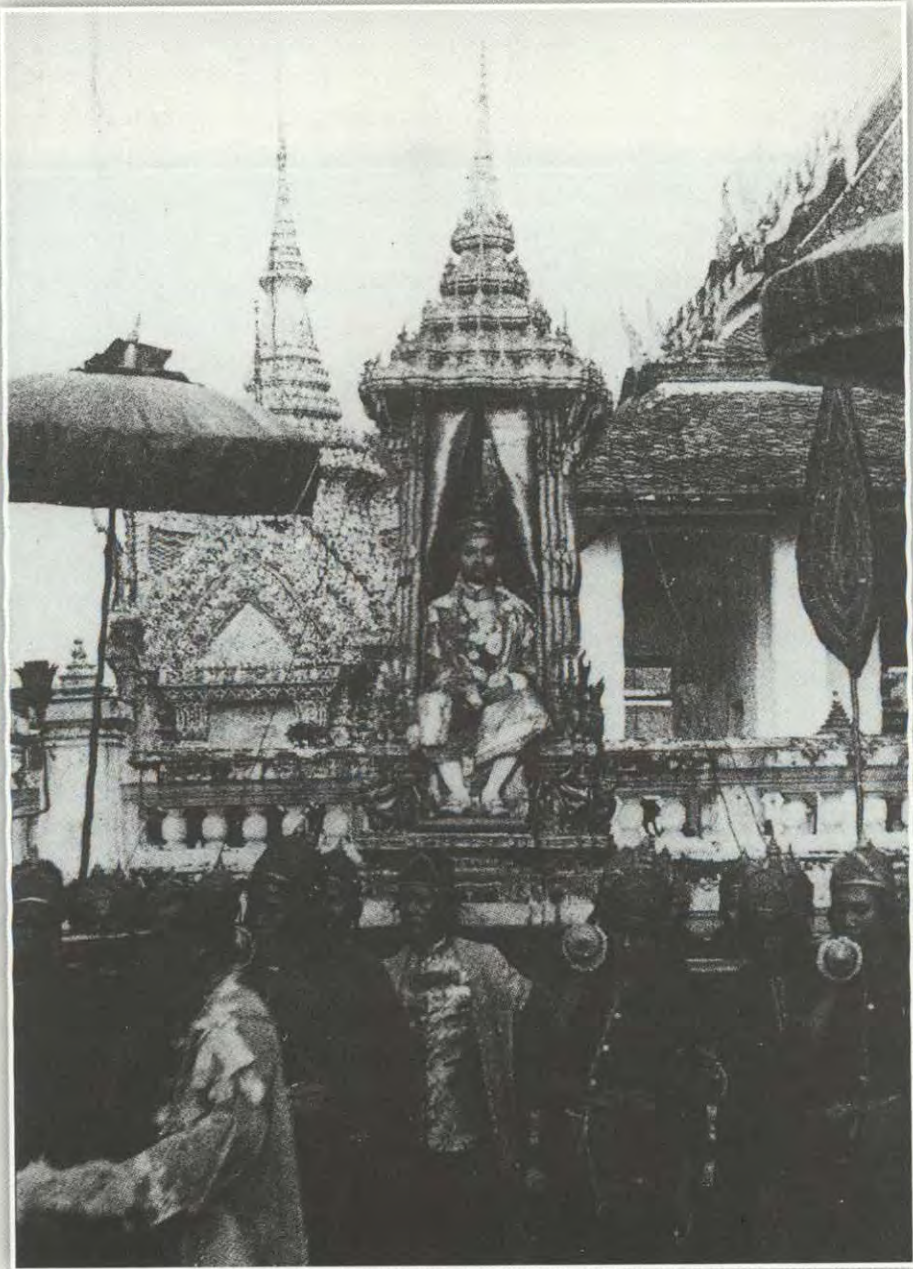
วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘ เวลาบ่าย
 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จออกมหาสมาคมที่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยในพระบรมมหาราชวัง

หลังจากเสด็จออกมหาสมาคมที่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยแล้ว
 เสด็จขึ้นพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
 สถาปนาหม่อมเจ้ารำไพพรรณี พระวรชายา
 เป็นสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี

พระราชนทรยาน ซึ่งเป็นพระราชยานที่มีน้ำหนักมาก
 นิยมใช้สำหรับเสด็จพระราชดำเนินในระยะสั้นๆ
 เทียบอยู่ที่นอกกำแพงแก้วของหมู่พระมหามณเฑียร
 ตอนใกล้กันกับพระที่นั่งสุทไธสวรรย์แลเห็นพระทวารเทวราภิบาล
 อยู่ทางขวามือในภาพ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับพระราชยาน
เพื่อเสด็จพระราชดำเนินไปบูชาพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร
ในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘ เวลาเย็น

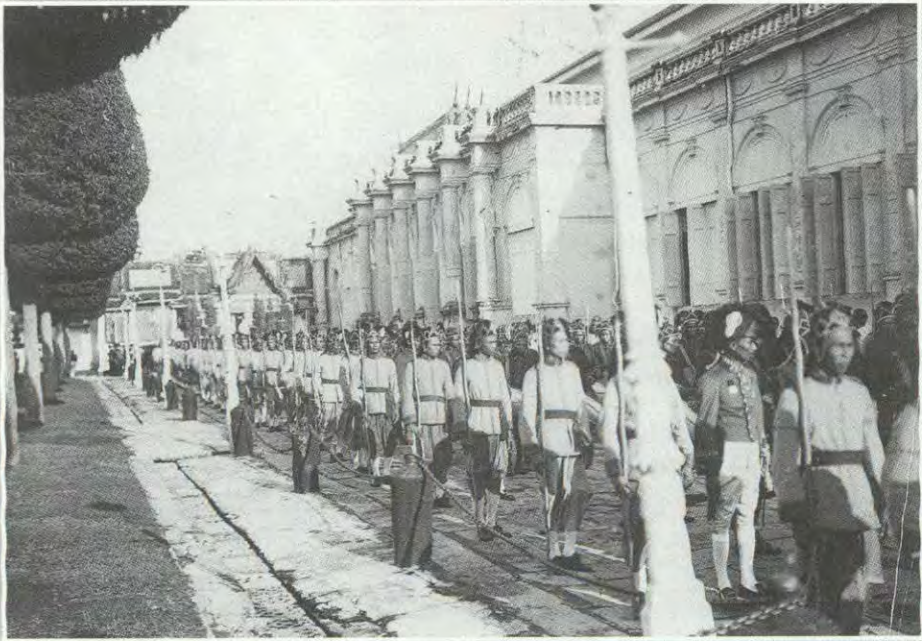
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับพระราชยาน
เพื่อเสด็จพระราชดำเนินไปบูชาพระพุทธรูปหามณีรัตนปฎิมากร
ในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘ เวลาเย็น

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะเสด็จพระราชดำเนิน
จากประตูเกยหลังวัดพระศรีรัตนศาสดารามไปยังพระอุโบสถฯ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวขณะเสด็จพระราชดำเนินลงจากมุขด้านหน้า
ทางทิศตะวันออกฝั่งเหนือของพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ผู้ที่อยู่ในรั้วขบวนพยุหยาตรา เมื่อยืนแถวอยู่หน้าศาลาสหทัยสมาคม
เพื่อรอเวลาเสด็จพระราชดำเนิน

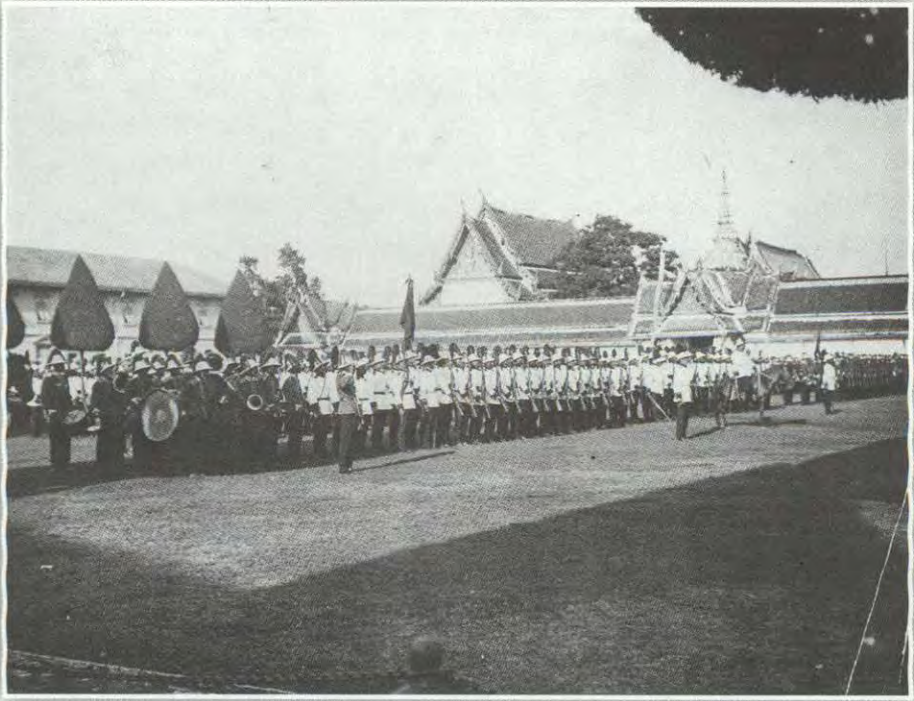
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่เกยหลังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ก่อนที่จะประทับพระราชนิพนธ์คัมภีร์พระบรมมหาราชวัง

ริ้วกระบวนตอนหน้า ก่อนถึงพระราชนิเวศน์มฤคทายวัน
ขณะยাত্রากระบวนผ่านหน้าศาลาสหทัยสมาคม

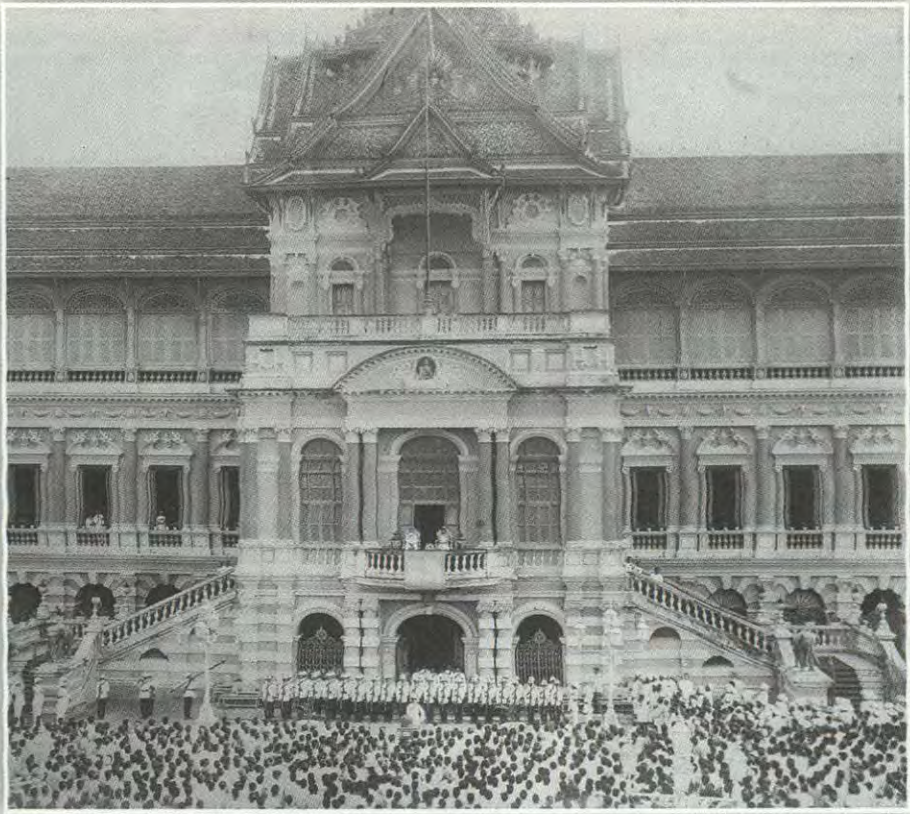
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับบนพระราชนทรยาน
เสด็จพระราชดำเนินคืนสู่พระบรมมหาราชวัง

กองทหารเกียรติยศตั้งแถวรับเสด็จพระราชดำเนิน
ที่สนามหลังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ภาพหมู่เชิญเครื่องเฉลิมพระราชมนต์เทียร พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี
และพระราชวงศ์ฝ่ายในอันเชิญพระแสง และเครื่องราชูปโภค
พระราชพิธีเฉลิมพระราชมนต์เทียร
โปรดดูรายละเอียดในหนังสือรายละเอียดฯ เล่มนี้
วิจัยนวนและบาญชีหมายเลข ๗

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
 พระบรมราชินี เสด็จออก ณ มุขเด็จ
 พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ประชาชนเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคล
 ในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘

ประชาชนที่มาชุมนุมเฝ้าทูตของอู๊ดิพระบาท

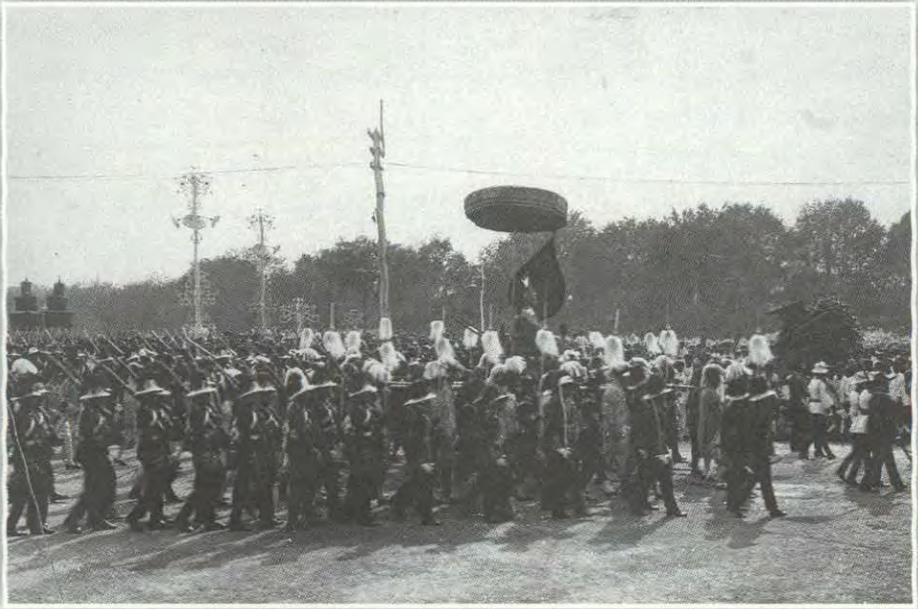
ประชาชนที่มาชุมนุมเฝ้าทอดระของขลุ่ยพระบาท
แลเห็นประตุนามราชกิจอยู่กลางภาพตอนบน

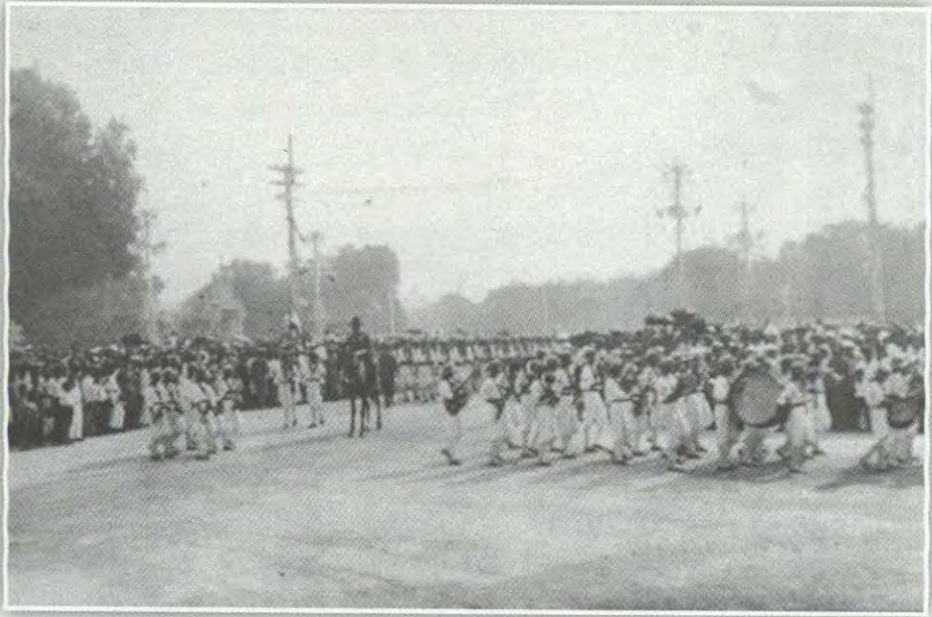
วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเสียบพระนคร
 โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
 และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จคืนสู่พระบรมมหาราชวัง
 ภาพนี้บันทึกที่เชิงสะพานผ่านพิภพลีลา
 เห็นตอนต้นแห่งวงศุริยางค์ขบวนหน้าทหารบกที่นำขบวน

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเทียบพระนคร
โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง
ภาพนี้บันทึกที่เชิงสะพานผ่านพิภพลีลาเช่นกัน

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเสียบพระนคร
 โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
 และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จคืนสู่พระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเลียบพระนคร
โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จคืนสู่พระบรมมหาราชวัง
แลเห็นวงศุริยางค์และแถวทหารเรือซึ่งจัดเป็นตอนท้ายขบวนพยุหยาตรา

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเลียบพระนคร
 โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
 และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

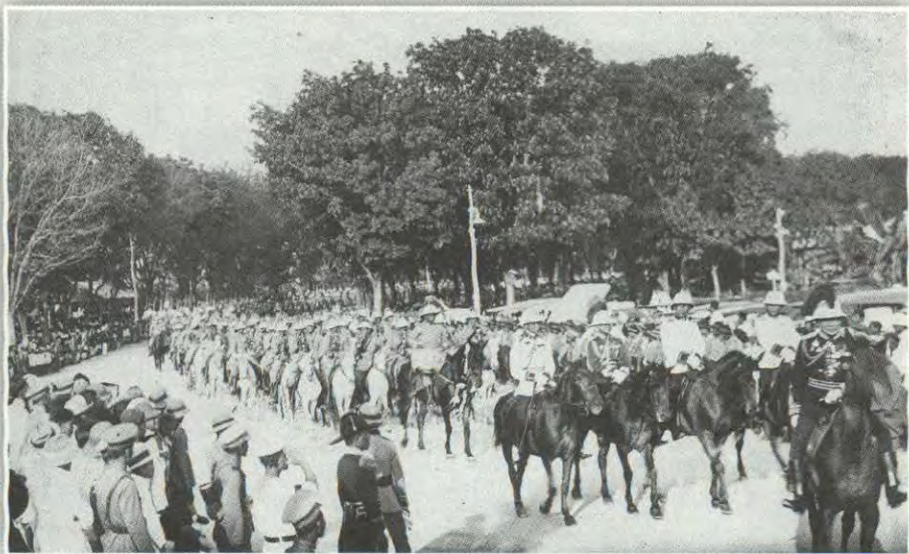
วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเทียบพระนคร
โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จคืนสู่พระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเลียบพระนคร
โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเทียบพระนคร
 โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
 และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง
 ภาพนี้บันทึกที่ด้านหน้าวัดบวรนิเวศวิหาร
 เห็นพลับพลาเปลื้องเครื่องอยู่ด้านขวามือ

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเลียบพระนคร
 โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
 และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จคืนสู่พระบรมมหาราชวัง
 ที่เห็นในภาพคือ ขบวนทหารบก ตอนของกรมทหารบกม้ากรุงเทพ รักษาพระองค์

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเทียบพระนคร
 โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
 และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จคืนสู่พระบรมมหาราชวัง
 แลเห็นขบวนราชอิสริยยศตอนพระพิมานชัตเจน
 มีผู้เชิญพระเสมาธิปัต พระฉัตรชัย และพระเก้าวพาหะ (ฉัตรขาวสามองค์ในภาพ)
 คู่เคียงที่เป็นข้าราชการพลเรือนระดับอุปราชและสมุหเทศาภิบาล
 และนายพลราชองครักษ์

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเสียบพระนคร
 โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
 และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง
 แลเห็นคอนตันแห่งขบวนราชอิสริยยศ
 มีผู้เชิญธงหักทองขวางคู่หนึ่ง นำริ้ว และมหรทีก ๔
 ต่อตามด้วยตำรวจหลวงและมหาดเล็ก

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๙ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเสียบพระนคร
 โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
 และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง
 แนวต้นไม้ที่เห็นยาวตลอดภาพ เข้าใจว่าเป็นต้นมะขามริมท้องสนามหลวง
 และถนนในภาพคือถนนราชดำเนินใน

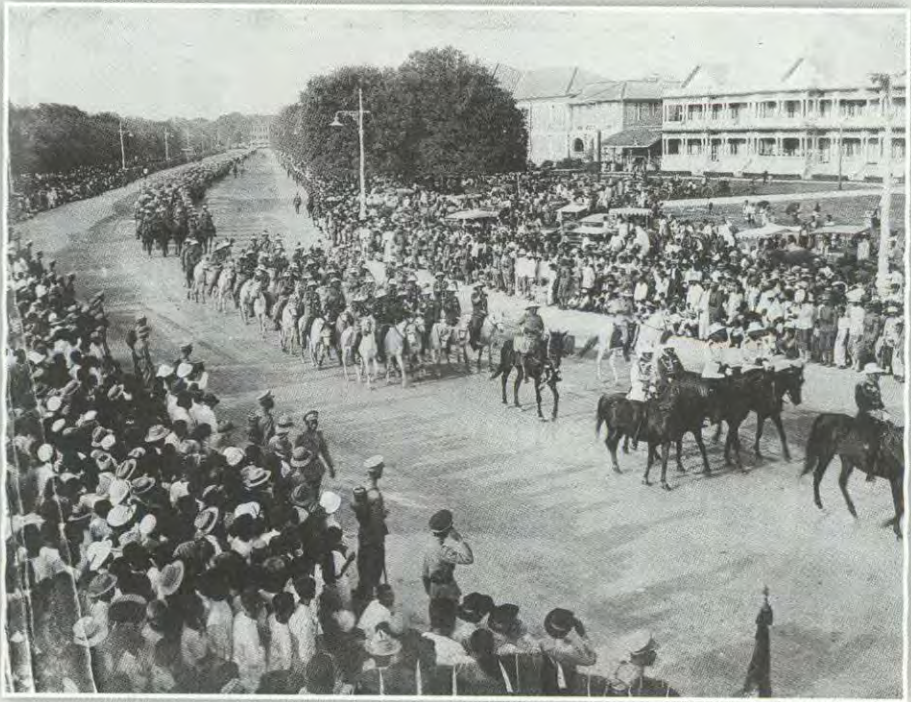
วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเทียบพระนคร
โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

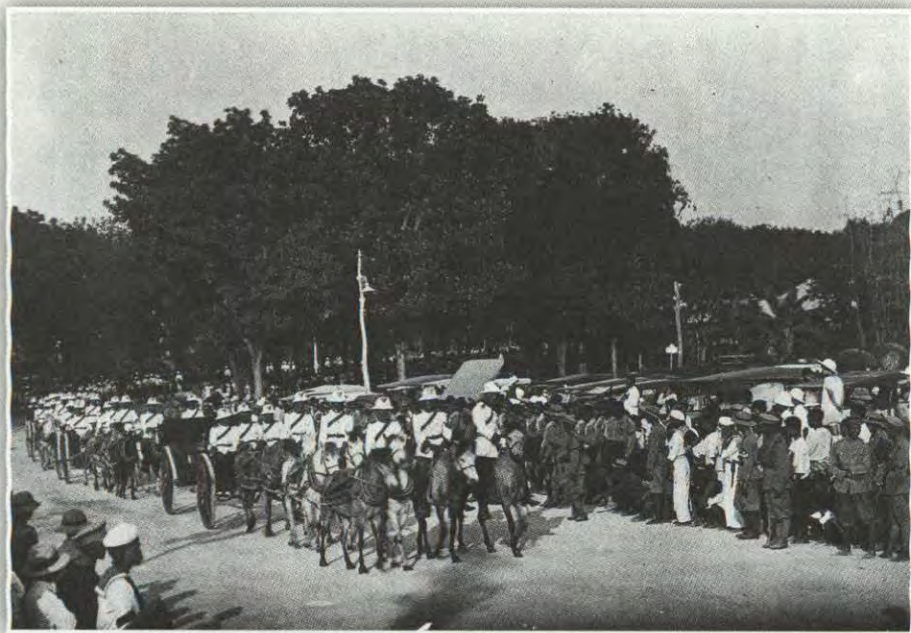
วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเลียบพระนคร
 โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
 และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง
 ภาพนี้เข้าใจว่าขณะเสด็จพระราชดำเนินจากวัดบวรนิเวศวิหาร
 ไปยังวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

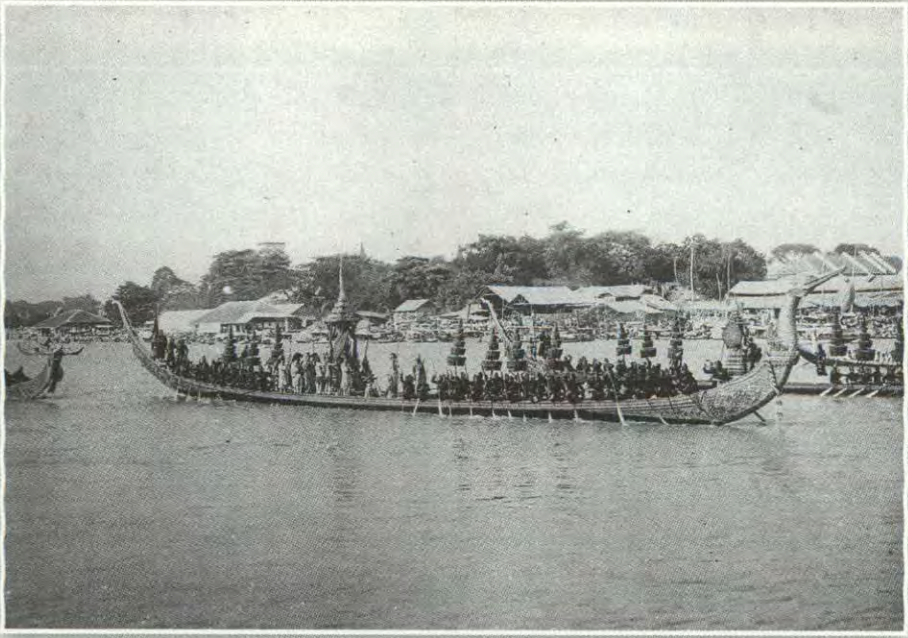
วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเทียบพระนคร
 โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
 และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

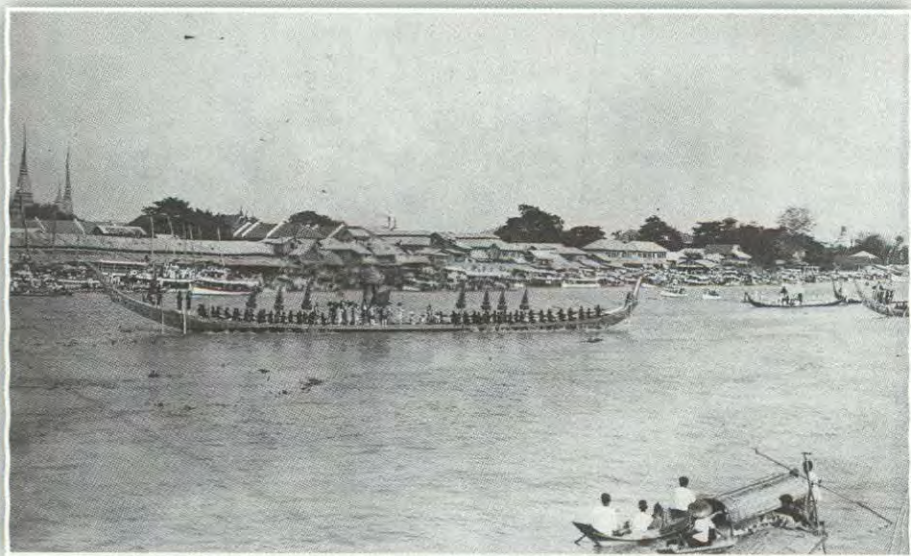
วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเสียบพระนคร
 โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
 และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จคืนสู่พระบรมมหาราชวัง
 และเห็นอาคารศาลสถิตย์ยุติธรรมอยู่เบื้องหลัง

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารคเสียบพระนคร
 โดยเสด็จพระราชดำเนินจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร
 และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง
 ในภาพคือ ขบวนทหารบกของกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์
 ภายในกองร้อยทหารปืนใหญ่จัดแถวเรียงรถ

วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถมารถเสียบพระนคร
 โดยเสด็จจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดอรุณราชวราราม
 จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง
ขาไป จักเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เป็นเรือพระที่นั่งทรง
ขากลับ จักเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช เป็นเรือพระที่นั่งทรง

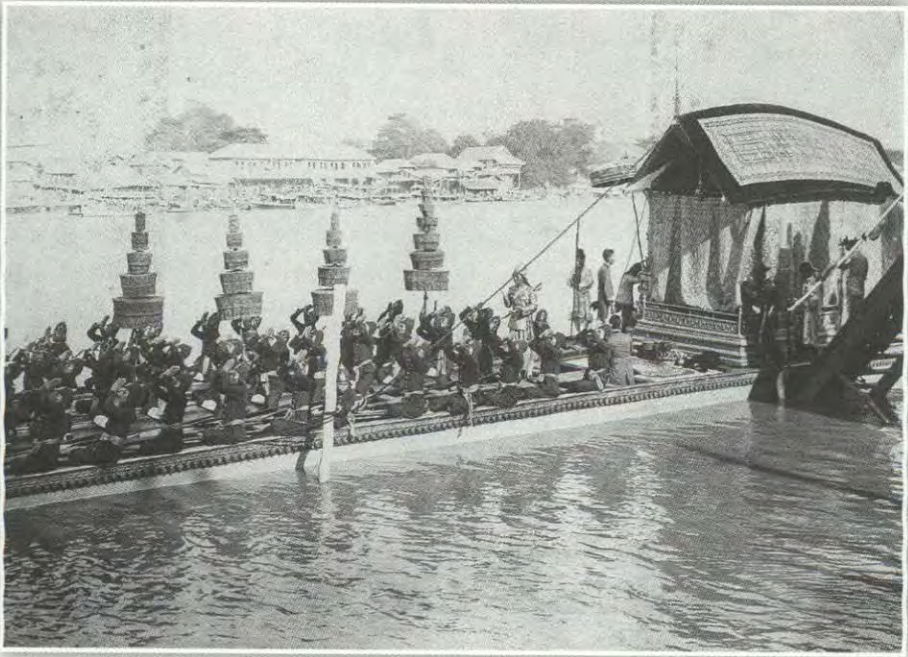
วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถมรคเสียบพระนคร
โดยเสด็จจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดอรุณราชวราราม
จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

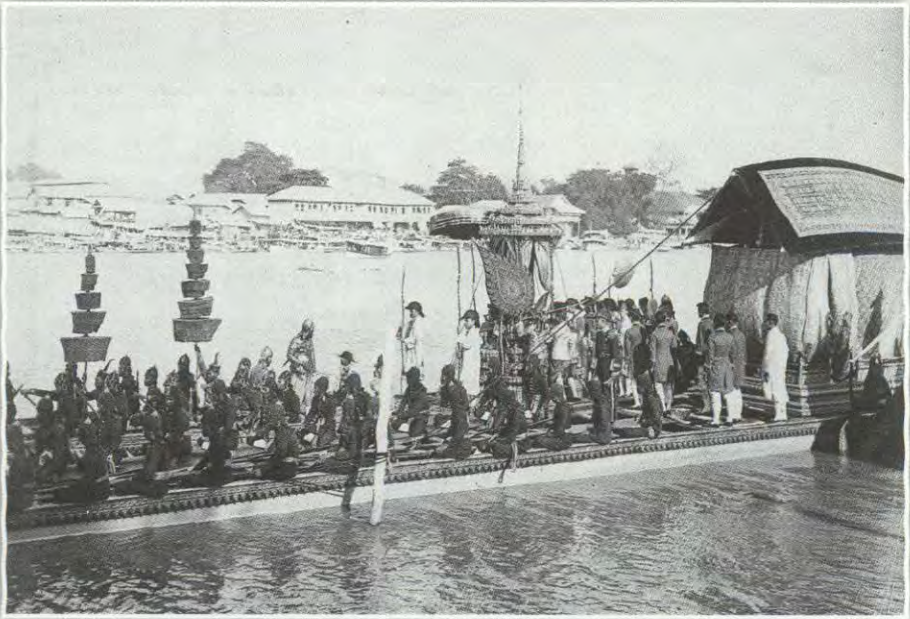
วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถมารถเทียบพระนคร
โดยเสด็จจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดอรุณราชวราราม
จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

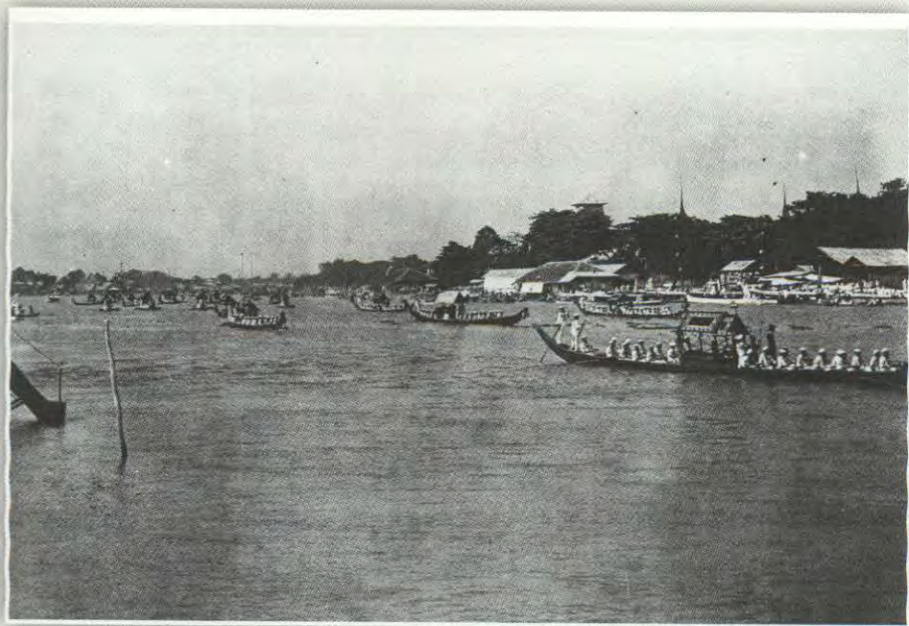
วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถมารถเลียบพระนคร
โดยเสด็จจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดอรุณราชวราราม
จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถมารถเทียบพระนคร
โดยเสด็จจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดอรุณราชวราราม
จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

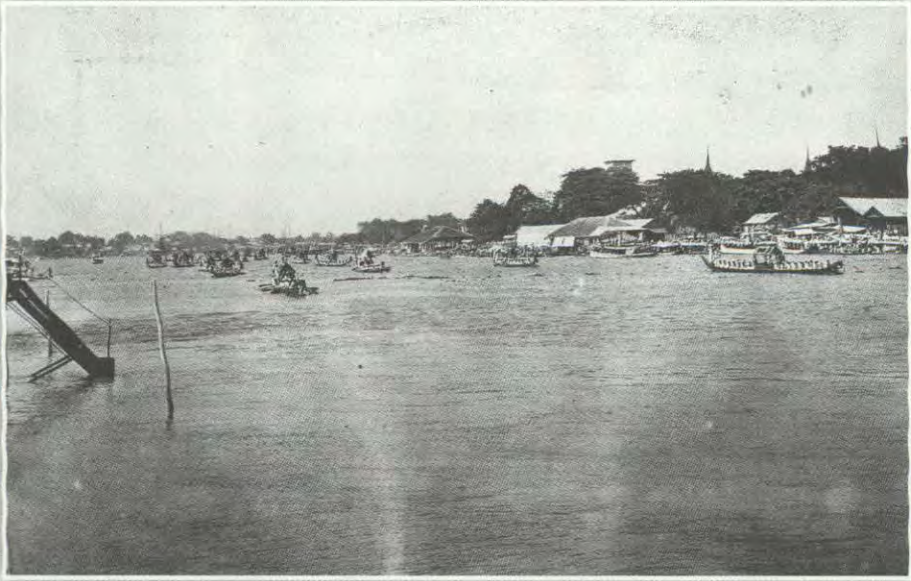
วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถมารถเทียบพระนคร
โดยเสด็จจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดอรุณราชวราราม
จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

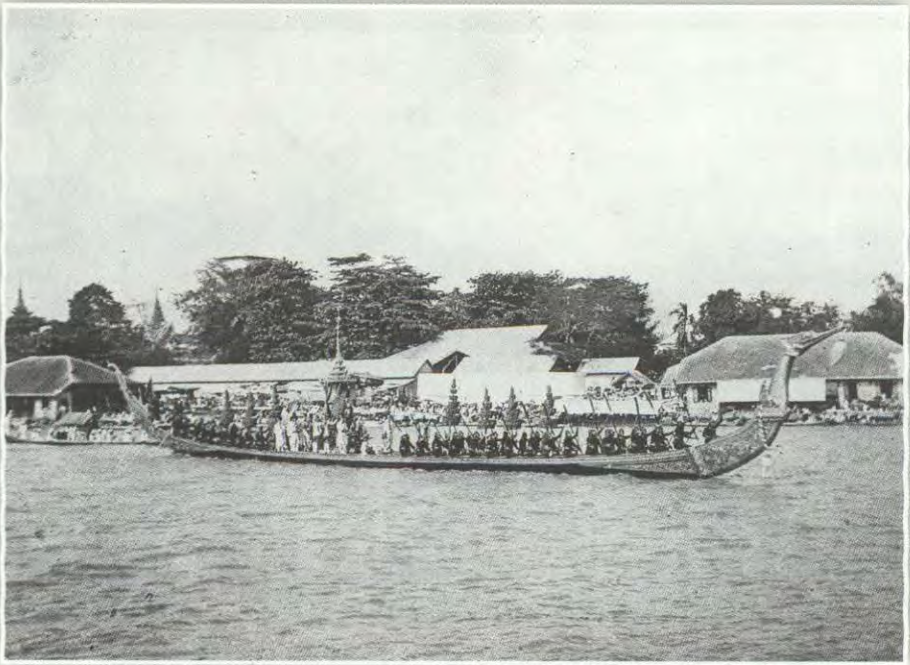
วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถมารถเทียบพระนคร
โดยเสด็จจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดอรุณราชวราราม
จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

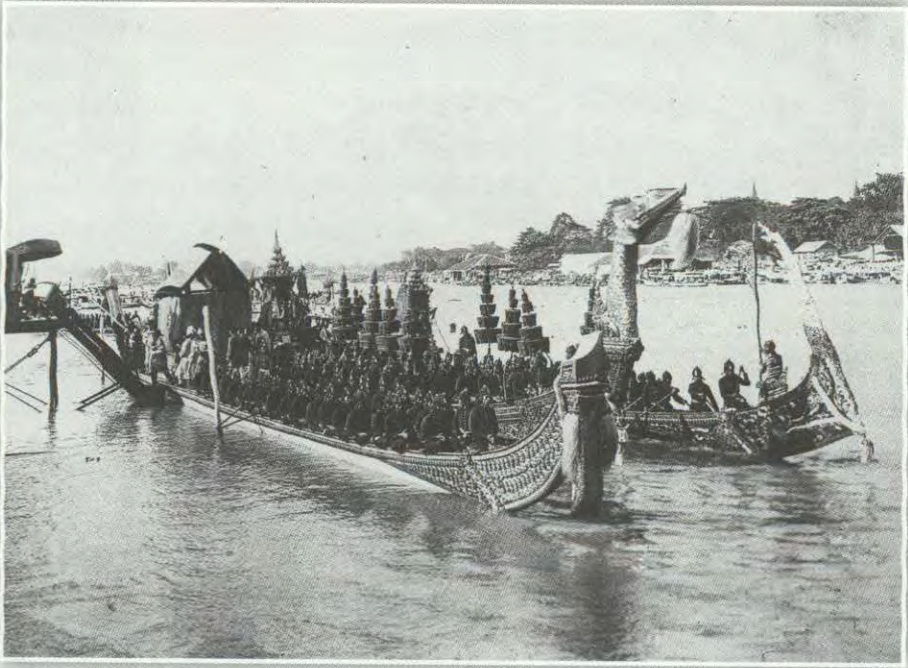
วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถมารถเทียบพระนคร
โดยเสด็จจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดอรุณราชวราราม
จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตราสถมารถเสียบพระนคร
โดยเสด็จจากพระบรมมหาราชวังไปยังวัดอรุณราชวราราม
จากนั้นเสด็จขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

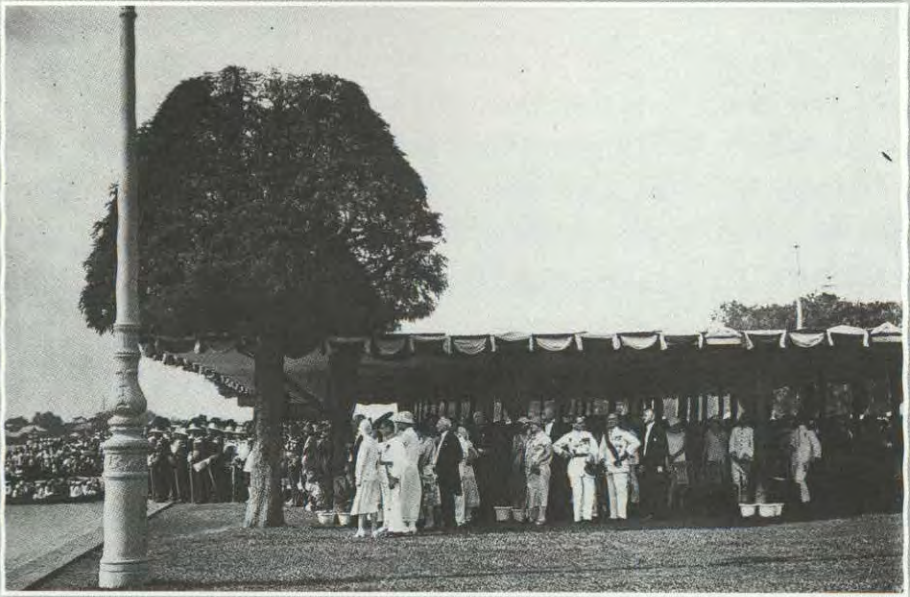
เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ ซึ่งเป็นเรือพระที่นั่งทรง
ขณะเมื่อใกล้จะถึงวัดอรุณราชวราราม
พลพายพายท่านกบิน ซึ่งเป็นท่าเฉพาะสำหรับพายเรือพระที่นั่ง

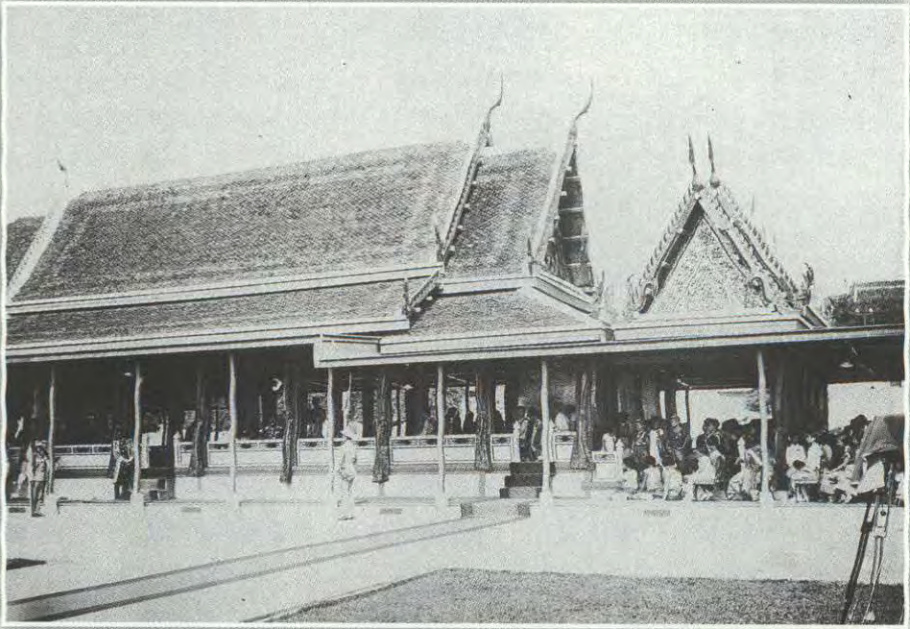
เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์
ขณะเทียบที่สะพานท่าน้ำวัดอรุณราชวราราม
มีเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์ทอดคืบตึงกักัญญาเป็นเรือพลับพลา
เทียบอยู่ตอนในค้ำน้ำมือของภาพ

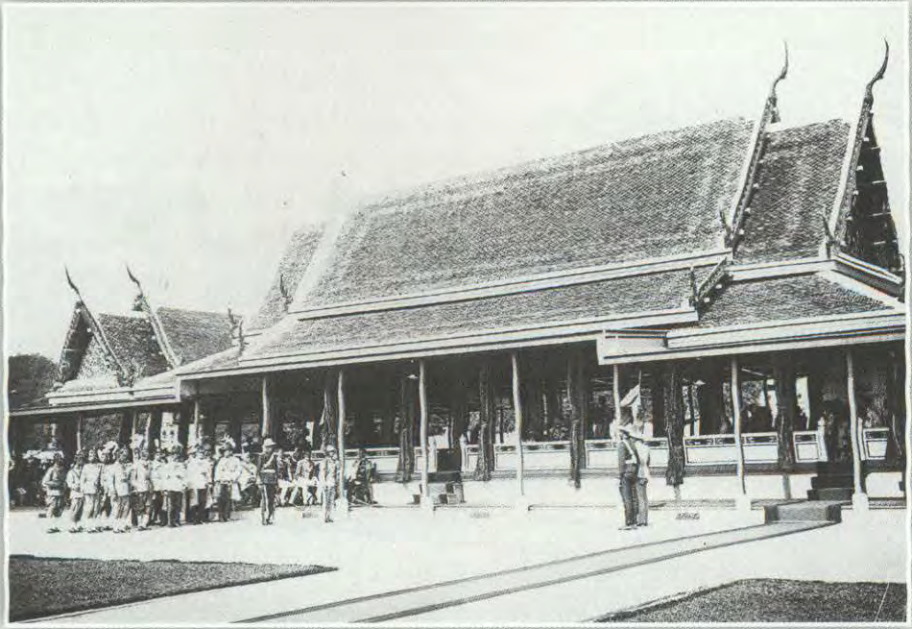
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ประทับพระราชยานเสด็จพระราชดำเนินจากทำน้าหน้าวัดอรุณราชวราราม
เข้าสู่พระอาราม

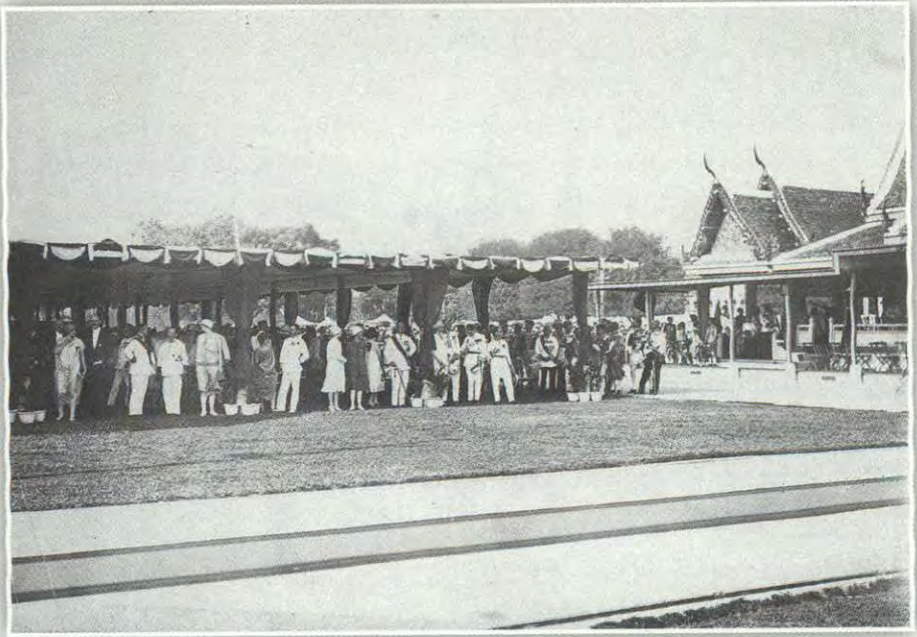
พระราชวงศ์ ข้าราชการ และชาวต่างประเทศรอเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
ที่พระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย ท้าราชวรดิฐ

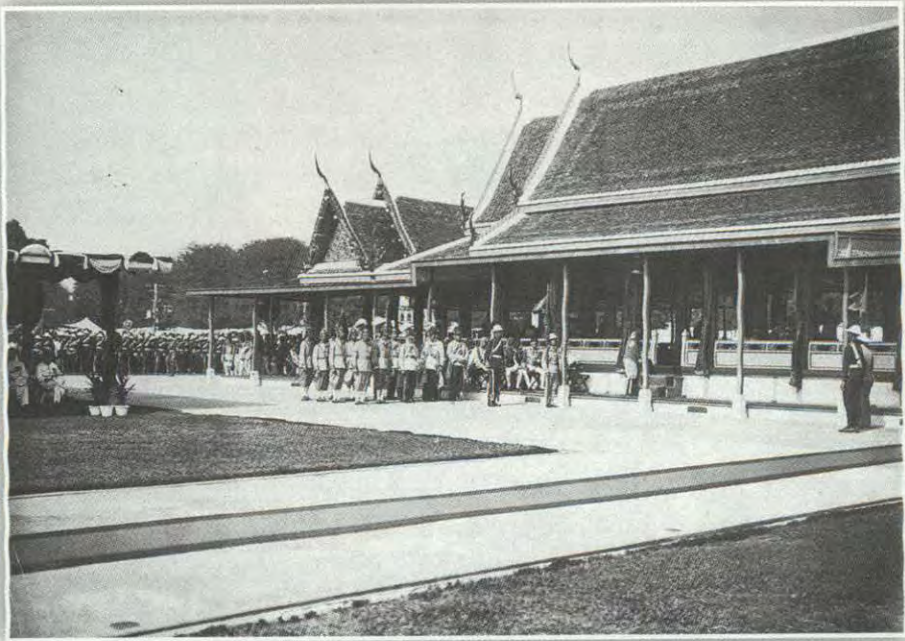
พระราชวงศ์ ข้าราชการ และชาวต่างประเทศรอเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
ที่พระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย ท้าราชวรดิฐ

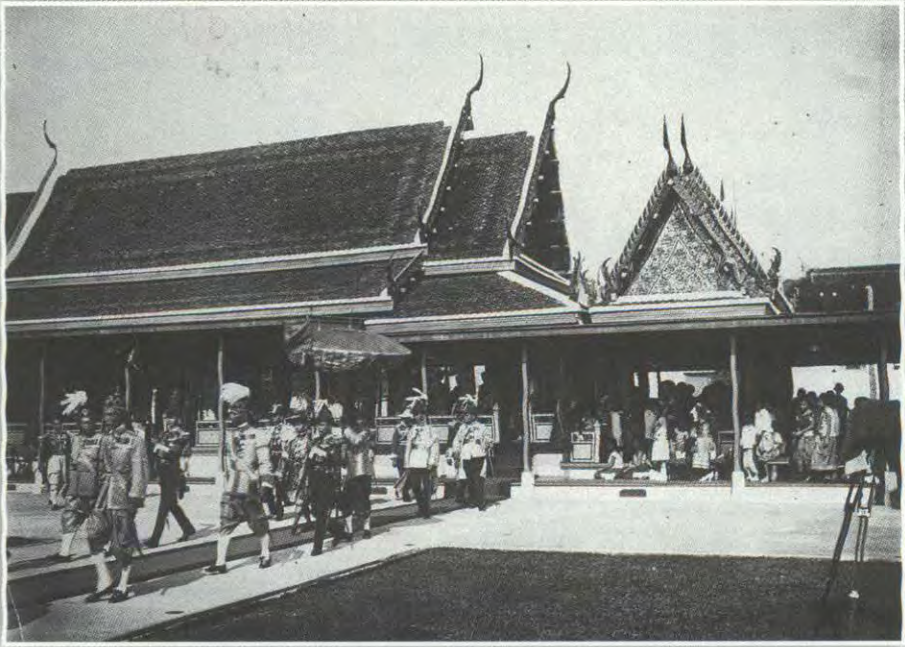
พระราชวงศ์ ข้าราชการ และชาวต่างประเทศรอเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
ที่พระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย ท้าราชวรศิษ

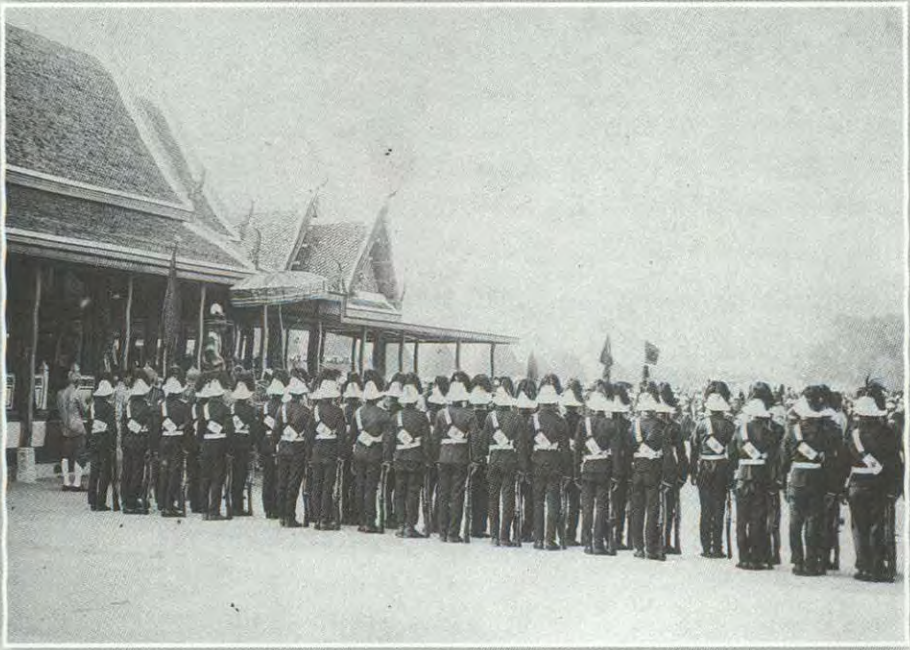
พระราชวงศ์ ข้าราชการ และชาวต่างประเทศรอเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
ที่พระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย ท่าราชวรดิฐ

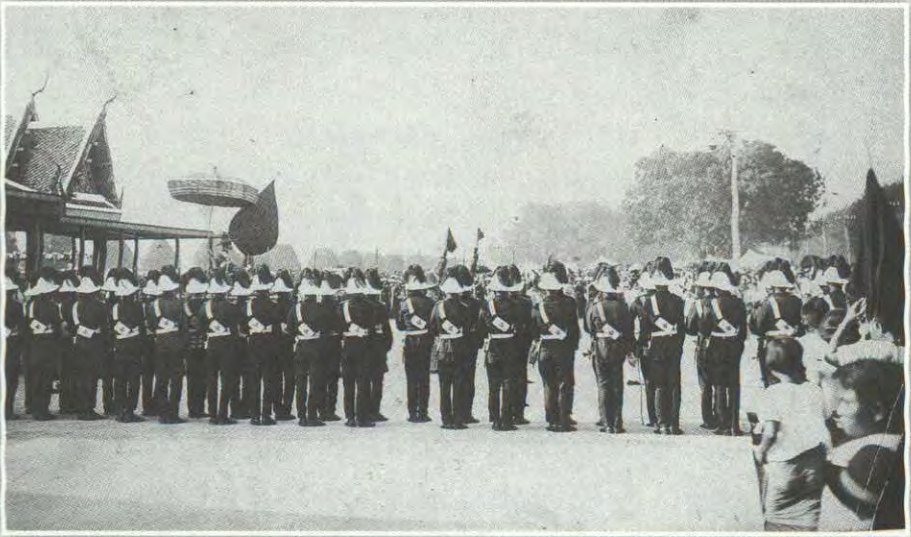
พระราชวงศ์ ข้าราชการ และชาวต่างประเทศรอเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
ที่พระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย ท่าวาสุกรี

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงพระที่นั่งราชกิจวินิจฉัยแล้ว
ประทับพระราชยาน เสด็จพระราชดำเนินขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงพระที่นั่งราชกิจวินิจฉัยแล้ว
ประทับพระราชยาน เสด็จพระราชดำเนินคืนสู่พระบรมมหาราชวัง

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงพระที่นั่งราชกิจวินิจฉัยแล้ว
ประทับพระราชยาน เสด็จพระราชดำเนินขึ้นสู่พระบรมมหาราชวัง

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
พร้อมด้วยข้าราชการสำนักเจริญเครื่องบรมราชอิสริยยศราชูปโภค

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงฉายเป็นที่ระลึกในวันบรมราชาภิเษก

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ประทับเหนือพระที่นั่งพุดตานกาญจจินทาสีระหว่างพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี
ทรงฉายในระหว่างพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
ภายหลังที่ทรงรับสถาปนาเป็นสมเด็จพระบรมราชินีแล้ว

รายการละเอียดพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เจดิมพระราชมนต์เทียบ
(พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว)
แล เสด็จเสียบพระนคร
พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า

พิมพ์เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘

จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN : 978-974-449-812-0

ที่ปรึกษา

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล)
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า (รองศาสตราจารย์อุดมสิน ตันไชย)
รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นางพัชราภรณ์ อินทรียงค์)
รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า (นายวิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ)
ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ (นางสาวอรนุช ศรีนนท์)

บรรณาธิการ

ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ

ผู้ประสานงาน

ผู้อำนวยการพิธีภักดิ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (นางกาญจนา ศรีปีดดา)
ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ (นางสาวสุพรรณิณี งามวุฒิมิถุ)
นายสมบัติ หวังเกษม นางฉัตรบงกช ศรีวิคณสาร นางสาวศิริเพ็ญ วรปัสสุ
และ นางสาวคันสนีย์ ทั่วมเทียบ

พิมพ์ที่

บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
๓๗๑ ถนนชัยพฤกษ์ แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐
โทรศัพท์ ๐-๒๔๒๒-๙๐๐๐, ๐-๒๙๙๒-๑๐๑๐
โทรสาร ๐-๒๔๓๓-๒๗๔๒, ๐-๒๔๓๔-๑๓๙๕

